ANUL II Septembrie, Octombrie, Noembrie 1925 No. 9, 10 și 11

MONITORUL
Uniunei Orașelor din România

Organ Oficial al Asociației Comunelor Urbane

Apare lunar sub conducerea Biuroului Central al Uniunei Orașelor

ABONAMENTUL
Pe an: 240 Lei

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
la Secretariatul General al Primăriei Capitalei, Str. Sf. Vineri
— — — — București — — — —

ABONAMENTUL
Pe an: 240 Lei

SUMARUL:

I. Dare de seamă asupra desbaterilor ce au avut loc în Congresul Uniunei Orașelor (a III-a adunare generală ordinară) ținut la Chișinău în zilele de 13 și 14 Sept. 1925.
II. Avize și comunicări.

D-sale

D-lui Primar al Orașului

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA ION C. VĂCĂRESCU, STR. UMBREI, 4
1925

www.dacoromanica.ro

DARE DE SEAMA

ASUPRA

DESBATERILOR CE AU AVUT LOC IN CONGRESUL UNIUNEI ORAŞELOR

(A III-a adunare generală ordinară)

ŢINUTĂ LA CHIŞINAU IN ZILELE DE 13 ŞI 14 SEPTEMBRIE 1925

ZIUA I.

Şedinţa dela 13 Septembrie 1925

Şedinţa se deschide la ora 9.30 sub prezidenţia d-lui Dr. Ioan Costinescu, Primarul Capitalei si Preşedintele Uniunei, asistat de d-nii Vice presedinţi:

N. Bivol, primar al Chişinăului; N. Flondor, primar al Cernăuţului; C. Toma, primar al Iasului; Lucian Georgevici, primarul Timişoarei şi dr. Utalea, primarul Clujului, cum şi de d-nii: Ioan Roban, secretar general al Uniunei; dr. Em. Dandea şi ing. C. Sfinţescu, secretari.

Asistă d-l I. Inculeţ, ministru al Basarabiei şi şi d-l M. Văraru, membru în Consiliul permanent al Ministerului de Interne.

Oraşele membre, cari participă sunt reprezentate precum urmează:

1. *Oraşul Bucureşti* prin d-nii: Dr. I. Costinescu, Preşedintele Comisiunei Interimare; M. Berceanu, Prim-Vice-Preşedinte; Ing. R. Kobici, Vice-Preşedinte; D. P. Niculescu Rietz, Vice-Preşedinte; B. Dumitrescu, Membru în Comisiunea Interimară; I. Roban, Secretar General; Ing. C. Sfinţescu, Director General al Casei Lucr. Oraşului.
2. *Cernăuţi* prin d-nii: N. Flondor, Preşed. Comis. Interim. Zugrav, funcţionar comunal.
3. *Chişinău* prin d-ni: N. Bivol, Preşed. Comis. Interim.; Gh. Obrejea, Vice-Preşedinte; Sinadim Pantelimon, fost primar şi Babici.
4. *Cluj* prin d-nii: Utalea, Primar; N. Carpinişan, Consilier; G. Peptea, Consilier.
5. *Iaşi* prin d-nii: C. Toma, Preşed. Comis. Interim. cu cei trei ajutori de primar.
6. *Timişoara* prin d-nii: L. Georgevici, Primar; G. Birăescu, Consilier cultural.
7. *Alba Iulia* prin d-l Aurel Sava, Primar
8. *Bălţi* prin d-l Sadovici, Primar.
9. *Bazargic* prin doi delegaţi.
10. *Botoşani* prin d-nii: D. Hangan, Preşed. Comis. Interim.: Ing. Zorio.
11. *Buzău* prin d nii G. V. Stănescu, Preşed. Comis. Interim. şi Col. Dr. C. Dobriceanu, membru.
12. *Câmpina* prin d-l S. Dobrescu, Preşedinte al Comisiunei Interimare.
13. *Cavarna* prin d-l I. Ciomu, Vice - Preşedinte al Comisiunei Interimare.
14. *Cetatea Albă* prin d-l Mârza, Primar.
15. *Constanţa* prin d-nii: Gr. Roşu, Vice-Preşedinte şi I. Focşa, Secretar General.
16. *Corabia* prin d-l C. Rădulescu, Preşedintele Comisiei Interimare.
17. *Craiova* prin d-nii: V. Antonescu, Vice-Preşe dinte al Comisiei Interimare şi Ciocârdia.
18. *Făgăraş* prin d-l I. Pop, Primar.
19. *Gherla* prin d-l V. Botha, Prim-Notar.
20. *Giurgiu* prin d-l Lt.-Col. Minescu, Membru în Comisiunea Interimară.
21. *Lugoj* prin d-l I. Harambaşa primar şi Valeriu Baciu, şef contabil.
22. *Mediaş* prin d-l Stenzel, Primar.
23. *Miercurea Ciuc*, prin d-nii Nicolae Oprea, Primar şi Victor Faroga, Prim-Notar.
24. *Moineşti* prin d-l Const. Radian, Preşed. Comis. Interimare.
25. *Oradea Mare* prin d-nii: Dr. Coriolan, Bucico, Primar; Iosef Koszeghy, Prim-Juris-Consult şi Aladar Benedek, Cons. Financ.

www.dacoromanica.ro

26. *Orhei* prin d-l Plăcintă, Preşedin ele Comisiei Interimare.
27. *Ploeşti* prin d-nii: Gh. Fotescu, Preşed. Comis. Interimare; G. Ioneanu, Membru; St. Cetăţeanu, Membru.
28. *Răddăuţi* prin Păr. Dr. Ion Puiu, Ajutor de Primar.
29. *Râmnicul Sărat* prin d-l Hartular, Preşedintele Comisiei Interimare.
30. *Satu Mare* prin d-l Teofil Dosa, Ajutor-Primar.
31. *Sibiu* prin d-l W. Goritz. Primar.
31. *Tecuci* prin d-nii: Virgil Mironescu, Preşedintele Comisiunii Interimare; C. Burghele, Vice-Preşedinte; I. Iacobescu, G. Popovici membri.
33. *Dorohoi* prin d-nii I. Capră, Vice-Preşedinte; H. Z. Manoliu, Secretar.
34. *Târgul Mureş* prin d-l Dr. Em. Dandea, Primar.
35. *Tulcea* prin d-nii: G. Musculiu, Preşed. Comis. Interimare; C. Hârjeu, Arhitectul Com.
36. *Vaslui* prin d-l Cocorescu, Preşedintele Comisiei Interimare.
37. *Zalău* prin d-l Dr. Nicodim Cristea, Primar.

D-l Preşedinte Dr. Costinescu, declară congresul deschis şi dă cuvântul d-lui Bivol, Primarul Chişinăului.

D-l Bivol Primarul Chişinăului: Domnule Ministru, Domnule Preşedinte şi onorat Congres.

Deschizându-se al treilea congres General al Uniunei oraşelor din România, în oraşul nostru, îmi fac o plăcută datorie în calitate de Preşedinte, al Comisiei interimare a oraşului Chişinău să salut cu cea mai mare căldură sufletească acest Congres şi să mulţumesc în numele oraşului Chişinău şi în numele Comisiei Interimare, tuturora, pentru cinstea ce se face oraşului nostru.

Noi Moldovenii dela Nistru nu simţim o bucurie mai mare decât aceia când ni se dă prilejul, să putem primi în mijlocul nostru pe fraţii noştri de pretutindeni, căci sufletul si inima Moldovanului este largă, caldă şi sinceră şi cu această inimă vă primim astăzi pe toţi.

Dar astăzi bucuria noastră este cu mult mai mare, căci cei mai autorizaţi reprezentanţi ai cetăţenilor din România Mare, părinţii oraşelor, se adună în congres la noi pentru a discuta atâtea probleme de gospodărie cari vor înfăptui un mare progres pe acest teren.

Congresul general al Uniunei oraşelor ţărei noastre ţinut la Chişinău este un simbol istoric, căci Chişinăul nu este numai Capitala unei provincii, dar el reprezintă prin trecutul lui, atâtea mărturii care ne vorbesc de viaţa şi rolul său pentru noi, Moldoveni.

Imi voi permite a schiţa o scurtă pagină istorică a oraşului, din care va reeşi pentru noi toţi, însemnătatea acestui înălţător moment, când reprezentantul Chişinăului poate vorbi liber fraţilor ui din Vechiul Regat.

Pe acel loc unde astăzi se înalţă oraşul Chişinău cu o populaţie de 300 mii de locuitori, — centrul vieţei politice, economice şi intelectuale a Basarabiei — cu o sută de ani în urmă a fost un loc sterp. In acele vremuri îndepărtate era cunoscut numai malul râului Bâc, care a fost cândva un afluent larg şi bogat al Nistrului. Străbunul oraşului Chişinău a fost situat în partea de jos, cunoscută astăzi sub denumirea de Chişinăul Vechi. In ce priveşte partea de sus a oraşului în acele vremuri, ea a fost acoperită de tufişuri dese şi păduri rare, de care se serveau vitele iarna şi în timpurile rele: de aci şi vechea denumire «Chişla-Nouă».

Despre Chişla-Nouă prima dată se pomeneşte în anul 1420, în hrisoavele Gospodarului Moldovei Alexandru cel Bun, dat pe numele Boerului Venea, cu ocazia împroprietărirei lui cu acest sat, care până la această dată, aparţinea Mânăstirei Chişno-Varzaresti.

Din timpuri îndepărtate pe lângă denumirea de Chişla-Nouă se întâlneşte şi o altă denumire «Cheşenău», denumire de origină turcească.

La începutul sec. 19 odată cu intrarea ruşilor în Basarabia, oraşul adoptă denumirea nouă de «Chişinev».

Mult timp Chişinăul rămâne în situaţia unui sat, care nu joacă niciun rol în viaţa istorică a Basarabiei.

Aceasta se explică în special prin situaţia geografică a oraşului, el a fost situat departe de cele două râuri, Nistrul şi Prutul, ce mărgineau teritoriul Basarabiei şi care jucau un mare rol în soarta ei. In acel timp alte oraşe ale Basarabiei ca: Hotin, Soroca, Tighina şi Cetatea-Albă, situate pe malul Nistrului la hotarul Rusiei şi a

www.dacoromanica.ro

Turciei, aveau mai multă valoare în viaţa Basarabiei, la începutul istoriei lor decât oraşul Chişinău.

Creşterea şi valoarea acestor oraşe depe malul Nistrului încetează însă odată cu intrarea ruşilor în Basarabia, din care cauză şi Nistrul îşi pierde valoarea sa strategică. Pe dealtă parte exact din acest moment se începe viaţa Chişinăului, devenit centrul Basarabiei. Situaţia geografică a oraşului serveşte la desvoltarea şi înflorirea lui.

Fără aceasta, desvoltarea Chişinăului a fost împiedicată de jafuri permanente din partea ruşilor şi a turcilor. Aşa la finele sec. 17, pe timpul Domnului Constantin Vodă, Chişla-Nouă a fost distrusă aproape complect de turci, iar locuitorii ei s'au refugiat pe partea cealaltă a râului Bâc, pe moşia boerului Râşcanu, cunoscută şi astăzi sub denumirea de suburbia Râşcanovca.

La începutul sec. XVIII, locuitorii s'au reîntors din nou la Chişla-Nouă.

In anul 1788, Chişinăul este supus din nou devastărei din partea oştilor turceşti, ce se retrăgeau sub presiunea armatelor ruseşti.

Aproximativ, din acest moment Chişinăul devine centrul Regional al judeţelor Lăpuşna şi Orhei şi locul de reşedinţă al sardarilor Domnului Moldovei.

Creşterea sistematică a oraşului începe din momentul eşirei turcilor din Basarabia, adică din momentul anexărei Basarabiei de către Imperiul Rusiei, când Chişinăul devine centrul întregei Basarabii, mulţumită energiei, insistenţei şi inteligenţei Mitropolitului Moldovei Gavriil Banolescu-Bodoni.

In anul 1812 Mitropolitul Gavriil, îşi mută reşedinţa dela Iaşi la Chişinău şi aceasta pe deoparte, hotărăşte soarta de mai târziu a oraşului.

In anul 1818 din cauza insistenţei aceluiaşi Mitropolit Gavriil, Chişinăul devine centrul administraţiei civile a Basarabiei, care a fost până atunci în oraşul Tighina.

Din acest moment Chişinăul devine oraşul central al Basarabiei şi din sat mic, Chişinăul se transformă într'un centru însemnat.

In anul 1834, de către Guvernul Central Rusesc a fost aprobat planul nou al părţei de sus a oraşului şi în răstimpul de 20—25 ani, pe acel loc unde mai înainte era loc sterp, acoperit cu tufis, răsare un oraş, care devine frumuseţea şi mândria Basarabiei.

Paralel cu creşterea oraşului, se desvoltă şi viaţa lui economică şi culturală.

La începutul vieţei oraşului nostru, comerţul şi industria a fost puţin desvoltată.

Intreprinderi mici de meserii, organizate în bresle şi instituţiunile comerciale restrânse, deserveau numai nevoile locale.

Cu timpul, viaţa economică a oraşului Chişinău începe a se schimba: în timp ce industria se desvoltă încet, comerţul creşte, făcând pasuri foarte mari.

Desvoltarea redusă a industriei nu mergea mai departe de satisfacerea trebuinţelor locale şi putem spune că oraşul nostru n'a fost niciodată oraş industrial.

Nevoile sale de fabricate industriale, ca de exemplu acele textile, de construcţii de maşini etc. populaţia oraşului precum şi populaţia întregei provincii le satisfăcea pe calea importului din centrele industriale ale Rusiei.

Cu totul altceva reprezintă desvoltarea comerţului în oraşul nostru.

La început comerţul a servit numai pentru nevoile locale şi nevoile satelor înconjurătoare.

Insă, din momentul în care oraşul este legat prin cale ferată, de alte centre de comerţ şi industrie ale Rusiei, comerţul în oraşul nostru se desvoltă simţitor.

Chişinăul devine centrul unde se aduc din Rusia, toate mărfurile de care are nevoe populaţia întregei Basarabii şi care nu se puteau fabrica la noi.

Toate aceste mărfuri se aduceau în Chişinău şi de aici abea se transportau la periferiile Basarabiei.

Chişinăul devine astfel un fel de depozit pentru întreaga Basarabie.

Aceasta se explică prin situaţia Centrală a oraşului şi prin faptul că aci au fost concentrate capitalurile circulante (a Băncilor şi celor particulare) necesare unui comerţ larg.

Chişinăul devine centrul unde se importau produsele industriei Basarabene, şi de aici se exportau în Rusia şi chiar în străinătate.

Chiar dacă aceste produse nu se importau în oraşul nostru, totuşi afacerile se încheiau aci, aşa încât comerţul en gros şi organizaţia, lui se concentrau în oraşul Chişinău.

Chişinăul făcea un comerţ larg de export cu restu Rusiei şi chiar cu străinătatea, obiectele prin-

www.dacoromanica.ro

cipale de export fiind produsele prime agricole ca: grâul, fructele, vinul, vitele, peştele, lâna şi altele.

In prezent, Chişinăul a pierdut din această valoare comercială, împărţind rolul său de mai înainte cu alte oraşe ale Basarabiei şi ale României.

Viaţa culturală

Trecând la viaţa culturală a oraşului nostru trebuie să constatăm, că în prima perioadă a existenţei sale, ea a fost într'o stare deplorabilă.

Treptat însă începe a se îmbunătăţi starea exterioară a oraşului iar împreună cu aceasta, începe să se desvolte şi viaţa lui culturală.

1. Pavarea străzilor în Chişinău a început în anul 1860 şi a fost terminată numai în anul 1890, însă la periferiile oraşului, nici acum nu sunt pavate încă toate străzile şi pieţele.

2. Telegraful, prima dată a fost instalat în Chişinău în anul 1860, iar până la această dată, oraşul comunica cu restul lumii prin poşta de cai, care lucra foarte încet.

3. Tramvaiul cu cai a fost înfiinţat în anul 1888 iar cel electric abea în 1913.

4. Oborul de vite a fost deşchis doar în anul 1837, iar până la această dată comerţul cu vite să făcea pe străzile oraşului şi chiar în centrul lui.

5. Abatoarele au fost înfiinţate în oraş numai în anul 1885, iar până la această dată tăerea vitelor se făcea în casele particulare, fără vre-o supraveghere oarecare a instituţiunilor sanitare.

6. Cu apă populaţia oraşului, se folosea până la sfârşitul veacului al XIX, din fântânile făcute prin curţi, pe străzi şi pieţe şi numai în anul 1882 a fost instalat apeductul.

7. Oraşul se lumina în mod foarte primitiv cu felinare cu petrol până la anul 1900, când a fost construită Uzina electrică.

8. Prima şcoală de învăţătură a fost deschisă în Chişinău în anul 1824, iar cât de mare era necesitatea şcoalelor şi cât de mare a fost tendinţa populaţiei spre luminare se vede din faptul, că în prima şcoală populară românească deschisă atunci, s'au înscris 1210 copii, doritori de a învăţa carte în timp ce în şcoală putea încăpea doar 120 elevi.

Prima şcoală secundară în Chişinău a fost Seminarul Teologic, deschis în anul 1813.

Primul liceu de băeţi a fost înfiinţat în anul 1833.

Prima şcoală secundară de fete a fost deschisă de o persoană particulară în anul 1840, iar primul liceu de Stat, a fost fondat în anul 1864.

9. Biblioteca publică în oraşul Chişinău, a fost deschisă în anul 1832. La data deschiderii ea avea numai 552 de cărţi.

Viaţa Administrativă

Conducerea administrativă şi gospodărească a oraşului Chişinău a trecut prin patru perioade:

1) Perioada până la anexarea Basarabiei la Rusia.
2) Perioada dela anul 1812, până la 1892.
3) De la 1892 până la 1918 şi în fine,
4) perioada de astăzi.

Date precise despre conducerea oraşului, în perioada cea mai îndepărtată sunt puţine.

Se ştie numai, că toată viaţa oraşului, pe atunci un sat, era în mâinile funcţionarilor puşi de gospodarul Moldovei.

Foarte rar, aceşti funcţionari se alegeau din oamenii localnici.

Principala ocupaţie a aceştor funcţionari se reducea la perceperea în folosul Statului, a diferitelor impozite orăşeneşti şi taxe şi nu la grija pentru buna stare a oraşului.

Din această cauză, starea oraşului în această perioadă a fost înapoiată.

Cu anexarea Basarabiei la Rusia caracterul vieţei orăşeneşti se schimbă radical: până la anul 1817 în capul conducerei oraşului a fost un Magistrat dintre locuitorii localnici, numit de Guvern.

In anul 1817 Magistratul se transformă în Duma oraşului, formată din reprezentanţi aleşi de locuitori şi nu numiţi de Guvern.

Fiecare naţionalitate îşi alegea separat pe reprezentantul său în Duma oraşului.

Dreptul electoral era bazat pe principiul naţional.

Prima Dumă a oraşului Chişinău era compusă din doi moldoveni, un grec, un armean, un rus, un bulgar şi un evreu.

Primarul oraşului a fost ales moldoveanul Anghel Nour fost căpitan în oastea română.

Majoritatea membrilor Dumei cunoşteau limba română, puţin limba turcescă şi foarte puţin limba

www.dacoromanica.ro

rusă, din 7 membri ai Dumei 5 ştiau numai patru regule aritmetice iar ceilalţi erau analfabeţi.

Prima Dumă a oraşului a fost deschisă solemn de Generalul-Guvernator al Basarabiei, Bähmetiev, în ziua de 31 Iulie 1817.

Prerogativele Dumei alese, erau foarte largi.

In competinţa Dumei intra nu numai grija pentru buna stare internă a oraşului ci şi grija pentru dezvoltarea comerţului şi industriei lui, pentru luminarea culturală a cetăţenilor, pentru ajutorarea celor bolnavi, văduve, orfani etc.

Pentru acoperirea cheltuelilor Duma oraşului, avea dreptul să impună populaţia la impozite şi prestaţii în natură, pe care le percepea prin agenţii săi.

Pe lângă aceasta, Duma oraşului a fost însărcinată cu funcţiuni organizatare şi anume: i s'a încredinţat organizarea breslelor de meseriaşi, organizarea burghezilor mici; în sfârşit Dumei oraşului i-au fost atribuite şi prerogative juridice, ca de exemplu rezolvirea diferitelor certuri între cetăţenii oraşului, pe cale de împăcare.

Astfel, la început, Duma oraşului a fost însărcinată cu cele mai diferite prerogative, din care cauză şi se explică slăbiciunea ei.

Pentru executarea acestor prerogative variate, pe lângă Duma oraşului, a fost înfiinţată şi o cancelarie.

Lucrările se făceau în limba rusă, însă mult timp paralel cu cea rusă era admisă şi limba română.

In general, trebue observat, că în această perioadă s'a manifestat o activitate foarte slabă.

Dumele orăşeneşti nu manifestau nici o iniţiativă sau energie şi Membrii Dumei, sub diferite motive căutau să se lepede de atribuţiunile lor.

Foarte des, guvernul era nevoit să ia măsuri represive, ca de exemplu amenzi, şi chiar arestări, pentru a-i sili pe membri să-şi îndeplinească îndatoririle lor publice.

O epocă nouă în viaţa de trecut a Chişinăului se începe de la anul 1892.

Dela această perioadă se începe desvoltarea oraşului şi a gospodăriei lui, se începe activitatea productivă şi intensivă a organelor de autocârmuire a oraşului.

In anul 1862, în întreaga Rusie a fost introdus «Noul Cod Urban Rus» în baza căruia viaţa gospodărească a fost trecută la Dumelé orăşeneşti, alese de populaţie.

Dreptul electoral era bazat pe cenz, de avere care era destul de mare.

Din această cauză numărul alegătorilor era neînsemnat: aşa de exemplu, în anul 1905, în oraşul Chişinău cu o populaţie aproximativ de 150.000 locuitori, numai 554 alegători, Duma oraşului era formată din 55 membri, aşa că la alegerea organelar muncipale nu participa toată populaţia oraşului ci numai o parte foarte mică a ei, acea care poseda avere mare.

Numai după revoluţia din 1917, a fost introdus votul universal.

In atribuţiunile Dumelor întrau: grija pentru buna stare a oraşului, pentru aprovizionarea populaţiei oraşului în perioade de crize financiare, starea sanitară şi spitalele, şcoalele etc., etc.

Pentru îndeplinirea acestor scopuri, Duma a avut dreptul să impună populaţia cu impozite orăşeneşti şi să le perceapă.

Prestaţia în natură, a fost desfiinţată.

In cazuri excepţionale, oraşul obţinea dela Guvernul Central, dreptul de a contracta împrumuturi interne.

Activitatea Dumei şi Primăriei oraşului se afla sub controlul Guvernului prin Guvernator şi prin organul consultativ de pe lângă dânsul care se numea Administraţia Guvernială pentru afacerile orăşeneşti şi a Zemstvelor.

Cu toate acele neajunsuri ale «Noului Cod Urban Rus» din 1892, se simte un mare progres în viaţa oraşului Chişinău.

Finanţele oraşului în această perioadă se alcătuiau din trei categorii principale:

1) Mijloacele proprii ale oraşului.

2) Capitaluri speciale.

3) Diferite sume ce nu aparţineau oraşului ca: impozitele Statului, şi ale Zemstvei, taxa cutiilor, gajuri etc.

I. In această perioadă oraşul avea patrimoniul său aproximativ 7.200 ha. pământ pe care îl exploatează prin darea în arendă sub vii, semănături, grădini şi fânării.

Pământul orăşenesc erea o sursă principală a veniturilor comunale.

Astăzi după exproprierea pământului orăşenesc,

www.dacoromanica.ro

conform Legei Agrare, oraşului i-au rămas numai 1445 Ha.

2. Construirea apeductului a fost terminată în anul 1862, în cât e în stare nu numai a satisface eraşul cu apa de baut, ci a servi şi la canalizarea oraşului.

3. Abatorul a fost terminat în anul 1904

Dela această dată, abatorul este exploatat de oraş în mod gospodăresc şi este o sursă de venituri mari pentru oraş.

Pe lângă abatorul comunal au fost deschise următoarele întreprinderi:

a) Uzina de utilizare pentru prefacerea sângelui şi a rămăşiţelor.

b) Uzina de topit seu.

c) Uzina de spălat maţele.

d) Fabrica de săpun.

La abatorul comunal asemenea a fost infiinţat şi un Muzeu Zoopatologic.

4. Uzina electrică a fost construită în mod gospodăresc în anul 1909, pentru care scop a fost contractat un imprumut la Banca Oraşului.

La început Uzina electrică a fost de 320 hp. putere şi elibera 173 mii Kilovaţi pe an.

Treptat forţa Uzinei electrice creştea şi în prezent ea serveşte nu numai energia electrică pentru populaţia oraşului, dar şi toate intreprinderile lui industriale, apeductul şi tramvaiul, fiind Uzină electrică în oraşul nostru.

5. Liniile tramvaiului cu tracţiune de cai au fost construite în anul 1888, şi până la anul 1894, ele aparţineau persoanelor particulare cu dreptul de concesiune.

In anul 1894 acest tramvai este trecut Societăţii Anonime Belgiene, tot cu aceleaşi drepturi concesionare.

Cu deschiderea Uzinei electrice, după iniţiativa Dumei oraşului, Societatea Belgiană a prefăcut tramvaiul cu tracţiunea electrică şi către finele anului 1913, a fost pus în circulaţie tramvaiul electric.

Dela această dată veniturile oraşului dela această intreprindere, s'au mărit simţitor deoarece oraşul primeşte conform contractului nu numai procente anumite din venitul global ci şi plata pentru energia electrică consumată de tramvai.

6. Oraşul are trei pieţe (târguri, bazare) care îi dau venituri insemnate; a) Piaţa Nouă, b) Piaţa Veche şi c) Piaţa Sf. Ilie.

7. IMPOZITELE. Dreptul acordat de Guvern, Dumelor oraşului de a impune populaţia cu impozite, a devenit o sursă principală ale veniturilor oraşului.

Au existat două feluri de impuneri comunale pe avere şi pe locuinţe.

Alte feluri de impozite nu jucau mare rol în budgetul comunal.

Pentru impunerea regulată se înfiinţase o comisie pe lângă Dumele oraşului în care intrau şi reprezentanţii contribuabililor.

Activitatea organelor orăşeneşti a fost indreptată pentru inbunătăţirea tehnică şi gospodărească a întreprinderilor comunale.

Toate străzile şi pieţele cu excepţia unor periferii au fost pavate în această perioadă.

Grădinile oraşului au fost aduse în bună stare.

O principală atenţiune a fost acordată şcoalelor.

Instrucţiunea publică aproape exclusiv era pe seama Dumelor oraşului.

Guvernul în faţa organelor sale şcolare se îngrijea numai, de partea tehnică a instrucţiunei publice iar grija gospodărească a fost lăsată pe seama Dumelor oraşului.

In prezent oraşul are un număr de 23 şcoli primare de băeţi şi 14 de fete, şi 26 grădini de copii.

Intreţinerea lor costă oraşului aproximativ 3.000.000 lei anual.

La activitatea culturală a Dumelor trebue adăogat şi grija lor pentru biblioteca oraşului, care a fost mereu complectată cu cărţi noi, astăzi numărând 76.000 volume.

In sarcina Dumei cădea grija sanitară a oraşului.

Astfel oraşul a întreţinut Spitalul oraşului, un spital foarte mare care servea necesităţile oraşului: trei ambulanţe, o Maternitate, o cameră de dizenfecţie, cabinetul Bacteriologic şi pe lângă aceasta oraşul, dădea ajutoare băneşti şi altor spitale existente în oraş.

O mare atenţiune a fost acordată şi organelor de binefacere.

In timpul din urmă perioada războiului European a revoluţiei ruseşti şi a anarhiei care i-a urmat desvoltarea oraşului nu numai că s'a oprit dar a ajuns într'o stare deplorabilă.

Această moştenire proastă o primeşte oraşul în noua perioadă de viaţă, care se începe odată cu Unirea Basarabiei la Patria Mumă.

www.dacoromanica.ro

Comisiunile Interimare numite de guvern în schimbul Dumelor orășenești, au primit o moștenire grea.

Toată atențiunea lor a fost concentrată asupra faptului de a impiedica distrugerea.

Despre perfecționarea intreprinderilor Comunale și despre desvoltarea progresivă a gospodăriei orașului, nu mai putea fi nici vorbă a păstra cele vechi și nu a creia ceva nou, iată care a fost scopul Comisiunei Interimare.

Ceiace trebue să notăm este că cu toate condițiunile nefavorabile din punct de vedere economic și din punct de vedere politic totuși Comisiunile Interimare au învins multe greutăți.

Dacă vom lua în considerație acele imprejurări nefavorabile în care a trebuit să lucreze și lucrează Comisiunile Interimare și dacă vom adăuga la aceasta și creșterea colosală a orașului (Populația dela războiu incoace aproape s'a dublat) crescând și necesitățile lui, vom constata totuși, că Comisiunile Interimare, au merite mari.

In prezent budgetul anual al orașului nostru este egal cu 65.000.000 lei, această sumă însă nu corespunde cerințelor adevărate ale orașului și aceasta este adevărat nu numai din punctul de vedere al cheltuelilor ci și din punctul de vedere al veniturilor.

Dacă în 1914, budgetul a fost de 1.500.000 ruble când numărul populației erea de 150.000, astăzi proporțional cu cele 300.000, trebue să fie minimum 130 milioane.

Prin urmare cu bugetul de 65.000.000 suntem în urmă cu 200 %.

Nu este nimic de mirat după cum împrejurările și veniturile s'au schimbat.

Pământ am avut 7200 ha. astăzi avem numai 1445 Ha, locuințe, case, proprietăți am avut peste 130, astăzi majoritatea sunt ocupate de diferite instituțiuni fără plată.

Impunerile sunt mici fiindcă populația este săracă și continue să sărăcească.

Comerțul este paralizat și industria mai nu există.

Iar cauza principală este lipsa de capital.

Prima lovitură care s'a dat vieței noastre economico-finciare, este schimbul rublelor.

Rubla s'a prețuit maximum un leu 30 bani, când ne-a costat pe noi mai mult și imediat după acest schimb, noi am suferit pierderi și suma capitalurilor s'a redus foarte simțitor

Al doilea factor este lipsa de credite normale.

Particularii și Băncile au speculat și cu aceasta au distrus comerțul și industria.

Astăzi greu găsești credit cu procente mici, dar cu 4 și 5 la sută lunar găsești din belșug.

Băncile și cămătarii, cari stau în legătura au supt și au uscat materialicește orașul Chișinău.

Dacă Comisiile Interimare, au făcut puțin, și poate n'au fost la înălțime intotdeauna dar chiar având toată bunăvoința prin faptul însă ca centralizmul și biurocratismul este astăzi incarnat în administrație, se paralizează orice inițiativă și orice energie.

Ideia este astăzi omorâtă de forme, căci până când se indeplinesc formele, trece timpul și lucrările rămân neindeplinite.

Dominațiunea Centrului în toate chestiunile când Chișinăul este la așa mare depărtare de București este o sabie a lui Domocle, care amenință bună starea orașului.

In concluzie trebue spus, că viața orășenească va fi însănătoșită numai prin glasul alegătorilor, când Primăriile alese având baza socială și morală vor fi prezentate în așa fel, că peste demnitatea și autoritatea lor nu se va putea trece, iar cererile și hotărârile Primăriilor vor fi sfinte și obligatorii pentru popor ca și pentru autoritățile superioare.

Terminând pagina mea istorică, vreau să repet un fapt: majoritatea Membrilor primei Dume, aleasă în 1817, cunoșteau limba română, puțin limba turcească și foarte puțin cea rusă; — prin urmare acest fapt este doveditor că frați am fost, frați suntem și frați pe veci vom rămâne. (Aplauze prelungite și repetate).

D-l Președinte: Domnilor, mai înainte de a intra în ordinea de zi a congresului, ca întotdeauna, gândul nostru să meargă mai întâi spre iubitul nostru Suveran și deaceea vă rog ca în numele Dvs. să mă autorizați a trimite M. Sale Regelui următoarea telegramă:

Majestății Sale Regelui României.

Intruniți la Chișinău în al patrulea congres al Uniunei, primarii orașelor își îndreaptă cu adânc devotament primul lor gând către Majestatea Voastră, gloriosul și înțeleptul făuritor al României-Mari, rugând pe Dumnezeu să vă dăruiască ani mulți și deplină sănătate pentru ca o cât mai lungă ocârmuire a Majestății Voastre, să asigure

www.dacoromanica.ro

întărirea, înflorirea şi propăşirea scumpei noastre patrii.

Trăiască scumpa noastră Dinastie:

Preşedintele Uniunei Oraşelor

Dr. I. Costinescu

(aplauze prelungite, ovaţiuni).

Deasemenea să mă autorizaţi a trimite o altă telegramă către d-l Ioan I. C. Brătianu, Preşedinte al Consiliului şi Ministru de Interne, în următorul cuprins:

D-lui I. C. Brătianu

Primul Ministru al României

Karlsbad

Primarii oraşelor din întreaga ţară întruniţi în al patrulea congres al Uniunei la Chişinău, trimit salutul lor respectuos şi devotat, înţeleptului prim sfetnic al ţării' care pentru cimentarea desăvârşită a tuturor provinciilor formând România Mare, a dat la lumină legea pentru unificarea ad-tivă la înfăptuirea căreia, a fost ascultat şi glasul lor.

Să trăiţi ani mulţi în deplină sănătate.

Preşedintele Uniunei Oraşelor

Dr. Ioan Costinescu

(aplauze prelungite şi îndelung repetate).

Domnilor, ştiţi că în curând va avea loc la Paris congresul internaţional al oraşelor din lumea întreagă. Noi suntem de trei ani în legătură cu Uniunea Internaţională a Oraşelor şi deaceea vă propun să trimitem la sediul ei, următoarea telegramă:

Union Internationale des Villes

3. bis. Rue de la Régence

Bruxelles

Au nom des maires de la grande Roumanie réunis à Kişinău au IV-ème congrès de l'union des villes roumaines, prions de reçevoir un cordial et colégial salut.

President de l'union

Maire de Bucarest

Dr. Costinescu

(Aplauze prelungite).

Domnilor, înainte de toate, cred că sunt expresiunea Dv., a tuturor arătând marea bucurie şi fericire pe care cu toţi o simţim, găsindu-ne adunaţi în oraşul Chişinău (aplause prelungite şi îndelung repetate, ovaţiuni).

Mulţumim d-lui ministru Inculeţ, pentru onoarea ce ne face de a lua parte la lucrările congresului (Aplause prelungite).

Ştim cu toţi că atunci când în Basarabia s'au arătat năzuinţele româneşti pentru unire, d-sa a fost în fruntea mişcărei şi cu tot sufletul şi din toată inima a lucrat pentru revenirea Basarabiei la patria mumă. (aplause prelungite). Pentru această faptă românească îi suntem recunoscători, iar pentru cinstea ce ne face că ia parte la lucrările congresului îi aduc mulţumirile tuturor reprezentanţilor oraşelor din România întregită (aplause prelungite şi îndelung repetate).

Asemenea mulţumim Consiliului comunal al oraşului Chişinău, pentru primirea frăţească ce ne-a făcut şi în special d-lui primar Bivol şi d-lui Obreja, ajutorul său. (Aplause prelungite. Vă mulţumesc şi Dv. domnilor colegi, cari din colţurile cele mai depărtate ale pământului românesc, înfruntând toate oboselile şi neplăcerile unei lungi călătorii, v'aţi adunat în acest frumos oraş care după cum spunea d-l Bivol este pentru noi un simbol istoric.

Domnilor, este fapt dovedit că în spiritul latin, ideia de asociaţiune este foarte puţin iubită. Individualismul latin, nu simte nevoia de a se asocia, latinul crede că prin puterea lui individuală poate face orice. Este aceasta o caracteristică interesantă a lui, dar din punct de vedere practic în cestiunile greu de rezolvat. s'a văzut că ideia de asociaţiune este o necesitate, fiindcă dacă rămâi înapoi, eşti învins de cei cari au ştiut să se unească. Iu această privinţă sunt popoare cari sunt mai inferioare în unele puncte, dar dacă au spiritul de a se uni, învinq întotdeauna pe cele cari n'au ştiut să se unească.

La noi domnilor, sunt fericit să constat, că s'a înţeles necesitatea acestui spirit de unire, căci din 150 oraşe ale ţări noastre, 103 s'au afiliat Uniunei prin urmare 2/3 au simţit nevoia a se uni şi este bine ca după trei ani dela această unire să facem un mic bilanţ al activităţii noastre. In afară de informaţiunile ce ni s'au cerut de diferite oraşe din centrele mai depărtate, activitatea noastră a fost în deosebi partea pe care Uniunea a luat-o la făurirea legei administrative, căci a reuşit să se înscrie în lege toate modificările ce d-voastră aţi cerut să se facă şi pe car

www.dacoromanica.ro

atât guvernul cât şi Corpurile Legiuitoare le-au admis în totul. Dacă n'ar fi fost decât această activitate, şi încă este un rol important, fiindcă viaţa de mâine a oraşelor, deci viaţa întreagă a ţării, — căci comunele în general formează celulele din care este compus organismul statului —, toate aceste organe, prin noua lege administrativă, au fost puse pe baze mai moderne şi sperăm a le perfecţiona cum spunea aşa de frumos Domnul Prim-Ministru: «Domnilor, nu vă cer ca această lege să aibă o viaţă mai lungă de 10 ani; aşi fi foarte fericit ca în zece ani să o vedem aplicată şi să, o modificăm apoi după nevoile timpului». Cuvinte foarte cuminţi ce trebue să le aveţi în faţă fiindcă numai aplicând legea într'o perioadă de 10 ani, se vor putea vedea modificările ce trebuesc aduse.

Domnilor, sunt însă multe cestiuni pentru cari n'am putut obţine o satisfacţie deplină, astfel n'am putut obţine o autonomie comunală completă totuşi trebue să recunoaştem că faţă de trecut s'a făcut un mare pas înainte. Cea mai importantă este de sigur autonomia financiară a comunelor, care este o necesitate pentru viaţa lor. Avem însă promisiunea ca asupra acestui din urmă punct, cu ocazia modificărei legei impozitelor indirecte să se dea comunelor mijloacele necesare pentru a putea trăi şi a se dsvolta. Şi aci d-lor, viu la cestiunea care face obiectul de plângere al publicului.

La noi lumea nu face deosebire între ceeace plăteşte statului şi între dările comunale. Mi s'a întâmplat nu odată, ca să vină la mine cetăţeni ca să le fac lucrări extraordinare şi când le-am spus că n'avem bani; ei mi-au răspuns: «dar noi nu plătim dări? Le-am arătat că ceeace plătesc Comunei este prestaţia, care până acum era derizorie şi încă nu o plăteşte toată lumea, căci ceeace plătesc pentru apă, lumină, gunoi, sunt servicii prestate pe care dacă nu le-ar face comuna, trebue să le plătească aşa cum plăteşte pâinea şi carnea. Deaceea, cerem cu toată insistenţa şi cestiunea este pusă la ordinea zilei, ca să se dea comunelor mijloacele de trai. Nu voim să nesocotim interesele statului, căci recunoaştem că nevoile lui sunt mai mari, dar cerem ca în ceeace priveşte gospodăria Comunei, întrucât nu se atinge nici un interes al statului sau a altei comune, să se lase comunelor dreptul de a-şi administra cum crede această cestiune a impozetelor comunale (apl.).

D lor, avem multe şi grele cestiuni în materie de administraţie comunală. Avem o lege foarte bună, vom avea regulamente, dar dacă nu vor fi aplicate şi urmărite, toate vor fi în zadar şi ne mai trebue încă ceva, ne trebue mai înainte de toate o conştiinţă cetăţenească, ne trebue cultura cetăţeanului şi ne trebue cinstea cetăţeanului. In aceste chestiuni Comuna are încă foarte mult de luptat şi după cum este în oraşe este în toată ţara, marea masă a populaţiunei nu are încă suficienta cultură cetăţenească.

Astfel fiind, trebue să ne îngrijim şi în această privinţă de populaţiune şi în primul rând să-i dăm toată cultura şi educaţiunea, trebue dar ca şi această chestiune să fie în mâna Comunei.

Am plăcerea să vă anunţ că asupra acestei chestiuni d l Obreja ne va face o comunicare asupra căreia vom discuta.

Cu această ocazie veţi vedeà şi ceeace am realizat în Bucureşti în această privinţă.

Dar până să ajungem la această educaţie cetăţenească ne trebue supraveghere şi sancţiuni, mijloace cari sunt în mâna poliţiei.

Ştiţi foarte bine că în lege se spune că: «Primarul este capul poliţiei comunale». Principiul este frumos, dar veţi vedea că este numai ca frază, căci el execută această poliţie prin poliţia de stat. Sunt interese mari ca poliţia să fie de stat. Această chestiune o vom discuta în congres şi vă voi explica de ce am pus-o la ordinea zilei şi din discuţie vom vedea cum trebue să fie organizată o poliţie ca să dea roade bune pentru administraţia comunală.

Pentru administraţia comunală domnilor, dacă este vorba de cultură şi dacă exemplul trebue să plece dela cei cari administrează, trebue sa ne facem o mentalitate specială, să fim buni, leali, drepţi cu toată lumea şi chiar în munca noastră de aci să lăsăm la oparte spiritul de critică care este foarte uşor; să fim constructivi. Cu aceste sentimente urez ca congresul nostru să dea cele mai bune rezultate. (Aplauze prelungite).

Inainte de a termina, vă aduc la cunoştinţă că la 28 Sept. a. c., se deschide congresul internaţional dela Paris In acel congres vor fi reprezentate oraşele din toata lumea. Suntem informaţi că vecinii noştri din Ungaria vor trimite un mare

www.dacoromanica.ro

număr de reprezentanţi ca o manifestaţiune. De-aceea aşi ruga ca şi noi să trimitem un număr cât mai mare de delegaţi şi dintre cei mai luminaţi cu cunoştinţa limbei franceze sau engleze, ca să putem răspunde cu succes la orice critică s'ar face în contra noastră.

Incă odată mulţumim domnului ministru Inculeţ pentru onoarea ce ne face de a asista la desbaterile congresului nostru. Mulţumim edililor oraşului Chişinău şi ca încheere zic: Să trăiască Chişinău capitala Basarabiei (aplause prelungite).

D-l Ministru Inculeţ are cuvântul.

D-l I. Inculeţ Ministru al Basarabiei. Domnule preşedinte, domnilor primari, să-mi daţi voe ca în numele întregei Basarabii, să vă aduc salutul nostru frăţesc al românilor din Basarabia unită, către D-v. reprezentanţi ai oraşelor din România întreagă. (aplause prelungite).

Trebue să vă mărturisesc că la orice congres român, aci în Capitala Basarabiei, că la orice manifestaţiune naţională aci la noi în inima Basarabiei, simţim o mare fericire, simţim o mare mândrie şi o puternică înălţare sufletească. (aplause). Fiindcă domnilor, trebue să ştiţi, că graţie evenimentelor istorice prin care noi cei de aci am trecut, toate evenimentele, toate lucrurile se resimt la noi mult mai puternic decât în alte părţi ale ţării. Şi poate tocmai prin aceasta, deşi în Basarabia nu este nici mai rău, nici mai bine decât în alte părţi, se explică agitaţiunea foarte deasă pe tema Basarabiei, fiindcă încă odată repet că, aci toate lucrurile se resimt mult mai puternic graţie evenimentelor prin care am trecut.

D-voastră cari veniţi aci din diferite unghiuri ale României Mari, vă veţi convinge de eforturile făcute de noi în primul rând în privinţa întărirei românismului în provincia aceasta dintre Prut şi Nistru. Şi cred că veţi constata, că aci în Chişinău, Capitala Basarabiei, românul care acum 100 de ani era stăpân, a devenit iarăşi şi se simte cu toată puterea stăpân aci în Basarabia (aplause prelungite).

Veţi constata eforturile noastre la expoziţia ce am înfiinţat si cu toată seceta ce în unele locuri ţine de trei ani dearândul, veţi vedea că am reuşit totuşi să putem arăta rezultatele muncei basarabenilor pe tărâmul economic (aplause). Veţi constata D lor, poate şi multe alte lucruri, însă cred neîndoios, că dacă între oameni, pe lângă raporturi pur exterioare, există şi ceva invizibil care te leagă dela frate la frate, cred că veţi simţi toată dragostea noastră ce v'o arătăm şi simţim, fiindcă întradevăr o simţim faţă de D-v. fraţi cari aţi venit din toate unghiurile ţării noastre (aplause prelungite).

In ceeace priveşte Uniunea Oraşelor, cred că a fost o iniţiativă foarte bună, fiindcă cu toată atitudinea negativă a latinului, cum a remarcat d-l Preşedinte faţă de ideia aceasta de asociaţie, totuşi latinul are şi o parte bună, că atunci când simte şi se convinge că un lucru este bun, îl face cu orice preţ. Şi cred că mai cu seamă, având în vedere experienţa acestor patru ani, decând există Uniunea, orice român, orice cetăţean al oraşelor din România s'a convins că Uniunea Oraşelor are o bază sănătoasă şi dat fiindcă lucrurile stau aşa, s'a convins cred, că prosperitatea acţiunei viitoare a Uniunei este pe deplin asigurată.

Sunt multe probleme, pe cari D-l Preşedinte l-a schiţat foarte frumos, cu care Uniunea are să se ocupe şi una din cele mai importante, spre care Dv. trebue cu tenacitate să tindeţi în legătură cu reforma administrativă, este independenţa financiară a oraşelor, (aplauze). Dacă Dv. nu veţi fi stăpâni, pe punga oraşului, nu veţi fi stăpâni absolut pe nimic, căci acest lucru se petrece şi în viaţa particularului, ca şi în viaţa statului şi ca şi în viaţa oraşului. Prin urmare Dv., care deşi vi se zice comisiuni interimare numite, — şi aci aşi vrea să subliniez că nu aveţi caracterul biurocratic al funcţionarului, fiindcă fiecare din Dv. este şi om politic şi care pe lângă răspunderea de gospodăria oraşului, are şi o mare răspundere pentru conducerea statului întreg, — desigur că şi în privinţa oraşelor ce conduceţi ca oameni politici, nu ca funcţionari biurocraţi, resimţiţi mai viu efectele opiniei publice şi necesităţile vii ale populaţiunei.

Prin urmare deşi vi se zice Comisiuni Interimare, însă ca oameni care aveţi toată răspunderea, cred că aşa cum aţi isbutit până acum veţi isbuti şi de aci înainte ca această Uniune tânără care a dat roade frumoase, să se întărească şi să înflorească pentru binele scumpei noastre patrii.

Să-mi daţi voe ca terminând să zic: Să trăiască Uniunea Oraşelor din România Mare (aplauze prelungite şi îndelung repetate).

D-l Preşedinte: D-l Rabin Ţirelsohn are cuvântul.

www.dacoromanica.ro

D-l Rabin Tirelsohn. Domnule Ministru, scumpi oaspeţi. Dorindu-vă în numele comunităţei noastre: bun venit, exprim din adâncul inimei următoarea urare biblică: binecuvântat să fi tu când intri înăuntru şi binecuvântat să fi tu când eşi afară. Să dea D-zeu ca congresul Dv. să aibă rezultate bune pentru binele oraşelor noastre. Amin. (Aplauze prelungite).

D-l Preşedinte: D-l Pântea are cuvântul.

D-l Gherman Pântea: Domnule Ministru, Domnilor Congresişti, camera de comerţ şi industrie din a doua capitală a României Mari prin glasul meu ca preşedinte al acestei instituţii de mare însemnătate pentru consolidarea vieţi noastre de stat, vă aduce salutul său, spunându-vă bun sosit în mijlocul nostru.

Comercianţii şi industriaşii din Chişinău, să simt mândri de alegerea acestui oraş ca loc de întâlnire a tuturor reprezentanţilor comunelor urbane din întreaga ţară şi unde se va pune primele baze ale aşezării gospodăreşti conform legii de organizare administrativă.

Dintre toţi factorii componenţi ai vieţei noastre de stat, comercianţii şi industriaşii sunt cei dintâi cari prin rolul lor social se îngrijesc ca viitoarea clădire comunală să fie expresiunea armoniei complecte dintre toţi cetăţeni unui oraş.

Suntem convinşi că din depănarea ideilor Dv. reprezentanţi ai vieţi comunale din întreaga ţară, va eşi noul edificiu cerut de nevoile reale aleacestei vieţi.

De aceea cu tot entusiasmul vă zicem: bine aţi venit în mijlocul nostru. (Aplauze prelungite).

D-l Preşedinte Dr. I. Costinescu: Intrăm în ordinea de zi.

Avem mai întâi darea de seamă şi descărcarea Consiliului de Ad-ţie de gestiunea anului 1924-1925.

D-l Secretar General I Roban are cuvântul spre a vă citi raportul Biuroului Central asupra acestei chestiuni.

D-l I. Roban, dă citire următorului raport.

DARE DE SEAMA

PE ANUL 1924 1925

PENTRU A III-a ADUNARE GENERALA ORDINARĂ A UNIUNEI ORAŞELOR DIN ROMANIA, CE SE VA ŢINE LA CHIŞINĂU (BASARABIA) IN ZILELE DE 13, 14 ŞI 15 SEPTEMBRIE 1925.

Asupra duratei existenţei Uniunei şi numărul oraşelor membre.

La 11 Iunie 1925, Uniunea Oraşelor din România a implinit trei ani de existenţă, intrând în al patrulea an de activitate.

Numărul oraşelor membre, a mai crescut în cursul acestui an, cu încă 3, astfel că avem un total de 103 oraşe membre din 151 oraşe câte are întreaga Românie.

Rolul Uniunei în jurul legii pentru Unificarea Administrativă.

Precum vă este tuturor cunoscut, întreaga activitate a Uniunei noastre, la toate precedentele adunări, a fost desbaterile în jurul proectului de lege pentru unificarea Administrativă, în prezent devenit lege promulgată la 14 Iunie 1925.

In timpul discuţiunilor parlamentare făcute atât în Senat cât şi la Cameră cu privire la această legiuire, Preşedintele Uniunei Oraşelor, atât în această calitate cât şi ca parlamentar şi împreună cu toţi primarii parlamentari (Vice Preşedinţi ai Uniunei) a luat parte la toate comisiunile, susţinând punctele de vedere stabilite în congresele noastre şi precum de sigur aţi văzut aproape totalitatea deideratelor Uniunei Oraşelor au fost introduse în lege.

De necontestat, obţinerea modificărilor cerute, constitue un succes al Uniunei Oraşelor din România.

Acum o comisiune de specialişti, între care figurează şi Preşedintele Uniunei, lucrează la întocmirea regulamentului şi instrucţiunilor în vederea aplicării legei pentru unificarea ad-tivă.

Din cele mai sus arătate rezultă dar, că asociaţiunea înfăptuită de Primarii oraşelor din ţară, este considerată atât de guvern cât şi de Corpurile Legiuitoare ca un organ demn de consultat ori de câte ori se legiferează sau se reglementează chestiuni în legătură cu viaţa şi desvoltarea oraşelor.

Şi dacă până acum, când tânăra noastră Uniune a fost în fază de organizare şi când oraşele României Mari se deosebeau intru câtva ca conceptile de organizare şi administraţie, Uniunea s'a bucurat de increderea guvernului şi a parlamentului, avem dreptul să sperăm că odată cu Unificarea Administrativă, când principiile călăuzitoare vor fi aceleaşi pentru toate oraşele, Uniunea Oraşelor va deveni în scurt timp un centru luminos de îndrumare şi călăuzire a vieţei orăşeneşti.

www.dacoromanica.ro

Reorganizarea biurourilor şi Monitorului Uniunei

Pentru desăvârşirea şi atingerea scopurilor prevăzute de Statutele Uniunei, este însă absolută nevoe de o solidă şi statornică conlucrare intre toate oraşele membre şi de aceea repetăm şi cu această ocaziune, apelul călduros ce v'am făcut şi la precedentele adunări generale, ca cel puţin odată pe lună să vă îndreptaţi gândul şi la Uniune, trimiţând organului ei de publicitate studiile şi comunicările de interes general ce aţi avea şi cari vor fi publicate în cel mai apropiat număr după trimiterea lor.

Precum arătam şi la adunarea generală de anul trecut ţinută la Cernăuţi, desigur că grija şi sarcina comunicărilor de făcut Uniunei trebue să fie în seama funcţionarilor delegaţi ca informatori potrivit statutului.

De aceea am dori ca apelul nostru să fie auzit şi de D-lor şi mai ales am dori ca acest apel să fie ascultat în interesul afirmării şi viabilităţei Uniunei Oraşelor din România, care imitând exemplul de desvoltare ce-l iau organizaţiunile similare din Franţa, Belgia, Italia, Anglia, etc. tinde a progresa şi ea paralel cu acestea.

In trăsături generale Biuroul Central al Uniunei ar trebui să cuprindă, — pentru a fi de un real folos tuturor oraşelor membre — următoarele secţiuni:

1. Secţiunea Administrativă cu: Secretariat, Casierie şi Redacţia Monitorului.

2. Secţiunea Tcchnică: Sistematizare, Arhitectură, Canalizare etc.

3. Secţiunea de jurisprudenţă şi documentaţiune.

Atribuţiunile primei secţiuni, care de fapt este singura în fiinţă sunt privitoare la administraţia generală a Uniunei, având în sarcina ei primirea şi resolvarea corespondenţei.

Celelalte două secţiuni, ar trebui puse sub conducerea a doui specialişti, în materie. cărora să li se dea şi ajutoarele necesare pentru a putea studia şi a-şi da avizul în chestiunile respective cu care ar fi sesizate de oraşele membre.

Până să ajungem însă la o complectă organizare care este în funcţie şi de fonduri mai importante, chiar din cursul acestui an, Uniunea şi-a sistematizat funcţionarea, profitând mai ales de faptul că atât Secretarul ei General cât şi unul din secretari sunt în strânsă legătură la Primăria Capitalei, unde este şi sediul Biuroului Central al Uniunei.

De aceea contopind la prima secţiune atribuţiunile tuturor celor 3 secţiuni sus arătate cei doi secretari şi anume d l I. Roban, Secretarul G-ral jurist, cu o practică ad-tivă de peste 20 ani şi d-nul Profesor Ing Cincinat Sfinţescu, Director G-ral al Casei Lucrărilor oraşului Bucureşti, specialist în lucrările edilitare, au alimentat aproape singuri materialul Monitorului Oraşelor, care în numerile apărute după Adunarea Generala dela Cernăuţi a publicat, în afara de diverse apeluri, comunicări şi informaţiuni, următoarele chestiuni:

In Monitorul Uniunei No 10 şi 11 din 1 Noembrie 1924

— Darea de seamă a Adunărei Generale a Uniunei Oraşelor din România ţinută la Cernăuţi în zilele de 27, 28 şi 29 Septembrie 1925.

Comunicările d-lui Nicodin Cristea, Primarul oraşului Zalău.

In Monitorul Uniunei No. 12 din Decem. 1924

Studiul asupra rezolvărei prin edificare a crizei de locuinţe şi asupra împroprietărirei cu case a funcţionarilor şi muncitorilor.

— Propunere pentru înfiinţarea unui impozit comunal pe chirii.

In Monitorul Uniunei No. 1 din 15 Ian 1925

— Circulara No 2, către Primăriile comunelor urbane, referitoare la organizarea Expoziţiei Uniunei Oraşelor din România.

— Inginer C. Sfinţescu: Activitatea constructivă a oraşelor noastre în ultimii ani (urmare şi sfârşit)

— Inginer Sfinţescu: Chestiuni technice examinate în oraşele: Budapesta, Viena şi Paris.

In Monitorul Uniunei No. 2 şi 3 din Februarie — Martie 1925.

— Planurile topografice şi cadastrele în urbanism.

— Observaţiuni asupra anteproectului de cale ferată dealungul Dâmboviţei.

— Recenzie asupra Calendarului comunal german.

In Monitorul Uniunei No. 4 şi 5 din Aprilie — Mai 1925.

— Determinarea suprafeţei unei aglomeraţiuni pentru viitor.

— Recenzii.

In Monitorul Uniunei No. 6 şi 7 din Iunie Iulie 1925.

— Consideraţiuni asupra căilor de comunicaţii orăşeneşti, de Ing. Cincinat Sfinţescu.

— Pavaje de asfalt de Ing. I. Budu.

In Monitorul Uniunei No. 8 din August 1925.

— Regimul Municipal în România în raport cu noua lege pentru unificarea administrativă.

www.dacoromanica.ro

— Politica financiară a comunelor şi influenţa sa asupra problemei locuinţelor.

— Marile aglomeraţiuni, probleme juridice şi administrative, rezultând din extensiunea comunelor vecine şi din încorporarea lor la centrele mari urbane.

O dovadă că publicaţiunile făcute merită interes, este că colecţii din Monitorul Uniunei, apărute până acum au fost reclamate în cursul anului de către Academia Română şi Universităţile din Cluj şi Cernăuţi, cărora se continuă a li se trimete în mod regulat toate numerile ce apar.

Şi de sigur că publicaţiunile ar fi putut fi şi mai interesante, dacă şi celelalte oraşe şi-ar fi spus cuvântul în scris în coloanele Organului Uniunei, care le stă la dispoziţiune de aproape 2 ani, şi n'ar fi lăsat aproape în întregime sarcina numai pe seama celor 3 secretari ai Uniunei, d-nii Dandea, Roban şi Sfinţescu.

De aceia încheiem capitolul dării de seamă privind Monitorul Uniunei, cu repetarea apelului ce v'am făcut de a obliga pe informatori să ţină la curent Redacţia Monitorului Uniunei, cu orice chestiune de interes general, ceea ce ar îmulţi simţitor materialul de redacţie.

Noui tărâmuri de activitate şi de servicii reciproce

In ordinea de zi a desbaterilor noastre figurează şi o chestiune propusă de d-l E. Dandea, Primarul oraşului Tg.-Mureş, referitoare la intensificarea activităţii Uniunei Oraşelor, pe care d-sa o va supune la rândul ei şi deliberărei Dv.

Această chestiune după cum veţi vedea a fost îmbrăţişată de Biuroul Central al Uniunei, care de fapt chiar în cursul gestiunei anului 1924/1925 a împlinit în limitele posibilului unele din desideratele ce se vor exprima.

Astfel prin intermediul Uniunei Oraşelor s'a făcut următoarele servicii oraşelor care s'au adresat Biuroului Central:

1. Primăria oraşului Tg.-Mureş a cerut cu adresa No. 415 din 20 Octombrie 1924, Regulamentul pentru administrarea şi exploatarea Uzinelor comunale Bucureşti.

Biuroul Central al Uniunei a dispus copierea acestui regulament şi la 4 Noembrie 1924 cu adresa No. 412 924 a trimes copia cerută.

2. Primăria oraşului Oradea Mare prin Prim Juriseonsultul ei a cerut la 10 Martie 1925 statutele şi regulamentele întreprinderilor comunale noui înfiinţate la Bucureşti cum şi un buget al oraşului Bucureşti pe 1925.

Secretariatul General al Uniunei a procurat şi trimes la 26 Martie 1925 un exemplar de buget şi două statute apărute până la aceea dată.

3. Primăria oraşului Cernăuţi a cerut cu adresa No 851 din 24 Martie 1925 a se face o cercetare la Soc. Taxico, dacă n'ar fi dispusă să înfiinţeze la Cernăuţi un serviciu de electro-omnibuze

Secretariatul General a intreprins această cercetare şi a răspuns Primăriei Cernăuţi la 26 Martie 1925.

4. Primăria oraşului Tg.-Mureş a cerut telegrafic la 29 Aprilie 1925 a se cerceta la Casa Centrală a Asigurărilor Sociale dacă s'a aprobat concediul de studii cerute de medicul şef al oraşului Doctor Urasce.

S'a intervenit imediat şi în aceiaşi zi s'a telegrafiat răspunsul afirmativ.

5. De asemenea Biuroul Uniunei Oraşelor a dispus ca toate ordonanţele de orice natură emise de Primăria Capitalei să se înainteze tuturor oraşelor din România spre cunoştinţă.

6. Tot prin Uniune s'a dispus a se trimete oraşelor Monitorul Comunal al Primăriei Bucureşti, dar deşi cu menţinerea «gratuit» mare parte din oraşe au returnat aceste publicaţiuni.

Infiinţarea unui serviciu pe lânga Biuroul Central al Uniunei pentru deservirea intereselor oraşelor membre.

Pentruca toate oraşele membre în Uniune să poată avea şi foloase de ordin material, prin bugetul ce vom prezenta, am orgarizat pentru viitor Biuroul Central din Bucureşti astfel ca să se dispună de doi funcţionari în plus, care să poată urmări pe lângă autorităţile din capitală rezolvarea intereselor oraşelor, ţinându-le la curent cu stadiul în care se găsesc chestiunile ce le interesează.

Astfel acest nou serviciu va putea urmări aprobarea bugetelor, creditelor, regulamentelor etc. cerând în scris fiecărui oraş eventualele relaţiuni şi lămuriri ce ar fi reclamate de autoritatea superioară sau eventual lămuri direct acele autorităţi, dacă va avea la îndemână elementele necesare.

Utilitatea acestui serviciu se va invedera numai în câteva luni de funcţionare, căci fiecare oraş,

www.dacoromanica.ro

ştiind că-şi poate încredinţa urmărirea intereselor oficiale ale sale Uniunei Oraşelor, va fi dispensat de cheltuelile enorme cu deplasarea reprezentanţilor săi la Bucureşti.

Relaţiunile Uniunei Oraşelor Române cu streinătatea

Ca afiliată la Uniunea Internaţională a Oraşelor cu sediul la Bruxeles, Uniunea noastră a fost invitată şi anul acesta a participa la diverse conferinţe premergătoare Congresului Internaţional ce se va ţine la Paris dela 28 Sept. — 4 Octombrie a. c.

Uniunea noastră a fost reprezentată la prima conferinţă ce s'a ţinut la *Bâle* în ziua de 15 Decembrie 1924 prin d-l Consilier al oraşului Bucureşti, Profesor Universitar Barbu Dumitrescu, care a binevoit a suporta personal toate cheltuelile, fapt pentru care şi cu această ocaziune îi aducem caldele noastre mulţumiri.

Biuroul Central al Uniunei noastre este în permanentă legătură cu Uniunea Internaţională a Oraşelor, întreţinând corespondenţă şi înaintând Organelor de publicitate ce le are aceasta din urmă, diverse recenzii şi studii.

Din darea de seamă pagina 32 a celui de al II-lea Congres Internaţional al oraşelor ţinut la Amsterdam, extragem următoarea măgulitoare apreciere care pe de a întregul revine biuroului nostru central:

«Incă dela creearea sa, Uniunea Oraşelor române a decis afiliarea sa la Uniunea Internaţională a oraşelor. Colaborarea sa documentară decisă în principiu, a şi primit o primă realizare sub forma notiţelor destinate «Tabletelor documentare».

«Această primă expediţie, primită foarte recent, permite de a aprecia, că contribuţiunea românească va fi interesantă. Notiţele nu se mărginesc la analiza revistelor şi lucrărilor. Ele menţionează de asemenea fapte, deciziuni şi proecte, care n'au avut încă onorurile literaturei, dar sunt cu atât mai interesante, cu cât obiectul lor este de dată mai recentă.

«Se poate spera, că de aci peste puţin timp, colaborarea română cu centru internaţional şi popularizarea în România a Tabletelor documentare vor fi foarte convenabil asigurate, ceea ce va constitui şi un stimulent eficace pentru celelalte ţări din Sudul Europei».

Acum peste 15 zile se va deschide la Paris Congresul Internaţional al Oraşelor, unde Preşedintele Uniunei noastre, va lua personal parte prezentând studiile româneşti, raportate la cele 3 chestiuni trecute spre cunoştinţa Dv. şi în partea a II-a a Ordinei noastre de zi.

Studiile acestea au fost întocmite şi redactate după formularele comunicate dela Paris, limitându-ne în a da răspunsul precis la întrebările puse.

Ele sunt datorite colaborărei Preşedintelui Uniunei, cu Secretarul General şi cu Secretarul technic şi avem credinţa că vor interesa de aproape streinătatea dornică de a cunoaşte organizarea administrativă, economică şi financiară a comunelor.

Ar fi fost deşigur foarte interesant, ca Uniunea noastră să fi putut fi reprezentantă prin mai mulţi delegaţi la Congresul Internaţional, dar fondurile mult prea restrânse de care dispunem după cum se va vedea îndată, nu permit aceasta; iar Preşedintele Uniunei va suporta personal o bună parte din cheltueli.

Oricare din d-nii Primari, ar dori însă să participe în numele oraşului lor sunt rugaţi a se înscrie la d-l Secretar General al Uniunii, care îi va anunţa de îndată la Paris spre a li se asigura încartiruirea.

Expoziţiea Uniunei oraşelor din România.

După cum vă reamintiţi în adunarea generală de anul trecut se decisese pentru anul acesta să se facă o Expoziţie a Uniunei oraşelor la Bucureşti.

La cererea Preşedintelui şi Comitetului de organizare a Expoziţiei şi Târgului de mostre de aci cum şi a oraşului Chişinău, această expoziţie a trebuit să fie amânată de noi pentru a nu stingheri întru nimic prin expoziţia noastră această demnă şi înălţătoare manifestaţie românească a Basarabiei, care astăzi ne umple inimile de bucurie.

Precum v'am comunicat, amânarea expoziţiei noastre ne va fi însă şi un prilej de o organizare cât mai demnă a ei şi de aceia v'am rugat a nu întrerupe niciun moment pregătirile şi vă rugăm şi cu această ocaziune a pune cea mai mare grije în orânduirea obiectelor de expus, în prevederea

www.dacoromanica.ro

fondurilor necesare şi în îndemnul tuturor firmelor şi fabricelor din oraşul Dv. producătoare de articole technice edilitare de a expune produsele lor la Expoziţia Uniunei Oraşelor, care se va ţine neapărat anul viitor în Parcul Carol, strict în conformitate cu planurile şi după organizaţia ce vi s'a comunicat.

Situaţia Financiară a Uniunei şi gestiunea pe anul 1924/1925.

Uniunea noastră fiind închegată la 11 Iunie 1922 cu adesiunea a 67 oraşe, ar fi fost firesc ca cel puţin acest număr de oraşe să fi achitat taxa de membru pe 4 ani şi anume pe anii 1922, 1923 1924 şi 1925.

Ori, din aceste oraşe nu sunt astăzi la curent decât 35, deşi potrivit art. 8 din statute, taxa de membru, devine exigibilă în prima lună a fiecărui an bugetar, obligaţiune la care dealtfel n'a răspuns niciunul din oraşe.

Chestiunea desvoltărei activităţei Uniunei, a reprezentărei ei la diversele manifestaţiuni internaţionale privind oraşele; a editărei de lucrări de interes general, etc. este numai în funcţie de fonduri şi dacă încasarea cotizaţiunilor merge atât de greoiu, se înţelege dela sine că nu vom putea progresa decât cu paşi de furnică.

Din tabloul anexat la prezenta dare de seamă se vede că în raport cu plata cotizaţiunilor de membru, oraşele se prezintă astfel pe ziua de 10 Septembrie 1925:

Plătit la curent	35
In restanţă cu plata pe ultimul an	13
Idem pe 2 ani	4
» » 3 »	23
Neplătită de loc	28

Situaţia deşi mai bună ca anul trecut este de sigur serios îngrijitoare pentru propăşirea Uniunei şi dacă până la anul toate oraşele membre nu se vor pune la curent, cred că cu regret va trebui ca adunarea generală viitoare să considere retrase din Uniune pe acele din ele, ce vor stărui în aceeaş rezervă ca să nu zicem complectă dezinteresare.

Din contul de gestiune ce vi se prezintă se vede că în cursul anului Sept. 1924 — Sept. 1925, s'au încasat din taxe restante şi la curent suma totală

de lei	lei	300.338,—
care adunată cu soldul numerar de anul trecut	»	107.894,—
şi cu abonamentele la Monitorul Uniunei în sumă de	»	13.650,—
ne dă un total de	lei	421.882,—
Din totalul încasărilor scăzându-se cheltuelile de	»	148.144,50
rezultă un sold numerar de . . .	lei	273.737,50

Un cont aparte arată felul cum s'a utilizat în afară de aceasta suma de lei 100.000 ce am avut depusă la Banca Generală a Ţărei Româneşti, care a fost întrebuinţată pentru cheltuelile de taxe şi de reprezentare a Uniunei noastre faţă de Uniunea Internaţională a Oraşelor şi în vederea congresului ce se va ţine la Paris între 28 Septembrie şi 4 Octombrie a. c.

Faţă de cele expuse, vă rugăm să binevoiţi a dispune verificarea contului de gestiune şi a actelor justificative ce vi se prezintă, rămânând ca în urmă să daţi cuvenita descărcare comitetului de gestiune 1924/1925.

Deasemenea vă rugăm să binevoiţi a examina şi proectul de buget întocmit pentru exerciţiul Sept. 1925 — Sept. 1926 spre a se putea aproba de Dv. în şedinţa viitoare.

Preşed. Uniunei Oraşelor din România,

Secretar General al Uniunei,

Congresul numeşte o comisiune compusă din Primarii oraşelor Sibiu, Oradea Mare, Tecuci şi Botoşani, pentru verificarea conturilor.

Congresul decide ca aceaşi comisiune să examineze şi budgetul.

Alegerea noului comitet al Uniunei în locul celui vechi care a împlinit 3 ani de funcţionare.

D-l Preşedinte Dr. I. Costinescu citeşte următorul raport

Domnilor Membri

Cu ocaziunea constituirei Uniunei Oraşelor din România înfăptuită la Cluj în ziua de 11 Iunie 1922 s'a ales şi primul comitet al Uniunei, am-

www.dacoromanica.ro

plificat ulterior cu încă un vice-preşedinte conform hotărârei adunărei generale extraordinare ţinută la Bucureşti la 18 Oct. 1922 cu ocazia încoronărei.

Comitetul astăzi încă în fiinţă potrivit art. 15 din statutele Uniunei, este după cum cunoaşteţi următorul:

Preşedinte al Uniunei: Primarul Capitalei

a) 5 Vice-preşedinţi:
- Primarul Oraşului Iaşi
- » » Chişinău
- » » Cernăuţi
- » » Timişoara
- » » Cluj

Secretar general: Ioan Roban, Secretar General al Primăriei Capitalei.

2 Secretari:
- Dr. Em. Damdea, primarul oraşului Tg.-Mureş
- Prof. Ing. Cincinat Sfinţescu, Director G-ral al Cadastrului Primăriei Capitalei.

15 Membri în Comitet şi anume câte 5 din:

Oraşele care au sub 20.000 locuitori,

Oraşele cu 20 — 50.000 locuitori.

Oraşele cu peste 50.000 locuitori.
- Primar. Oraş. Abrud
- » » Arad
- » » Braşov
- » » Craiova
- » » Constanţa
- » » Galaţi
- » » Iaşi trecut Vice-Preşedinte
- » » Lugoj
- » » Oradea-Mare
- » » Ploeşti
- » » Sibiu
- » » Tg.-Mureş (ocupat de un secretar
- » » Tecuci
- » » Văleni de Munte
- Un loc vacant

c) Rămase vacante 5 locuri rezervate pentru specialişti cari se interesează de afacerile oraşelor.

d) 6 Membri Supleanţi:
- Primar. Oraş. Deva
- » » Ismail
- » » Rădăuţi
- » » Râmnicu-Sărat
- » » Satu Mare
- » » T.-Jiu

Din comitetul sus arătat este format biuroul central al Uniunei, potrivit art. 12, în conformitate cu care Secretarul G-ral ales de adunarea generală ţinută la Timişoara în Septembrie 1923, împlinind un an de noviţiat în Septembrie 1924, este de atunci devenit definitiv pentru o durată de 10 ani.

Potrivit art. 17 din statute, Comitetul împlinind trei ani de funcţionare, urmează a fi reînoit iar din noul comitet ce se va alege să constituim apoi biuroul şi secţiuni de specialitate.

Dacă nu putem ilustra activitatea actualului comitet cu lucrări mai importante, aceasta trebue să o atribuim desigur în primul rând frământărilor duse de întreaga Uniune în jurul modificărilor ce s'au obţinut în legea pentru unificarea administrativă şi în această privinţă munca comitetului a fost contopită în acea a adunărilor generale, iar în al doilea rând tocmai din lipsa unei legiuiri comune tuturor oraşelor României Mari, din care cauză se întâlnea o variaţiune în concepţiunile de administrare.

Acum sub scutul unei legi unitare, cu directive identice pentru viaţa orăşenească, rolul comitetului va deveni foarte important, având a studia toate proectele de regulamente ce se vor întocmi pe baza nouei legi.

Singurele munci mai apreciabile pe care în calitate de preşedinte mă simt dator a le sublinia cu menţiuni lăudabile şi cu această ocaziune sunt acele ale secretarilor Uniunei şi anume: d-nii Dandea, Roban şi Sfinţescu, cari au făcut toate eforturile pentru menţinerea şi afirmarea Uniunei Oraşelor Române.

Regret că în dragostea de adevăr nu pot trece în tăcere că unele din oraşele membre sau membre supleante nu au arătat nici interesul de a plăti cotizaţiunile de membru cel puţin pe un an, cu toate nenumăratele apeluri făcute şi deaceea în noua propunere pentru reînoirea comitetului, v'aşi ruga să ţineţi seamă de unele regretabile neatenţiuni faţă de organizarea noastră.

Sfârşind dar vă rugăm a alege o comisiune de 5 membri, din care aşi recomanda să facă neapărat parte şi d-nii Dandea şi Roban, spre a da explicaţiunile necesare în privinţa situaţiunei oraşelor, care comisiune să ne propună în şedinţă imediat următoarea listă noului comitet pentru o nouă perioadă de trei ani.

Preşedintele Uniunei Oraşelor
Dr. I. COSTINESCU

www.dacoromanica.ro

In timpul citirei raportului D-l General Rudeanu, comandantul corpului 3 de Armată intră în sală în aplauzele prelundite ale congresului.

D-l Preşedinte: Domnilor, avem fericirea de a avea în mijlocul nostru pe d-l General Rudeanu.

Voci: Să trăiască!

D-l Gen. Rudeanu: Domnilor Primari, suntem foarte mândri şi fericiţi de a vă avea ca oaspeţi în capitala Basarabiei. Vă urez bun venit şi din toată inima zic: Să trăcască primarii oraşelor din România Mare. (Aplauze prelungite).

Domnule Preşedinte: D-lor, D-l General Rudeanu este un militar ilustru a armatei noastre. In timpul războiului d-sa ca ofiţer technica avut greaua misiune de aprovizionare a armatei cu tot ce nu se putea fabrica în ţară, ca tunuri, puşti, mitraliere. După războiu i s'a încredinţat comandamentul militar al Basarabiei unde prin modul demn cu care se achită în îndeplinirea acestei grele misiuni şi-a câştigat simpatia tuturor. (aplauze prelungite, voci să trăiască).

Pentru alegerea noului comitet, adunarea generală decide ca aceaşi comisiune aleasă pentru contul de gestiune şi pentru buget, împreună cu d-l secretar general I. Roban şi cu d-l Em. Dandea, să facă propuneri în viitoarea şedinţă.

D-l Preşedinte: Domnul Obreja are cuvântul.

D-l Prof. Gh. Obreja-Iaşi, ajutor de primar Chişinău: Domnule Ministru, D-le General, D-le Preşedinte al Uniunei Oraşelor, Domnilor Primari: Sunt adânc recunoscător distinsului nostru Preşedinte, pentru importanţa deosebită pe care o dă problemei culturale în desbaterile congresului nostru.

Dar trebue să fac o mărturisire d-lor, că atunci când Primăria oraşului Chişinău, a venit să înscrie această comunicare la ordinea zilei, a fost determinată de o nevoie adânc imperioasă, mai cu seamă în oraşul nostru. Din experienţa ce au avut-o delegaţii Chişinăului la Congresul Primarilor dela Timisoara, şi din discuţiunile ce personal am avut cu câţi-va colegi, D-l Toma, d-l Berceanu şi alţi delegaţi dela Bucureşti, am crezut necesar să fac această comunicare, căci eram convins că nicăieri n'ar fi mai bine venită discuţiunea asupra acestei probleme de ordin atât de important pentru ţara noastră, decât în congresul primarilor, fiindcă chestiunea nu se rezumă numai în a pune această problemă, ci în a lăsă pe primari să o desbată, şi în urma desbaterilor, să poată eşi formula, care să concretizeze mijloacele practice şi anume: cum comunele ar putea să aducă îndreptarea mai simţită şi mai imediată nevoiei culturale pe care o are ţara.

Domnilor Congresişti, este cunoscut de toată lumea, că acum după războiu, toate popoarele şi implicit şi România, a intrat într'o fază nouă, care îi dă şi un caracter nou.

In adevăr, suntem o Românie mare, bogată, dar nouă şi poporul nostru, inteligent şi cu bun simţ, are nevoie de a fi îndrumat spre o viaţă nouă; aşa că preocuparea noastră de căpetenie, trebue să fie de a găsi mijloacele de îndrumare spre această viaţă nouă.

După jalonarea făcută de d-l Preşedinte, că oraşele au preocuparea imperioasă de a găsi în mod necesar acel principiu care să poată da viaţă nouă ţărei, prin activitatea oraşelor, principiu aşa de luminos expus adică: ca să fim mai buni, mai drepţi şi mai cinstiţi, fără îndoială că prin această jalonare se poate schiţa traseul, pentru a găsi drumul de urmat care nu este decât politica culturală în educaţia naţională.

Domnilor, formula aceasta nu este banală, ea s'a pus în toate timpurile şi împrejurările, dar este de preocuparea cea mai imediată care o pun toate oraşele mari, şi sarcina mea este uşurată, fiindcă d-l Berceanu a pus o în aplicare în Capitală.

Dacă se poate spune astăzi categoric, că statul prin reprezentanţii săi luminaţi, guvernul şi toate celelalte organe, s'au interesat în măsură foarte mare, ca progresul culturei româneşti, ca şcoala naţională română, să facă un pas simţitor înainte şi dacă putem spune cu oarecare mândrie că în Basarabia, şcoala nu stă mai prejos decât în alte părţi, aceasta revine în primul rând acelei armate mari necunoscute, învăţătorii, care îşi fac datoria către generaţiunea care se ridică. (aplauze).

Şi dacă este o preocupare intensă pe care o au aceşti învăţători, aceasta nu este suficient, sau dacă voiţi este foarte puţin, trebue ca preocuparea Dv. părinţi ai oraşelor, să se facă în cadrul acelei educaţii luminoase, de care vorbea d-l preşedinte şi anume ca această educaţiune să se sprijine pe principiul cardinal, că trebue să fim «mai buni, mai drepţi şi mai cinstiţi» (aplauze).

www.dacoromanica.ro

In acest moment soseşte în sală de şedinţă I. P. S. S. Arhiepiscopul Gurie, primit cu lungi aplauze de asistenţă, D-l Preşedinte dă cuvântul I. P. S. S.

I. P. S. S. Arhiepiscopul Gurie: Domnule Preşedinte, Domnule Ministru, Domnule General, Domnilor Primari, fiindcă astăzi este Duminică şi am fost ocupaţi cu serviciul divin, aducând jertfa cea fără de sânge pentru mântuirea lumei întregi şi a Dv. în parte, n'am putut veni la deschiderea congresului la momentul fixat.

Am foşt bucuros însă, când am văzut că Preşedintele Congresului şi cu alţi câţi-va primari, au venit în catedrală şi au participat la rugăciunea noastră, cerând ca bunul D zeu să reverse harul său asupra lucrărilor Dvs. Prin urmare aţi început lucrările Dv. cu rugăciuni către D-zeu, aşa se săvârşeşte orice fapt întotdeauna, fiindcă fără D zeu nu se poate face nici o faptă bună.

Vă aduc salutul meu şi al întregei biserici ce o conduc şi precum am rugat pe D-zeu în catedrală, tot asemenea îl rog şi aci, ca să lumineze minţile Dvs. pentru a putea găsi cele mai bune căi care să ne ducă la ridicarea situaţiunei culturale şi economice a oraşelor noastre. Să dea D-zeu ca fiecare primar, să audă aci noui metode pentru ridicarea economică a oraşelor noastre şi aşa unii dela alţii, să aleagă cele mai bune mijloace pentru ridicarea lor. Căci domnilor, oraşele dau tonul la întreaga provincie, cum sunt oraşele aşa este şi provincia. Şi dacă oraşele noastre vor fi bine aşezate din punct de vedere cultural, atunci vor influenţa şi asupra provinciei. Bine aţi venit în mijlocul nostru, în oraşul nostru şi în Primăria aceasta şi să dea D-zeu să fiţi sănătoşi şi să lucraţi cu spor pentru ridicarea oraşelor noastre. Să trăiţi! (aplauze prelungite).

Domnul Preşedinte: D-nul Obreja are cuvântul în continuare.

Domnul Obreja: Domnilor, socot că Providenţa cerească a făcut ca, atunci când expuneam problema cea mai importantă, acea a culturei de care sunt preocupaţi părinţii oraşelor, să coincidă cu venirea I. P. S. Sale în mijlocul nostru; şi ea capătă pentru mine însemnătatea unui bun augur, că acolo unde este biserica şi şcoala, acolo poporul românesc a mers pe calea binelui şi a dreptăţei şi cum şcoala şi cultura tind la acest scop, socot că luminarea acestei probleme în prezenţa I. P. S. Voastre, este un simbol şi de aceea sarcina mea dacă este frumoasă, este însă uşurată prin prezenţa I. P. S. Voastre (aplauze prelungite).

Domnilor, spuneam că preocuparea oraşelor prin părinţii lor, trebue să fie în primul rând îndreptată într'acolo, cum spunea preşedintele nostru, că educaţiunea cetăţeanului. să preşadă la toate acţiunile gospodăreşti şi că această acţiune de educaţiune cetăţenească, nu se poate face decât prin cultură.

Domnilor, dacă este un adevăr empiric, că astăzi cultura tuturor popoarelor încearcă metoade şi experienţe noui, fără îndoială, că aceasta trebue să ne dea şi nouă de gândit. Iată dece cred, că este un interes mare ca oraşele şi comunele să cunoască aceste nouă experimente, ca în timpul cel mai scurt să ajungă la rezultatele dorite. Prin urmare: «*cum ar putea comunele să aducă o îndreptare simţită cetăţenilor din oraşele respective?* aceasta este problema ce se pune şi pentru care din desbaterile ce vor urma, sperăm să ajungem la o soluţiune deplină.

Domnilor, primarii comunelor, trebue să aibă ca punct de program şi ca principală preocupare această problemă fundamentală de ordin cultural şi este ştiut de toţi din Dv., că primarii s'au interesat de ea în măsura cea mai mare şi din timpurile cele mai depărtate. Şi aţi văzut din expunerea făcută de d-l primar de Chişinău, când s'a înfiinţat prima şcoală rusă, ea a fost în preocuparea Primăriei şi în toate fazele prin care a trecut Primăria noastră, după cum a trecut şi şcoala din vechiul regat, Primarul a fost părintele cel mai autorizat al şcoalei. Fac primarii cât pot să facă, pentru şcoală si colegii mei şi noi ne dăm seama, cât este de greu să conduci o secţie şcolară şi câte sarcini are Primarul ca să poată satisface aceste nevoi şcolare. Dar d-lor, dacă, înainte de război nu era suficient ca Primarii să se ocupe numai de gospodăria şcoalei, de a avea local higienic, de a avea material didactic, vă închipuiţi, că acum după război, această activitate de simplu cadru nu însemnează nimic, deaceea cred că o *nouă concepţie* de preocupare a comunelor în afară de acest cadru frumos este necesară pentru propăşirea neamului nostru, care trebue să fie preocuparea de fiecare zi a cetăţenilor care o sprijină

Şi dacă primarul este părintele Comunei, apoi

www.dacoromanica.ro

toţi cetăţenii sunt copii lui şi grija lui trebue să fie pentru copiii săi în ceeace priveşte educaţiunea ce li s'ar putea da. Această educaţiune, după noi, tot prin şcoală, pe lângă şcoală şi cu ajutorul şcoalei se poate şi trebue să se facă; şi Primarii sunt cei dintâi chemaţi să desfăşure un întreg program de activitate care în punctele lui de acţiune, să însemneze această educaţiune necesară, ce trebue privită printr'o concepţie nouă. Problema este mai complexă, dar când o priveşti în concepţia aceasta nouă, în care trebue să se mişte oraşele noastre, această concepţie nouă trebueşte analizată şi trebue să ne întrebăm, cum trebue să o fixăm fiindcă nu se poate experimenta pe seama unei generaţiuni întregi.

Concepţia nouă este tocmai aceia, care porneşte dela cele 3 puncte jalonate de d-l Preşedinte, că Dv. trebue să fiţi mai buni faţă de cetăţeni, să fiţi mai drepţi şi mai cinstiţi.

Pentru aceasta trebue în mod intuitiv să căuţi să imprimi cetăţeanului, caşi el faţă de comuna lui şi în legătură cu semenii lui, să fie mai bun mai drept şi mai cinstit.

Şi încă odată, cuvântul Evangheliei, nu va fi mai bine venit şi mai bine apreciat, fiindcă în concepţia nouă, aceasta nu se poate face fără biserică. Iată cum, reprezentantul bisericei, cu reprezentantul Comunei, Primarul, păşind alături, să se coboare în masa mare a cetăţenilor şi să schimbe mijloacele de educaţiune. Cum? Nu să aştepte societăţi culturale, care îşi au cadrul lor fixat în anumite scopuri şi cele mai multe sunt scopuri îndepărtate; ori scopurile propuse de Primari, trebue să fie mai apropiate ca să fie îndeplinite şi să nu aştepte ca anumite societăţi să vină să facă această propagandă culturală. Numai cine cunoaşte oraşul Chişinău îşi dă seama ce greutăţi avem, fiindcă oraşul are o mare întindere şi numai la periferie veţi găsi moldoveni curaţi, deci acolo este nevoe ca contactul cu părinţii comunei şi cu biserica să fie mai simţit. Pentru acest scop, cred că mijlocul practic ar fi, ca reprezentantul secţiei culturale Primarul care este şi şeful acestei secţiuni, să caute mijloacele cele mai practice, pentru a pune în evidenţă nevoile acelor cetăţeni ca astfel să ajungem la realizarea unui început de educaţiune cetăţenească. Ei bine, primarul oraşului nostru, pentru atingerea acestui scop, a construit la periferia oraşului, două şcoli, care pe lângă sălile de clasă, are şi un hall, o sală mare, ce poate servi la festivităţi şcolare. Vom începe astfel activitatea prin acele căminuri culturale, la cari vor fi chemaţi să ia parte şi să colaboreze toţi locuitorii dela periferie. Vom da serbări şcolare, cu conferinţe' coruri, ca astfel în mod continuu, dar intensiv şi permanent să dăm cetăţeanului ceeace are nevoe pentru ziua de mâine. (Aplauze). Şi aceasta se poate realiza fiindcă într'un oraş sunt elemente luminate, vom chema şi pe preoţii parohiilor ca astfel, toţi să contribue la această activitate, de natură a da o nouă viaţă elementului românesc. (Aplauze).

Iată în scurte cuvinte, cum înţelege primăria oraşului Chişinău să pornească la o activitate de ordin cultural, înfiinţând căminuri culturale, cu un program bine sistematizat, dar mai cu seamă, să nu lipsească aceste puncte cardinale ce trebue să aibă noua concepţie de viaţă, care să convingă pe toată lumea că în concertul statelor civilizate dacă ne prezentăm cu o egală îndreptăţire pentru toţi cetăţenii acestei ţări, poporul român are şi superioritate culturală asupra minorităţilor cu care trăeşte (aplauze prelungite).

In această concepţie nouă a politicei comunale, nu trebue să ne intereseze decât o singură problemă faţă de toţi cetăţeni oraşului nostru, şi anume: problema educaţiei cetăţenilor, prin educaţia complectă sprijinită numai pe cultură şi în special prin ceeace este specific românesc.

Iată de ce domnilor, socot că prin această politică şi populaţia minoritară a oraşelor, fiind chemată la această activitate cu caracter cultural, vor fi cei mai preţioşi auxiliari ai promovărei intereselor obşteşti prin educarea semenilor noştri, prin educarea cetăţenilor oraşului nostru, (aplauze prelungite).

Incheând domnilor comunicarea mea în numele primăriei oraşului Chişinău, nutresc speranţa că în această problemă supusă discuţiunilor Domniilor-Voastre, prin distinsa bună voinţă acordată de d-l preşedinte şi de onoratul biu ou al Uniunei, şi în urma luminoaselor Dv. propuneri, vom reuşi de a găsi cea mai bună şi adequată formulă practică întru realizarea scopului urmărit, care este soluţionarea problemei noastre: *politica culturală în*

www.dacoromanica.ro

politica comunală prin educaţia raţională cetăţenească. (aplauze prelungite).

Cum cunosc punctul de vedere a distinsului meu coleg, dela Bucureşti D-l Profesor M. Berceanu, rog şi pe d-sa ca să-şi expue punctul său de vedere şi mai cu seamă să mă complecteze. (Aplauze îndelung prelungite).

D-l Preşedinte: Mulţumesc d-lui Obreja pentru frumoasa expunere ce ne-a făcut. Cestiunea ridicată trebue să ne preocupe pe toţi şi acest lucru îl facem în capitală, unde am fericirea de a avea ca principal colaborator pe d-l Berceanu, care şi-a pus toată inima ca să aducă la bun sfârşit această grea dar frumoasă operă. D-sa vă va arăta cum înţelegem noi să deslegăm problema, rămânând ca şi alte oraşe să expună sistemul lor.

D-l Preşedinte: D-l Berceanu are cuvântul.

D-l Mihail Berceanu: Inalt Prea Sfinte, domnule Ministru, domnule General, domnule Preşedinte şi iubiţi colegi, am ascultat cu un viu interes comunicarea d-lui Obreja şi mă gândeam că suntem în faza cea mai interesantă, pentrucă oridecâteori o idee mare, o idee de orientare importantă, începe să se pună precis în concepţia a câtor mai mulţi, este sigur că soluţiunea se găseşte.

Domnilor ca o metodă de a trata această cestiune, mă voi deosebi de oratorul care m'a precedat şi mă voi pune pe un teren mai abstract şi vă rog să nu luaţi în nume de rău acest lucru.

După războiu, ca politică generală a noastră, era o datorie să se precizeze unitatea sufletească a tuturor românilor. Această datorie cum ne-o facem? Limpezind concepţia de viaţă a epocei în care trăim, verificând tot ce este filosofie dominantă a epocei de până acum şi căutând în istoria neamului nostru care a fost acel imponderabil, elementul acela divin care a menţinut neamul nostru în forma în care o avem. Şi dacă verificând aceste două căi, găsim că şcoala materialistă care ne domină astăzi, este insuficientă pentru a putea rezolvi problema de faţă, trebue să trecem numai de cât la o altă concepţie, căci nu se poate concepe că numai materialismul să satisfacă complect rostul nostru în viaţă. Şi care este această concepţie? Este concepţia spiritualistă şi în această formă unde mergem? Mergem în speculaţiuni filosofice citind pe Kant? Mergem mai departe la Descartes? Dar poate toată lumea să se urce în forma aceasta? Nu, şi atunci ce e de făcut? Avem o cale, admirabil deschisă, avem o cale uşoară, frumoasă, înălţătoare, este biserica neamului românesc, este biserica strămoşilor noştri. (Aplauze prelungite).

Şi atunci d-lor, luând de concepţie spiritul sub forma bisericei creştine a strămoşilor noştri, apropiindu-l de concepţia filosofiei materialiste şi făcând îmbinarea acestor două concepţii, ne dă ceeace trebue ca neamul nostru să dea lumei întregi, este contribuţia pe care neamul acesta să o dea cu aptitudinile minunate ce d-zeu i le a hărăzit. (Aplauze).

Dacă aceasta este tema şi dacă tema puţin abstractă pe care mi-o pun este justă, rezolv toată cealaltă problemă legal, liniştit şi foarte frumos.

Domnilor, sub conducerea d lui Dr. Costinescu, la Bucureşti am avut să verific, dacă tema aceasta corespunde stadiului de evoluţiune a ţărei noastre, sau dacă nu cum-va, tema aceasta este o simplă abstracţie filosofică care nu poate fi adaptată din cauza stadiului de evoluţiune a spiritului românesc

Domnilor, de trei ani facem această experienţă şi rezultatele au fost minunate, concepţia dă roade din ce în ce mai multe şi astăzi ne felicităm că concepţia aceasta nu este numai o încercare a câtor-va dintre noi, este o operă de transformare adâncă care străluceşte în toate părţile fiindcă aparţine Epocei şi dacă vom şti a-i da o formă mai precisă şi vom pune toată pasiunea necesară pentru desvoltarea ei, ne vom îndeplini datoria către generaţiunea noastră, vom contribui liniştit şi puternic la închegarea sufletului neamului nostru. Şi atunci cultura oraşelor noastre, trebue să fie steaua, farul strălucitor care să strălucească asupra satelor noastre, cari sunt mai puţin luminate şi din strălucirea aceasta să iasă lumina minunată pe care neamul nostru trebue să o arate lumei întregi. (aplauze).

Domnilor, să nu ne încurcăm în lucruri mici, în cestiuni de amănunt cari sunt la modă. Toate minorităţile au la bază concepţia creştină. Şi evreii cari nu sunt creştini au aceaşi concepţie de iubirea aproapelui. Am aci textul din talmud. Ei au aci o nuanţă căci prin iubirea aproapelui înţeleg iubirea a tot ce este neamul lui Israel. Trebue însă să le spunem, că astăzi ei ca şi noi, cu toţi suntem cetăţeni români, şi atunci iubirea de aproapele, trebue să fie şi iubirea românilor (aplauze). Şi atunci formula care trebue să o precizăm în su-

www.dacoromanica.ro

fletul colegilor noştri români de rit mozaic, este că ei sunt întâi români şi atunci textele talmudice se apropie, căci există şi la ei iubirea de aproapele' iubirea de români.

Şi d-lor să nu ne încurcăm în cestiuni de administraţie, de catolicism, de protestantism etc., căci toate au la baza lor o singură concepţie, iubirea de aproapele astfel cum spune şi apostolul Matei în evanghelia 22 că în primul rând este iubirea de D-zeu—care este comandamentul cel mai frumos—şi apoi iubirea de aproapele redat textual precum urmează:

«36. Invăţătorule, care este cea mai mare poruncă din lege?

«37. Isus i-a răspuns: «Să iubeşti pe domnul dumnezeul tău, cu toată inima, cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău».

«38. Aceasta este cea dintâi şi cea mai mare poruncă.

«39. Iar a doua asemenea ei, este: «Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi».

«40. In aceste două porunci se cuprinde toată legea şi proorocii.

Iată comandamentul fundamental al creştinilor care trebue să fie dominant în tot ceeace avem ca concepţie.

Conduşi de această idee dominantă, am început în Bucureşti o mişcare paralelă, a preoţilor alături de institutori şi astfel s'a unificat sufletul preoţilor şi al institutorilor, nu mai sunt două tagme unii spiritualişti şi alţii materialişti, au început să se înţeleagă şi lucrează frumos pentru propăşirea culturei pe acest teren al neamului nostru. (aplauze)

Domnilor, acum doi ani, bisericile din capitală se găseau în situaţie critică. In vechiul regat sistemul este deosebit de ceeace este în Basarabia şi în Ardeal.

In vechiul regat ca şi în Bucureşti, bisericile sunt sărace iar noi învăţasem să le respectăm ca pe un lucru al trecutului, ca ceva interesant, necesar pentru preoţi noştri, nu intram nici odată înăuntru şi nici nu ştiam exact ce este o biserică. Cunoaştem biserica în formă exterioară, o clădire mare cu o cruce şi ceva vag, lucru din trecut, nu pentru epoca noastră şi de ele se ocupă în vechiul regat mai ales Comisiunea Monumentelor Istorice.

Când s'a pus problema că preotul nu trebue să fie numai păzitorul acestei religii, ci trebue să fie împreună cu institutorii acel element de cucerire pe terenul necunoscut şi turbure pentru a legaliza cugetarea românească, atunci preoţii din Bucureşti, după îndemnul nostru, au înjghebat comitete parohiale, fără nici o lege, fără nici un regulament, fără nici o alegere de prezidenţi fără certuri ce se fac de obicei pentru alegeri de comitete

Astfel s'au format liniştit şi în tăcere 57 comitete parohiale—şi notaţi că legea clerului care prevede aceste comitete parohiale, a venit în urmă, —grupând la un loc pe toţi oamenii de bine, care îşi iubeau familia şi tot ce este alături de familie, oraşul, şi aşa toţi oamenii de bine, cinstiţi sufleteşte au pornit la muncă pentru redeschiderea bisericilor (aplauze).

Ca să vă arăt puterea sufletească a acestor grupări timid făcute, care corespunde unei realizări frumoase, să vă citez o cifră care în bani vă arată ce reprezintă aceste 57 comitete.

Au strâns bani de sărac, nu de bogat 12.700.000 lei (aplauze prelungite). Primăria Capitalei a găsit o formulă ca să îndemne cât mai mult aceste adunări de fonduri, angajându-ne să dăm atât cât strâng comitetele parohiale. Am dat 8.500.000 lei cari împreună cu cele 12.700.000 lei. au făcut să se redeschidă 42 de biserici. (aplauze prelungite).

Domnilor, bisericile noastre au înregistrat pe lângă mişcarea frumoasă şi încrederea ce o capătă preotul susţinut de cei ce cred în Dumnezeu, de realizări mai frumoase nu numai de servicii mai laterale, dar de servicii ale neamului. Şi spun aceste lămuriri, fiindcă trebue să facem pregătirea sufletească în tot regatul şi pentru acest lucru preoţi sacrifică interesele lor materiale fiindcă ei sunt mai înainte de toate apostoli ai neamului întreg. Şi aceasta au făcut-o preoţii săraci din Bucureşti şi D-zeu stie cum trăesc ei, am intrat în casele lor şi m'am mirat cum poate să trăească o faţă bisericească în condiţiunile în cari i-am văzut. Cu toate acestea au lucrat cu toată pasiunea şi le aduc laude pentru tot ceeace au putut realiza în aceşti doi ani ca biserica să capete un prestigiu şi o formă mai interesantă. Am organizat 76 concerte religioase cari au avut loc Duminica după amiază între 5 şi 7. Şi lumea avea scaune în biserică şi cu multă evlavie asculta muzica religioasă. Atât de frumoase erau rugăciunile cântate, căci muzica religioasă căpăta o

www.dacoromanica.ro

formă aşa de înălţătoare încât toată lumea era mirată de această formă nouă, iar toţi acei cari au venit întâia oară la biserică, n'au mai ocolit-o, au venit şi a doua oara, au devenit credincioşi. (aplauze).

Iată un mod practic de a spiritualiza aceste forţe.

S'a mai făcut centruri de tineri creştini şi în această privinţă am amintiri frumoase de anul trecut la Paşti dela Biserica Iancu Nou, unde 130 de tineri creştini, copii de şcoală primară copii de liceu, băeţi de prăvălie, fete care lucrează la ateliere s'au împărtăşit. Aceşti 130 de copii, trebue ca în fiecare săptămână să spună preotului Bedreag o faptă bună făcută în cursul săptămânei.

Iată ce cetăţeni admirabili se pot forma cu acesti oameni!

Tot împrejurul bisericei s'au făcut conferinţe pe cari le-am tipărit în mii de exemplare. Pentru anul trecut subiectul conferinţei a fost: Insemnătatea învăţământului creştinesc pentru noua alcătuire a României Intregite. Acest subiect a fost tratat de doi scriitori: părintele Popescu Mălăeşti şi de d-l Nichifor Krainic. S'a tipărit 20.000 de exemplare pe cari le-am trimis la toate bisericile şi şcolile, iar în ziua de Sf. Nicolae în 150 de puncte s'a citit aceste broşuri, în anvon şi în săli de clasă. Iată 150 de licăriri cetăţeneşti, 150 de îndrumări frumoase sufleteşte! (aplauze).

Am mai tipărit în broşuri, lucrarea d-lui profesor Ursu «24 Ianuarie» asupra însemnătăţii acestei zile, care s'a citit în biserici şi în şcoli. Avem 17 broşuri de felul acesta tipărite în 20.000 de exemplare.

Iată ce mişcare interesantă a fost făcută de preoţi!

D-l Primar din Neamţ mi-a cerut câteva broşuri pentru oraşul său, n'am putut să-i dau decât 5, trebue să avizăm la o nouă ediţie.

Aceasta domnilor, pe tărâmul bisericei.

Pe tarâmul şcoalei:

Domnilor, pentru construcţiunile noui făcute în Bucureşti, am reuşit să inversăm o formulă de construcţiune din ţara noastră, căci ori de câte ori Primăria avea o construcţie de făcut, trebuia ca toată lumea să câştige. Trebuia ca arhitectu, să fie bine plătit, trebuia ca antreprenorul să câştige, să câştige până şi acela care recepţiona, ceeace făcea ca costul unei construcţiuni să se ridice la sume fabuloase. Noi am reuşit ca să inversăm această formulă şi atunci când construim ceva, toată lumea trebue să dea ceva.

Construim o biserică mai mare decât Sf. Spiridon, ale cărei planuri au fost făcute de arhitectul Trajanescu, care se tocmise să ia 5% din lucrări. Casa Bisericei făcuse un deviz provizoriu, după care biserica terminată ar fi costat 30.000.000 lei.

Am cerut arhitectului Trajanescu să se mulţumească cu 100.000 lei, ceeace am şi obţinut. Comitetul de conducere şi iniţiativă a adunat 1 milion 400.000 lei şi conform angajamentului luat la Primărie am dat şi noi 1 400.000. Lucrarea este pe terminate şi am cerut unui mare arhitect să evalueze lucrarea şi ne-a evaluat-o la 7 milioane. Am spus atunci preşedintelui să arate cât s'a cheltuit şi ne-a arătat $2\frac{1}{2}$ milioane. (Aplauze prelungite. Iată o foarte interesantă metodă de a interesa oamenii de bine la operile mari sociale, opere de interes general pentru înălţarea culturei neamului nostru. Aceeaş metodă de construcţiune am întrebuinţat-o şi la şcoli. In doi ani jumătate am construit 15 şcoli cu 163 săli de clasă, cari permit ca cel puţin 12.000 de copii să capete lumină.

Toate aceste şcoli au o sală mare unde intră 400 de persoane, în care funcţionează un ateneu popular, sau cămin, băi etc. La toate serbările şi conferinţele organizate la şcoli, asistă şi preoţii din cartier pe cari i-am întrebat: pe Sfinţiile Voastre vă interesează această mişcare? şi ei mi-au răspuns, că nu numai că îi interesează dar sunt bucuroşi să vadă acest tineret pe calea cea nouă şi astfel cum n'ar putea şi ei să ia parte la această operă frumoasă.

La biserica Cărămidarii de jos, la o serbare, un copil a recitat o poezie, care a părut unei părţi din public, că are un caracter nu tocmai moral. Atunci Preotul Banu a crezut de a sa datorie să tălmăcească în sens moral acea poezie, spunând că este o ironie a poetului. Iată cum s'a precizat rolul frumos al educaţiunei.

Această apropiere a preoţilor cu institutorii, o doresc din suflet, ca toţi primarii să o realizeze în comunele lor! (Aplauze).

Dar alături de preot şi institutor, trebue să mai fie şi un alt element de cultură şi care în materie socială are şi un rol foarte important, acesta este medicul.

www.dacoromanica.ro

La Bucureşti avem 4 comitete de athenee populare şi avem 18 athenee populare, aceste 4 comitete sunt sub prezidenţia medicului de cartier. Şi atunci medicul, sensibil la partea spirituală, el care este şi spiritualizat, alături de preot şi institutor va stabili forţa cea mai mare pentru formarea sufletului ce trebue să-l avem în epoca noastră.

Nu voesc să depăşesc cele 15 minute propuse, deaceea închei, rugând pe toţi colegii noştri să ceară cât mai putetnic şi mai cu pasiune tuturor preoţilor şi institutorilor să depună această muncă de legătură a sufletelor noastre. Numai atunci, vom determina o nouă concepţie de drept administrativ care va fi o podoabă a epocei noastre. (Aplauze prelungite şi îndelung repetate). Oratorul este viu felicitat

I. P. S. S. Gurie Arhiepiscopul Basarabiei: Felicit pe d-l M. Berceanu pentru opera realizată de dânsul în această direcţie a culturii neamului, care ar trebui imitată de toţi. Ii mulţumesc şi pentru elogiile frumoase aduse preoţilor. (Aplauze prelungite.

D-l Nicodim Cristea, Primar de Zalău. Domnilor, politica culturală cu rezultate aşa de frumoase la Bucureşti ne bucură şi mulţumim d-lui Berceanu că a adus această cestiune, fiindcă noi în Transilvania de atâtea ori am observat necesitatea unei organizări mai puternice a oraşelor noastre. La noi însă anumiţi reprezentanţi ai oraşelor, nu-şi dau seama că dreptul la existenţă şi-l pot asigura numai sprijinind biserica şi şcoala, care au dovedit că înţeleg rostul lor în cultura neamului nostru. Dar greutatea cea mare este că la noi sunt oraşe sărace, deci în imposibilitate de a contribui la ridicarea noastră culturală. Şi aci ar fi rolul tuturor oraşelor bogate, ca să sprijine pe cele care sunt aruncate la spatele lui D-zeu, cari nu află mijloace bugetare suficiente ca să complecteze lacunele lăsate de stăpânirea ungurească.

In ce priveşte activitatea societăţilor culturale, ţin să fac o rectificare la cele spuse de d-l Obreja care zicea că scopurile culturale ale societăţilor culturale dela noi sunt prea depărtate ca să le putem sprijini, aşa cum se cade să sprijinim şcoala şi biserica. La noi avem societatea culturală «Astra» care n'are un scop aşa de îndepărtat ca să nu o sprijinim. Scopurile urmărite de Astra sunt cunoscute şi avem datoria să o sprijinim.

Asemenea şi Casele Naţionale ale generalului Manolescu, Liga Culturală, sunt societăţi cunoscute, şi atunci când reclamă sprijinul nostru suntem datori să-l dăm cu toată inima. Drept aceea se cuvine ca la alcătuirea bugetului să prevadă subvenţii şi pentru aceste societăţi culturale, aşa după cum se face pentru şcoală şi biserică.

D-l Virgil Mironescu Primar de Tecuci. Prea Sfinte, Domnule Ministru, Domnule General, iubiţi colegi, am luat cu plăcere act de ceeace a săvârşit Capitala pe tărâmul cultural. O singură observaţiune aşi fi avut de făcut, ca atunci când se fac broşuri de felul celor amintite, să ni se trimită şi nouă, ca să nu aşteptăm Congresul pentru a lua cunoştinţă de ele.

Imi permit cu această ocazie, să arăt, ce s'a făcut într'unul din oraşele aşi putea zice din cele mai sărace din ţară, fiindcă avem convingerea, că dacă ţara noastră s'a mărit, fără cultură nu putem menţine ceeace am dobândit cu atâtea jertfe. Pentru aceasta, am pornit dela un lucru mic, care însă ne-a dat rezultate bune. Am cumpărat cinematograful care fiinţa în oraş cu 150,000 lei şi din beneficiile realizate am putut ajuta copii săraci, am organizat colonii şcolare, am reparat teatrul, am făcut Ateneul Cultural şi mai avem un capital mobiliar de 300.000 lei.

Vreau să arăt cu aceasta, că dacă şi celelalte oraşe ar imita exemplul Tecuciului, adică dacă oraşele ar exploata singure cinematografele, pe lângă beneficiile ce le-ar realiza, care ar fi întrebuinţate în scopuri culturale, ar reprezenta şi filme cu caracter cultural, iar nu de acele care nu fac decât să zăpăcească minţile copiilor/ Numai astfel vom putea face progrese pe tărâmul cultural ca să fim demni de acei cari s'au jertfit pentru România Mare (aplauze).

D-l Preşedinte: Domnilor, pe noi ne bucură orice acţiune menită să ajute mişcarea culturală. Sunt sigur că toate oraşele au simţit nevoia acestei acţiuni culturale şi fiecare din D-v. se ia la întrecere pentru a realiza cât mai mult în această direcţiune.

Vă vom trimite şi broşurile îndată ce ni le veţi cere. dar mi-e teamă să nu ne fie înapoiate, aşa cum ni s'a întâmplat cu Monitorul Comunal pe

www.dacoromanica.ro

care îl trimitem gratuit. Vă rog dar să daţi ordin organelor D-v. ca să primească toate tipăriturile Uniunei.

Şedinţa se ridică la ora 13.

ŞEDINŢA DELA 13 SEPT. 1925

după amiazi.

Şedinţa se deschide la ora 15 30 sub prezidenţia d-lui Dr. I. Costinescu, preşedinte.

D-l Preşedinte: Declar şedinţa deschisă.

Avem la ordinea zilei, chestiunea foarte importantă asupra finanţelor comunale, chestiune care ne a preocupat în gradul cel mai înalt şi acei dintre D-v. care aţi urmărit desbaterile parlamentare, aţi putut vedea că în Cameră am arătat, că fără a se da comunelor mijloace de trai, nu se poate face o bună administraţie.

Am arătat situaţiunea oraşelor noastre faţă de oraşele din occident, luând ca exemplu oraşul Strasburg, al cărui primar ne-a vizitat acum câteva luni şi care ne-a afirmat, că dările la ei sunt astfel că pentru un franc dat Statului, un cetăţean din Strasburg dă $5^1/_2$ fr. Comunei. Acest lucru se petrece în toate oraşele occidentale şi avem date statistice pe cari le-am obţinut din Suedia, Norvegia, Italia şi alte oraşe, asupra situaţiunei de plată a fiecărui locuitor către Stat şi Comună, de unde se vede că ceeace se dă comunelor este o medie între 30 şi 50% din cât plăteşte un contribuabil statului.

La noi situaţiunea este aşa de inversată, că ceeace plăteşte cetăţeanul Comunei, este ridicol, faţă de ceeace dă statului; căci D-lor, nu trebue să se confunde impozitele cu taxele ce se iau pentru servicii prestate, cum sunt taxele pe apă, lumină, canal şi gunoi. Acestea nu sunt impozite, ci plată pentru servicii ce Comuna face cetăţenilor, astfel că Comunei nu-i rămâne ca impozite, decât ceeace plătesc comercianţii asupra contractelor de locaţiune şi acea nenorocită prestaţie, derizorie până mai zilele trecute şi pe care nici nu o plăteşte toţi locuitorii.

De aceea şi în Parlament, cu ocazia discuţiunei legei administrative şi în afară de Parlament, am rugat pe d-l ministru de finanţe, ca cel puţin cu ocazia modificărei legei impozitelor indirecte, având în vedere situaţiunea critică în care se află comunele, să li se dea ceeace li se cuvine, altfel nu vom mai putea face o bună gospodărie comunală (aplauze).

D-l Niculescu Rietz are cuvântul ca să desvolte mai larg cestiunea.

D-l Niculescu Rietz: Domnilor, am împărţit în trei părţi expunerea ce vreau să fac. Partea întâi este politica statului faţă de comună, din punct de vedere financiar; a doua este politica financiară a comunelor şi a treia parte este, organizarea contabilităţei şi celelalte cestiuni anexe.

In ce priveşte partea întâia, adică politica statului faţă de comună din punct de vedere financiar, v'a expus-o şi d-l preşedinte în câteva cuvinte; mie să-m daţi voe a pune chestiunea ceva mai pe larg.

In noile ţinuturi româneşti alipite la patria mumă şi în cări se cuprinde Ardealul, Banatul şi Basarabia, vechii stăpânitori aveau tot interesul să desvolte viaţa oraşelor şi de aceea le-a lăsat libertatea să perceapă taxe cât mai mari, fiindcă îi domina ideea de a avea o burghezime instărită şi numai astfel oraşele au putut să se desvolte. La noi, în vechiul regat, din potrivă, oraşele au ramas în planul al doilea fiindcă toate sforţările noastre ca stat s'au concentrat în a întări statul, şi a desvolta armata, pentru ca la un moment dat, să ne putem îndeplini visul, aşa cum îl trăim astăzi în realitate fiind toţi români la un loc şi formând scumpa Românie-Mare. (Aplauze).

Acum, se impune în mod imperios, ca şi în vechiul regat, să se schimbe politica financiară a statului faţă de comune, mai cu seamă că din statisticile ce avem din alte state se constată că contribuţia statului faţă de comune şi în deosebi faţă de oraşe, este aşa de mare, încât aproape nu se poate compara cu situaţiunea din ţara noastră. Astfel în Polonia comunele au dreptul să perceapă peste 50 % din impozitele percepute de stat. In Norvegia, comunele încasează mai mult de jumătate din cât percepe statul. In Statele-Unite ale Americei de Nord, comunele primesc aproape jumătate din bugetul statului. In Berlin consiliul dela Weimar, a hotărât o contribuţie de $33\ ^1/_3\%$ din valoarea impozitului pe avere, ce se plăteşte pentru stat. In Jugoslavia, se dă comunelor 11% din bugetul statului. In vremea aceasta, în ţară la noi, ceeace statul dă comunelor, este atât

www.dacoromanica.ro

de neînsemnat încât comunele nu-şi pot face faţă nevoilor, ele neavând decât acea prestaţie, ridicolă cum era până acum şi impozitul asupra contractelor de locaţiune.

Domnilor s'a făcut calculul cât plăteşte un comerciant statului şi cât comunei şi s'a văzut că un comerciant care plăteşte statului ca impozite 450.000 lei anual, comunei nu plăteşte decât 10.000 lei.

Un funcţionar care primeşte un salar lunar de 6000 lei, plăteşte statului 3440 lei anul, pe când comunei nu plăteşte decât 150 lei pe an ca prestaţie.

Mai sunt apoi o serie întreagă de impozite percepute de stat, cu dreptul de a se rambursa ulterior comunelor. Este taxa fondului comunal şi taxa pe decalitru, care după răsboi, reprezintă 1.600.000.000 din care statul repartizează comunelor numai 300 milioane, iar restul rămâne statului. Inainte de răsboi această sumă în vechiul regat era numai de 25 milioane, sumă ce era repartizată comunelor în întregime şi în cazul cel mai rău, statul îşi rezerva 20 %, iar 80 % se da comunelor.

Afară de această taxă, care după cum aţi văzut reprezintă o sumă importantă de care oraşele sunt lipsite, sunt oraşe şi în special Bucureşti, care asemenea este lipsit de o mulţime de alte taxe, cum este taxa pe spectacole, taxa pe măsuri şi greutăţi şi amenzile sanitare, aşa că bugetul comunelor, după războiu, este privat de venituri foarte importante, care dacă aparţineau comunelor, ele puteau face lucrări de edilitate însemnate.

Domnilor, este adevărat că statul are rolul de a organiza şi întreţine servicii cu caracter general, cum sunt căile ferate, totuşi, el nu poate să lipsească comunele de unele sume, fiindcă înflorirea oraşelor asigură desvoltarea statului şi nu se poate concepe un stat în stare de prosperitate, decât dacă oraşele şi comunele care îl formează, sunt bogate şi înfloritoare (Aplauze).

Afară de aceasta, prin diferite legi, se pune în sarcina comunelor o serie întreagă de obligaţiuni cu caracter oficial, cum este întreţinerea localurilor de judecătorii, plata funcţionarilor sanitari, biurourile populaţiunei etc., iar în schimb, toate veniturile ce trebue să revină comunelor, fiindcă sunt în funcţiune de funcţionari plătiţi de comune, toate aceste venituri trec la stat. Tot aşa şi cu diferitele amenzi, ce trebue să revină comunelor, dar pe cari le ia statul. Şi în Franţa s'a discutat cestiunea, cui să revină amenzile şi acolo părerea a fost ca statul să renunţe la amenzi în favoarea comunelor.

In ceeace priveşte organizarea contabilităţei şi celorlalte servicii, am observat în diferite împrejurări, că acţiuni cari sunt ale statului nu sunt în legătură cu acţiuni duse de comune pentru acelaş scop.

Aşa de ex. se face recensământ, îl face statul separat şi îl face şi comuna separat, când ar trebui să fie făcute concomitent, fiindcă aceleaşi interese le are statul ca şi comunele. Dacă prin urmare, măsuri cu caracter fiscal, s'ar lua în acelaş timp de Comună şi de stat, s'ar scuti o serie întreagă de cheltueli, pe lângă faptul că statul şi comunele s'ar controla reciproc, căci s'ar verifica o serie întreagă de impozite cari scapă de sub privigherea fie a statului, fie a comunelor.

Domnilor, s'a pus deasemenea în discuţiune cestiunea comerţului intreprins de comune. In această privinţă sunt de părere că acest comerţ slăbeşte finanţele comunelor, pentrucă le împiedică de a face diferite lucrări de edilitate. In adevăr, adese ori s'a întâmplat că ni se cere bani pentru cumpărături de făină, cartofi, lemne şi alte aprovizionări necesare locuitorilor comunei.

Ei bine, acest lucru face să se imobilizeze mulţi bani, tocmai într'o epocă, când ar trebui făcute lucrări de edilitate. Din acest punct de vedere, era un deziderat mai vechi, ca comunele să nu mai intreprindă comerţ. In legea de comercializare s'a prevăzut ca prin aportul adus de particulari, comercianţi şi industriaşi se pot valorifica până la maximul posibil bunurile comunale cari au un caracter comercial sau industrial. In orice caz însă casieria comunală trebue să fie scutită de deplasarea unor sume, cari sunt mai de folos în lucrări pur edilitare, căi de comunicaţii, apă, lumină etc. decât în intreprinderi cu caracter comercial sau industrial.

In privinţa organizărei interioare a finanţelor comunale; Dv. ştiţi că legea contabilităţei publice care a stăpânit până acum vechiul regat, a fost departe de a mulţumi cele mai modeste pretenţiuni din punct de vedere contabilicesc. Din această cauză încă dela congresul trecut, se exprimase dezideratul să se introducă contabilitatea în partidă dublă

www.dacoromanica.ro

Dezideratul acesta, n'a fost realizat prin legea administrativă, totuşi, ar fi fost de dorit să se înceapă organizarea internă, pe această bază: introducerea contabilităţei în partidă dublă, singura care ne poate da în orice moment oglinda fidelă a situaţiunei financiare a comunelor. In Bucureşti, am introdus în ultimul timp contabilitatea în partidă dublă cu registru jurnal maestru şi registru inventar. Am mai introdus un serviciu de control preventiv, care în multe împrejurări s'a dovedit a fi de mare folos. Prin introducerea contabilităţei în partidă dublă, am redus sau simplificat o mulţime de servicii. Am mai introdus un serviciu de statistică financiară, care să ne dea datele necesare cari să ne servească la noua organizare financiară şi să putem cunoaşte în orice moment situaţiunea financiară a oraşului.

Ca concluziune: credem că este util, ca pe de o parte comunele să intervină hotărât ca statul să le dea un sprijin cât mai larg prin fixarea din impozitele indirecte a unei cote care să revină comunelor de drept. Să se repartizeze comunelor sumele ce li se cuvin din fondul comunal şi celelalte impozite sau taxe percepute de stat în numele şi pe seama lor. Să treacă asupra comunelor toate taxele şi amenzile ce sunt rezultatul unor lucrări de edilitate sau fructul serviciilor comunale. Atribuirea unei cote importante din taxele de asistenţă percepute de stat, pentru a da posibilitate oraşelor să înfăptuiască opera de asistenţă socială şi mai cu seamă pentru desvoltarea operilor medicale cu caracter preventiv. Să se înfiinţeze o taxă edilitară asupra vânzărilor imobiliare, sau repartizarea unei cote din ceeace percepe astăzi statul. Statul percepe astăzi 5% asupra vânzărilor imobiliare şi 1% asupra cifrei de afaceri, vânzări ce se efectuiază în interiorul comunelor, fără ca comunele să primească vre-o sumă. Să se dea o mai mare desvoltare contribuţiunilor speciale, cari în reforma administrativă au fost denumite cotizaţiuni. Apoi, statul să dea comunelor despăgubirile de războiu la cari au dreptul, căci nu ştiu dacă este vre-un oraş care să fi primit ceva. Ştiu că oraşul Bucureşti a primit 5 milioane, graţie stăruinţelor d-lui Preşedinte. Şi în fine, să se organizeze un credit comunal cu concursul obligator al tuturor comunelor, cu dreptul de a acorda comunelor împrumuturi cari să fie garantate de colectivitatea oraşelor din ţară.

Domnilor, în afară de aceste deziderate de ordin pur financiar, mai dorim să se organizeze şcoala de ştiinţe administrative de unde să putem recruta personalul administrativ necesar comunelor, să se primească numai titraţi în ştiinţele comerciale ca astfel să putem avea o contabilitate bine ţinută.

Domnilor, ca ultim deziderat, cerem să se înlăture pe cât posibil politica din viaţa comunală.

Cred că aceste deziderate realizate, vom putea asigura comunelor noastre, acea viaţă independentă singura care le poate duce pe calea desvoltărei şi a progresului. (aplauze prelungita).

D-l M. Văraru, membru în Consiliul Superior Administrativ: Domnule Preşedinte, Onorat Congres, deşi cam surprins pentru prima oară în viaţa mea, fiindcă pe când d-l Niculescu a venit admirabil pregătit, eu sunt înarmat numai cu legea de unificare administrativă, totuşi îi voi răspunde, nu ca să-l combat, ci să-l complectez.

Felul meu de a fi în mijlocul d-voastră îl cunoaşteţi, căci de 4 ani în Uniunea Oraşelor lupt alătur de Dv. pentru scăparea oraşelor de sub tutela administrativă a statului şi scăparea oraşelor din punct de vedere financiar. (Aplauze).

Domnilor, este adevărat că Uniunea Oraşelor a făcut un progres enorm şi oricine dintre Dv. a putut să constate, că în urma intervenţiunei d-lui Preşedinte şi în urma forţei mari pe care Uniunea Oraşelor a ştiut să o transmită centrului, centru a fost atins şi foarte multe din dezideratele Dv. au fost admise, primind consacrarea legală.

Domnilor, descentralizarea administrativă aşa cum a fost realizată de legiuitor prin legea de unificare administrativă, este o descentralizare administrativă, dar comuna nu este numai un organ administrativ, ci este mai cu deosebire şi un organ de gospodărie comunală, în funcţiune de finanţele comunale şi din acest punct de vedere, recunosc şi eu că toată lumea, că aci, nu s'a făcut descentralizare administrativă şi că sunteţi tot aşa de centralizaţi ca şi înainte. Sunt însă în proectul de lege de descentralizare administrativă financiară, texte precise cari să tae nodul gordian? Nu! şi dece? Cestiunea se pune complex: Ministerul de interne, din punctul lui de vedere, a făcut tot ce putea să facă în chestiunea descentralizărei administrative, atât am, atât dau, partea financiară avea un alt departament acel al finanţelor şi legea noastră nu s'a făcut concomitent cu vederile cele mai largi. Totuşi legea noastră a descentralizărei

www.dacoromanica.ro

comunale şi judeţene făcută din punct de vedere administrativ, a pus oarecari principii cari admit şi câteodată prevăd chiar in lependenţa financiară a Comunei.

Domnilor este adevărat că descentralizarea a existat în toate timpurile şi cu cât ne îndepărtăm în timp, mai mult vedem că statul este un centralist à outrance, iar ceeace am făcut noi în câţiva ani alte state au realizat în secole întregi.

Ce însemnează centralizarea?

Centralizarea însemnează interesul general al meu, al statului şi necunoaşterea celorlalte interese locale, ne voinţa de a recunoaşte şi alte locale, interese comunale şi judeţene. Statul s'a dezinteresat de interesele locale, de interesele comunale şi judeţene şi a apărat interesele lui generale. Nici statele cele mai vechi n'au conceput viaţa comunală cu interesele locale, iar noi în vechiul regat, am primit acest sistem pânăla Constituţia dela 1866. Noi am fost centralişti à outrance, tipul statelor despotice. Cu timpul însă această instituţiune seculară se descentralizează, dar cu multă greutate şi cu foarte multă timiditate. Astăzi am înfăptuit decentralizarea administrativă şi suntem întrebaţi, dar descentralizarea financiară?

Domnilor, vă spunea d-l Niculescu, că statul maghiar, a menajat atât de mult oraşele lor încât le-a acordat o completă descentralizare administrativă şi financiară. Dar nu era descentralizare, fiindcă legile maghiare 21 şi 22 spuneau autonomie şi pe urmă veneau restrângeri aşa de extraordinare încât reducea această autonomie la nimic şi erau chiar momente când fişpanii desfinţau viaţa comunală şi judeţeană. Cu toate acestea în principiu, este adevărat că muncipiile maghiare, au avut această descentralizare şi s'a păstrat sub paravanul şi buna credinţă a statului de a lăsa comunelor autonomia financiară şi administrativă. Lucrul acolo este de domeniul istoric şi se explică din alt punct de vedere.

Statul maghiar îşi înfiinţa, din fiecare oraş mai mare, din fiecare municipie, o citadelă, o sucursală a statului maghiar. Municipia maghiară, nu era decât o sucursală a Buda-Pestei în care avea încredere. Ei reuşiseră după zecimi de ani să gonească elementul românesc, ca să aibă în muncipiile lor numai maghiari, sau o minoritate foarte binevoitoare şi foarte menajată. Şi ca statul maghiar să poată avea puterea lui de desnaţionalizare, le spunea: trăiţi cum vreţi, puneţi-vă impozite cum voiţi. Căci dela cine luau oraşele impozite? Dela populaţia provinciei, care nu era decât populaţiunea românească; ea era populaţiunea de supuşi, de iloţi, cari puteau fi desbrăcaţi pentru salvarea statului maghiar. Iată dece statul maghiar era aşa de darnic şi aşa de autuonomist cu muncipiile, fiindcă aceste muncipii erau sucursalele mai îndepărtate în scopul de desnaţionalizare a elementului românesc, care nu avea calitatea de cetăţeni, ci de supuşi ai lui Frantz Ferdinand. (Aplauze).

In ţara noastră, cu începutul Constituţiei dela 1866, cetăţeanu nu este considerat numai ca cetăţean, este şi contribuabil. Contribuabil însemnează că Statul, Judeţul şi Comuna, trebue să ţină seama de el, să ţină seama de puterea lui contributivă şi statul cu legile lui, Comuna cu legile ei şi Judeţul cu legile lui, trebue să nu desbrace, şi să nu transformc pe contribuabili în supuşi, adică să perceapă impozite peste limita posibilului. Şi atunci apare cetăţeanul contribuabil pe când în regimul maghiar, cetăţeanul deşi era maghiar, a rămas supus până la intrarea noastră acolo, şi prin impozitele ce le plătea, însemna că el este la dispoziţia statului, care impunea impozitele comunelor şi comuna rapartiza pe cap de locuitor şi aceştia trebuea să plătească. Iată dar, transiţiunea dela regimul maghiar, care nu ţine seama de individ; pe când noi trebue să ţinem seamă de individ, fiindcă la noi individul este cetăţean şi în acelaş timp contribuabil.

Domnilor, o parte care nu s'a lămurit în legea de unificare administrativă este şi acea că limita intereselor regionale şi generale, limita intereselor generale şi locale, nu este bine determinată. Ce este interes local, ce este interes general, unde se termină unul, unde începe celălalt, nu există în lege. Legea arată cari sunt atribuţiunile consiliului comunal şi spune că aceste atribuţiuni sunt: apărarea tuturor intereselor locale, dar când este vorba să definească ce este interes local, nu spune. Inumără câteva speţe de interes local *ca exempli gratia*, ceeace însemnează că legea nu defineşte cari sunt interesele generale pentru cari percepe impozite, cari sunt interesele locale pentru cari percep impozite locale, ci le lasă ca punte de trecere. Dealtfel nici nu putea face o deosebire fiindcă nu s'a modificat paralel cu legea de uni-

www.dacoromanica.ro

ficare-administrativă și celelalte legi financiare bazate pe concepțiunea întâi statul și pe urmă județul și comuna. Dar în ceeace privește comunele și județele, impozitele lor sunt prevăzute în Constituție căci printr'un articol special se spune, că comunele și județele nu pot, în ce privește impozitele lor, ca aceste impozite locale să fie percepute de cât după legile statului, aprobate de Corpurile Legiuitoare și ca revers al medaliei, nici Corpurile Legiuitoare nu pot pune impozite asupra comunelor și județelor decât cu asentimentul lor. Este o stare de echilibru între stat și comună, ceeac dovedește că suntem în epoca de transiție dela sistemul regalian și imperialist la sistemul celălalt de descentralizare administrativă. Există însă și un principiu foarte bun și foarte sănătos în legea de unificare administrativă în art. 8: nicio cheltuială obligatorie nu se poate pune în sarcina comunelor și județelor, fără a li se creia și mijloacele de acoperire. Căci sub fiecare regim se petrece un fapt foarte curios: statul când legiferă, aruncă obligațiuni județelor și comunelor, dar nu spunea din ce venituri și impozite să le satisfaeă și deaceea s'a zis că: cel puțin de aci înainte, statul prin nicio lege nu va putea să arunce o cheltuială obligatorie asupra județelor și comunelor până nu se va creia si sursa de venituri.

D-l Niculescu Rietz a luat după statisticile făcute în statele din apus, un exemplu de cum concep prusieni și în special francezii raporturile financiare dintre stat și comună.

Domnilor, dacă luăm Franța, să nu credeți că este exemplu cel mai fericit, căci statul francez este tot așa de centralist pentrucă județele și comunele sunt foarte centralizate. Statul francez este tipul statului centralist, în care statul însemnează totul, iar județele și comunele trăesc ca vietăți foarte puțin viabile din punctul de vedere al independenței si finanțelor lor locale, așa că n'ar trebui ca în această privință să luăm ca exemplu statul francez și nici statele neolatine, ci să luăm statele individualiste ca Anglia și America, în care statul nu este decât concepția sănătoasă, puterea locală sănatoasă, puterea comunală. Acolo s'au creat mai întâi comunele și județele, adică interesele locale și pe urmă a venit concepția unui interes general pe care l'a încredințat statului, deci deacolo trebue să luăm exemplu de comune și județe descentralizate și de independența lor financiară.

Din această cauză, după cum vi s'a arătat, la ei comunele percep impozite cu mult mai mari de cât statul, pe când la noi a fost invers, statul a creat județul și comuna, le crează independent, le dă viață administrativă și pe urmă vine posibilitate de gospodărie și posibilitate financiară.

Domnilor, fondul comunal există în baza legei din 1904 care desființa taxa de barieră atât de vexatorie și repausatul fost ministru de finanțe. Emil Costinescu, a avut frumoasa inspirație de a desființa acest rest medieval, care împiedica circulația bunurilor dintr'un loc într'altul, da loc la străgăniri în materie de percepere si împiedica libertatea comerțului, așa cum se concepea în lumea modernă. Deaceea, cu drept cuvânt, el a desființat taxele ce comunele percepeau la intrarea în oraș, și le-a înlocuit cu taxe pe care statul le încasează la locul de producere. Până la răsboi statul a împărțit între comune aceste taxe, dar dela răsboi încoace, D-l Niculescu Rietz a dovedit foarte bine că astăzi nu este în cont curent cu ele și nu dă comunelor ceeace li se cuvine din acest fond comunal. Este greu să discutăm această chestiune, fiindcă aparține politicei guvernamentale. Nu cunosc motivele, pentruce statul s'a găsit până acum în imposibilitate materială. de a repartiza comunelor ceeace li se cuvine. De sigur că statul a fost în neputință de a face față grelelor împrejurări prin care a trecut, ca să țină în mână ceeace a avut.

Este o stare de fapt, nu de drept, în realitate nu s'a suprimat din punct de vedere critic, dreptul există dar este un titlu de creanță pe care îl aveți asupra statului. Ar fi fost de dorit ca aceste taxe să revină comunelor și perceperea lor să se încredințeze comunelor. Părerea mea este că comunele ca deziderat să ceară ca printr'o lege excepțională ca perceperea acestor taxe să se facă de comune și atunci intră singure direct în posesia lor.

In ceeace privește taxa pe spectacole, este cestiunea de lege viitoare și avea dreptate d-l Rietz când spunea că multe din aceste taxe revin comunelor. Trebue însă să se facă o demarcațiune cari taxe din acelea ce se percep pe teritoriul unei comune sau județului revin statului, comunei sau județului. Este o cestiune care trebue bine studiată, ce trece de competința noastră.

Să lăsăm Ministerului de Finanțe să judece

www.dacoromanica.ro

toate aceste taxe şi mai cu seamă, amenzile provenite din contravenţii sau delicte, cari să revină statului şi cari comunei.

Dacă examinăm legea, vedem că este un capitol în secţia II-a în care se vorbeşte de veniturile comunale şi judeţene. Este bine să-l citiţi încă odată. ca reprezentanţii Uniunei Oraşelor luând cunoştinţă, să ceară îndreptările, ca astfel să putem merge mai departe pe calea revendicărilor în materie financiară.

Art. 244 pune un principiu care spune: «Comunele şi judeţele sunt autorizate pentru acoperirea cheltuelilor şi a trebuinţelor locale, să perceapă taxe, cotizaţiuni, impozite directe şi indirecte, precum şi să ceară prestaţiuni în natură».

Dar adaogă «toate acestea în limitele şi conform dispoziţiunilor din prezenta lege şi din legile generale de impunere a statului».

Va se zică printr'un singur rând, ia cu două mâini ceeace îi dăduse cu una. Prin urmare, toate aceste legi de impunere trebuesc modificate, să le aducem în conformitate cu principiile acestei legi ca să ne găsim pe drumul adevăratei descentralizări, aşa cum am conceput-o noi.

Mai este un alt articol 248 care spune:

«Impozitele directe şi indirecte nu se pot percepe decât în cadrul legilor generale de impunere votate de Corpurile Legiuitoare.

«Sub nici un motiv nu se pot adăoga materiilor şi veniturilor impozabile impuse de stat, alte impozite, cote sau zecimi adiţionale decât în cadrul acestor legi. Se pot însă reduce cotele maximale stabilite de lege». Este lupta între interesele generale ale statului şi interesele locale pentru salvarea contribuabilului, el trebue să existe între aceste două, trebue să se ferească ca să nu dispară, fie că ar dispare din cauza comunelor fie din cauza statului. Şi ca consecinţă acest mare principiu îl mărgineşte, căci spune: sub nici un motiv nu se pot impune de comne pe aceleaşi materii impuse de stat alte cote sau zecimi. Adaogă însă: «Se pot reduce cotele maximale stabilite de lege» şi D-l Preşedinte era de faţă când d-l ministru de finanţe a spus: «principiul meu este următorul: Cotele adiţionale nale date în favoarea comunelor de 3, 4, 6, le voi lua eu Stat în viitor, şi fondul îl va lua comunele. Suntem în această perioadă de tranziţie şi d-l ministru de finanţe singur este convins de necesitatea inversării acestui principiu care ar face ca comunele, şi judeţele să intre în drepturile lor generale şi că este nevoie numai de timp pentru a se putea îndeplini formalităţile legale. Art. 248 mai spune că: Impozitele directe şi indirecte nu se pot percepe decât în cadrul legilor generale de impunere votate de Corpurile Legiuitoare, prin urmare nu se poate nimic fără lege şi aci sunt de părerea Dv. ca să se pună un deziderat ca acestor legi să li se aducă modificări de aşa natură încât să fie în concordanţă cu interesele comunelor.

In ce priveşte principiul atins de d-l Berceanu şi care a dat roade aşa de frumoase, în noua lege a luat o consistenţă legală. Este vorba de interesele locale de cartiere, de străzi şi legea dă dreptul comunelor să se adreseze direct celor interesaţi şi dacă va avea asentimentul lor, voinţa aceasta se va constata de un delegat al Consiliului Comunal, cotizaţiunea se va încasa de serviciul de percepere, dar aceasta numai pânăla satisfacerea acestui interes local.

In privinţa repartiţiei fondului comunal.

Cred că este o sarcină foarte grea pentru stat să facă acest serviciu de percepere în mod cu totul gratuit, ca să perceapă, să încaseze şi pe urmă să repartizeze comunelor. Ar fi poate mai uşor ca comunele să perceapă singure fondul comunal prin serviciile ei, ca astfel să nu mai treacă prin centrala statului.

In privinţa amenzilor.

Amenzile sunt prevăzute în legi speciale şi în mare parte sunt atribuite statului.

Ar fi o cestiune de discutat pentru fiecare amendă în parte cui să revină şi D-v. ca un deziderat aţi putea cere ca aceste amenzi să revină comunelor.

Acelas lucru pentru taxele de asistenţă, ca aceste taxe să revină comunelor.

In privinţa taxelor edilitare.

D-l Niculescu Rietz a vorbit de această cestiune şi sunt de acord cu D-sa. In Ardeal această taxă s'a perceput şi au fost unele oraşe cari au perceput 10% asupra oricărui imobil vândut şi acolo lucrul era uşor, fiindcă orice tranzacţie de imobile trebue trecută în cartea funduară, care se găseşte la Primărie.

www.dacoromanica.ro

Suntem de acord ca să se lase comunelor mai multă latitudine de a percepe şi ele ceva la sută din vânzările de imobile pe teritoriul comunelor şi cari se ridică la sute de milioane. Nimic n'ar împiedica ca alături de taxa statului să fie şi taxa comunei, fiindcă acolo unde rulează milioane, o taxă de 2% de ex. în interesul general nu o ia în considerare nici cumpărătorul nici vânzătorul, în orice caz este o taxă suportabilă.

In ce priveşte despăgubirile de război.

Aci este vorba de un act de guvernământ şi ar fi de dorit ca statul să le plătească comunelor Creanţele Dv. asupra statului sunt din punct de vedere juridic în picioare, statul s'a găsit la adăpostul încrederei ce are ca instituţiile ei comunale să-i acorde această amânare

In ce priveşte creditul comunal.

Este o cestiune ce se poate discuta şi sunt de părerea D-lui Ritz că Uniunea Oraşelor va avea o parte interesantă la constituirea acestui credit.

In privinţa reorganizărei şcoalei de ştiinţe administrative şi financiare, de sigur că ar fi de dorit ca statul să dea atenţia cuvenită studiului acestor două ramuri de drept pentruca comunele să-şi poată recruta funcţionari capabili, faţă cu noul avânt ce li s'a dat.

N'am nimic de zis că în serviciul contabilităţei comunelor să fie primiţi numai absolvenţi ai şcoalelor de comerţ, or fi o bună măsură.

Vin Domnilor, la ultimul deziderat al Dv isgonirea politicei din viaţa comunală. Fac apel la D-v. ca reprezentanţi ai comunelor, să goniţi cât mai repede această politică şi aşi dori ca la alegeri să nu fie partide politice, fiindcă politica de partid în viaţa locală şi judeţeană este un rău extraordinar de mare, cu atât mai mult cu cât nu găsesc nici o raţiune logică ca între cei cari reprezintă interesele locale şi între partidele de stat, fie dela guvern, fie de opoziţie, să existe vre-o legătură, fiindcă partidele reprezintă interesele generale ale statului, pe când consiliile comunale şi judeţene reprezintă interesele locale? Eu concep o viaţă comunală încredinţată unor cetăţeni locali dintre cei mai destoinici şi cei mai morali, cari să funcţioneze fără se facă nici o politică de partid, sau cari să abdice dela orice politică de partid, cari să se devoteze intereselor comunale. Rămâne ca Dv. din punct de vedere local, să judecaţi, dacă în acest prim pas ar fi interesul nostru ca să avem liste pe partide, sau este în interesul nostru să avem liste de cetăţeni locali cinstiţi şi cu forţă morală, mai cu seamă când ai o vitalitate de opt ani şi când toată răspunderea stă asupra acestor consilii. (Aplauze prelungite şi îndelung repetate).

D-l Preşedinte: Domnilor, cred că sunt în asentimentul D-voastră aducând mulţumiri d-lui Văraru şi d-lui Niculescu pentru expunerile făcute.

Discuţiunea asupra acestei cestiuni este deschisă.

D-l Flondor are cuvântul.

D-l Flondor, Primarul oraşului Cernăuţi: Domnilor, expunerile atât de clare si concise ale d-lor Niculescu Rietz şi Văraru, au găsit un răsunet foarte viu în rândurile noastre şi le suntem recunoscători că au pus odată degetul pe o rană de care suferim cu toţi. Ştim ce greutăţi întâmpinăm pentru acoperirea cheltuelilor şi nevoilor stricte ale comunelor şi nu ne putem gândi asupra unui program de viitor faţă de desvoltarea naturală a comunelor, căci trăim aşa, de pe o zi pe alta, fără să avem posibilitatea de a ţine seama de desvoltarea oraşelor noastre.

Politica financiară a centrului, într'o privinţă, aşi spune, că este o enormitate faţă de interesele comunei, căci atunci când statul ia dela comună impozitele cu caracter comunal, aceasta este o enormitate. Pentru aceasta aşi cita numai impozitul pe lumină, pentru care statul n'a cheltuit nimic, oraşul Cernăuţi a plătit statului 180.000 lei, care este o sumă mică, dar la un buget de 120.000.000 însemnează a lua 20%, ceeace este mult. Deaceà aşi ruga să se exprime ca deziderat al nostru ca acest impozit să fie perceput de comune în folosul lor.

In privinţa taxelor asupra tranzacţiunilor imobiliare.

Domnilor, s'au făcut tranzacţii de sute de milioane şi comunele n'au încasat nimic.

Inainte vreme, această taxă producea comunelor beneficii frumoase însă d-l Ministru de finanţe a declarat-o ilegală.

Noi nu ne putem mulţumi cu veniturile aşa de reduse chiar cu legea maximului care s'a întins şi asupra ţărilor alipite, căci nu ajung pentru acoperirea nevoilor comunelor. Afară de aceasta, sunt nişte taxe aşa de vexatorii şi nepopulare încât

www.dacoromanica.ro

Părintele Primar al Rădăuţilor, este martor, în Cernăuţi am o luptă vecinică. Dacă cel puţin ar da un rezultat financiar frumos, n'am mai zice nimic, dar când nu produce decât 600-700.000 lei, nu se poate zice, că avem un bun rezultat. Deaceea, ar trebui să ne gândim la venituri noui şi în privinţa aceasta s'a făcut anul trecut o propunere din partea d-rului Wasserman.

Dela d-l primar de Tecuci, am auzit ce frumoase beneficii a dat comunei, exploatarea cinematografului comunal şi am auzit că şi la Temişoara, cinematograful este muncipalizat. In această privinţă, am putea cere dela guvern muncipalizarea cinematografelor, fiindcă intreprinzătorii acestora câştigă sume însemnate, pe cari comunele le-ar putea întrebuinţa în scopuri culturale.

Domnilor, aşi mai atinge un punct delicat, sunt cheltuelile neprevăzute în buget, cari ni se cer de Ministerul de Interne fără să fim pregătiţi, fiindcă nu sunt prevăzute în buget, şi nici nu avem acoperirea lor. De pildă cheltuelile cu trimiterea funcţionarilor la Bucureşti.

Intr'o ţară mică cum era vechiul regat, transportul unui funcţionar cerea o sumă neînsemnată, astăzi însă acest lucru cere sume mari, fără ca măcar să vedem raţiunea acestor deplasări. Sub austriaci, nu era nevoie să plece un funcţionar dela Cernăuţi la Viena. Era calea corespondenţei care ar putea fi întrebuinţată şi astăzi. S'ar putea înceta dar cu trimiterea funcţionarilor cu dosarele. Eu am încredere în funcţionarii mei, dar totuşi în loc să stea cinci zile până să rezolve chestiunea fapt care necesită cheltueli, şi lipseşte comuna de funcţionar, ar fi mai bine să întrebuinţeze calea corespondenţei.

Domnilor, mai sunt cheltueli cari ni se cer dela centru, pentru cari am ruga respectuos să fim scutiţi. Inţeleg foarte bine cheltueli pentru cultura naţională, dăm cu plăcere, dar ca să dăm pentru propaganda Teatrului Naţional, fiindcă Ministerul Artelor nu mai are fonduri, aceasta nu o înţeleg. Ştim că Teatrul Naţional din Bucureşti are o scenă admirabilă, are artişti cari sunt o fală a ţărei noastre, dar să subvenţionăm noi Teatrul din Bucureşti, când abia putem susţine teatrul nostru din Cernăuţi, ni se pare absurd.

Dar domnilor, nu numai la Ministerul de Interne şi cel de Finanţe, nu se lucrează conform intereselor comunelor, dar acum de curând, am văzut că acelaş lucru se petrece şi cu Ministerul de Industrie, fiindcă ne-am trezit că urcă vama asupra cărbunilor din străinătate şi aceasta este o anomalie, fiindcă noi întrebuinţăm aceşti cărbuni la fabricarea gazului şi la uzina electrică şi în loc să plătim 10.500 lei vagonul, va trebui să-l plătim 14.500 lei, ceeace face într'un an trei milioane mai mult neprevăzuţi în buget. Nu înţeleg raţiunea acestui spor de taxă vamală, fiindcă drumul de fier din Bucovina se aproviziona până acum cu cărbuni de Silezia, încât acest spor de taxă vamală loveşte şi căile ferate. V'aşi ruga dar, ca să se înscrie printre deziderate şi revenirea la vechea taxă vamală asupra cărbunilor, sau cel puţin, să se reducă asupra cărbunilor întrebuinţaţi la uzinele electrice ale oraşelor.

Acestea sunt domnilor, observaţiunile ce aveam de făcut cu privire la dezideratele ce congresul are de formulat. (Aplauze).

D-l Dandea, Primarul oraşului Tg. Mureş: Domnule Preşedinte, domnilor, în diferite congrese ale noastre am avut ocaziunea să expun partea teoretică a finanţelor comunale, acum fiindcă discuţiunea este înaintată, pot fi foarte scurt, ca să complecteze numai dezideratele ce avem de făcut.

1. La noi, şi după cum sunt informat şi în alte oraşe, Statul este un rău platnic pentru serviciile comunale, apa, lumina, gunoiul. Un caz tipic am avut în Târgul Mureş: ni s'a secfestrat Casa comunală pentru 20.000 lei, impozit pe lumină, nu fiindcă n'am avut bani să-i plătim, dar fiindcă Ad-ţia Financiară ne datora o sumă mai mare pentru curentul electric consumat. Deaceea aşi ruga să se înscrie ca deziderat, ca statul să plătească comunelor taxele ce li se cuvin, sau cel puţin să nu se mai întâmple anomalii ca cea semnalată.

Domnilor, în Târgul Mureş, era încă din 1904, aşa numită taxă de transcriere, se plătea 1 % asupra fiecărei schimbări de proprietate, prin vânzare, moştenire sau altă formă.

Mai era apoi, aşa numitul impozit asupra valorei mobiliare, care se încasa dela toate imobilele şi prin derogaţiune dela cazul anterior, nu numai când se întâmpla o schimbare în persoana proprietarului, ci se încasa anual. Obiectul impunerei acestei valori imobiliare, era toate imobilele din-

www.dacoromanica.ro

năuntrul oraşelor edificate sau needificate, parcelate sau neparcelate şi trebue să amintesc, că baza acestui impozit era terenul iar nu edificarea, cu alte cuvinte, se impunea locurile virane, fiindcă prin aceasta se stimulau proprietarii ca să construiască.

Art. 7 al regulamentului în vigoare spunea, că valoarea imobilului se stabilea de oficiul ingineresc al oraşului după unitatea de stânjen patrat, iar stabilirea impozitului se făcea cu concursul unei comisiuni de experţi. Acest impozit după cum am spus, se încasa anual, nu numai în caz de schimbare în persoana proprietarului dar anual după valoarea terenului, iar edificările sau construcţiunile erau de trase.

Impozitul era 0,75%, încât era foarte uşor suportabil, iar în Tg. Mureş, s'a aprobat a se încasa conform ordinului ce am aci, şi l'am încasat până la finele anului 1924.

Afară de aceasta, mai avem o taxă similară, bazată tot pe un regulament. Taxa aceasta s'ar putea numi, taxa pe urcarea de valori, căreia ungurii îi spuneau impozit pe specula cu imobilele. De ex. cumpăra cineva un imobil cu un preţ şi după cinci ani de ex. îl vindea cu un preţ mai mare, se percepea un impozit care atingea diferenţa de preţ. Acest impozit era în Tg. Mureş 20% asupra acestei urcări de valori. In alte oraşe de ex. la Cluj, era o taxă progresivă, cu cât valoarea se urca mai mult, cu atât se urca şi această taxă.

Aceste două taxe ar putea forma baza unui studiu ce ar trebui prezentat şi care să formeze un deziderat al Uniunei, ca aceste impozite să fie introduse şi la noi.

D-l Văraru spunea că în baza art. 244, comunele ar putea impune aceste taxe şi propunerea mea ar fi ca să vedem dacă se poate în mod permanent asigura acest impozit, sau cel puţin să percepem aceste taxe pentru unele scopuri anume determinate, cum ar fi de exemplu planul de sistematizare al oraşului care ne-ar costa circa 2 milioane.

In rezumat, propunerea mea ar fi, ca să se adune aceste regulamente din toate oraşele din Ardeal unde au fost acemenea taxe, cari sa fie date comisiunei noastre financiare şi cu materialul adunat şi din alte ţări unde asemenea taxe există, să se facă un studiu pe care Uniunea Oraşelor să-l prezinte ministerului ca în mod prealabil să-l aprobe.

Cu modul acesta s'ar putea asigura comunelor o sursă de venituri, cu cari ar putea face faţă la multe din marile nevoi ce le au.

Acestea aveam de zis. (aplauze).

D-l Const. Toma, primarul Iaşului. Domnule preşedinte, domnilor congresişti, îmi pare rău că am lipsit atunci când colegul nostru d-l Niculescu Rietz şi-a desvoltat expunerea asupra situaţiunei financiare a comunelor. Am auzit că a fost interesant şi documentat, căci din ultimele cuvinte ale domnului Văraru, am înţeles că d-l Niculescu Rietz a sezisat foarte bine problema ce ne preocupă şi că a propus soluţiuni practice şi realizabile.

Intrebarea însă care se pune este: suntem noi în măsură în momentul de faţă să dăm soluţiune unei probleme aşa de importantă ca situaţiunea financiară a comunelor?

Domnilor, dece pun această întrebare? O pun, fiindcă la alcătuirea legei administrative s'a lucrat ani de zile şi ştiu că atunci ca şi acum, comisiunea care a elaborat acest proect de lege, s'a preocupat de situaţiunea financiară a comunelor şi cu regret, D-l Preşedinte al Uniunei şi eu în Parlament, a trebuit să constatăm, că nu s'a dat o deslegare acestei probleme. Prin urmare, dacă atunci, când s'a studiat ani de zile, când s'a filtrat în toate minţile cestiunea, şi nu s'a putut ajunge la o soluţiune, care să deslege complect problema, mă întreb, dacă am fi în stare, într'o discuţiune de câteva ore, să dăm această soluţiune care să asigure pe viitor comunelor mijloacele de cari au nevoie. Realizările la cari s'a oprit d-l Niculescu Rietz sunt în mare parte din discuţiunile urmate asupra acestei probleme.

Ne-am ridicat cu toţii şi în Parlament şi în discuţiunile urmate în consiliile noastre, ne-am ridicat de pildă în contra tributului ce comunele îl plătesc statului sub titlul de subvenţiuni şi totuşi tributul a rămas în lege. Iată o cestiune serioasă asupra căreia trebue să ne gândim cum să o rezolvăm. Ne-am ridicat şi am cerut ca impozitele comunale pe care statul le încasează ca fond comunal, să le restitue cândva comunelor, fond comunal, care se cifrează la câteva miliarde.

In privinţa acestui impozit, noi am fi bucuroşi ca acest impozit să fie perceput de Comune, fiindcă numai atunci vom fi siguri că-l vom avea.

www.dacoromanica.ro

Dar mai sunt și alte impozite comunale cum sunt: taxa pe spectacole și taxa pe măsuri și greutăți pe cări statul le ia și cari ar trebui să fie încasate de Comună.

Și este adevărat ceeace spunea d-l Văraru, fiindcă și față de d-l Președinte al Uniunei și față de alți parlamentari, d-l ministru de finanțe a făcut declarațiunea cu ocazia votărei legei administrative, că aceste impozite vor fi restituite comunelor, fiindcă se pune în sarcina lor o sumedenie de atribuțiuni ce trebuesc satisfăcute.

Mai este încă un lucru ce trebue să dispară, căci deși n'am venit pregătit, însă vreau să ajung la o concluziune care să ne aducă la un rezultat serios.

Sunt o mulțime de instituțiuni pe cari statul le crează, dar pe cari le pune în sarcina comunelor cu creări sau fără creări de venituri, cum sunt biurourile de populație. Noi suportăm cheltuelile, iar statul încasează veniturile. Dece ne mai amestecă pe noi? Sau dacă le pune în sarcina noastră, să avem noi directiva pe baza legilor cari se vor face

Domnilor, eate acum momentul ca să aducem lumină în cestiunea aceasta.

Este adevărat că legea contribuțiunilor directe s'a votat dar ea pune un principiu care jignește interesele noastre comunale, fiindcă nouă ni se dă cote adiționale, iar fondul îl ia statul. Apoi, acum este momentul prielnic, studiind problema resurselor financiare a comunelor și să prezintăm soluțiuni cari să meargă la lege. Cum putem face noi acest lucru astăzi într'o discuțiune de câteva ore? Este o imposibilitate, fiindcă doi ani s'a discutat legea și n'am avut dezmințirea Ministerului de Finanțe că n'a cunoscut chestiunea.

De aceea, v'aș ruga să numiți o comisiune care să se folosească și de oameni speciali, să studieze această problemă în toată lumea și în toată țara noastră și după ce o va studia ținând seama și de discuțiunile făcute aci, să concretizeze soluțiuni cari să aducă comunelor resursele de cari au nevoie, căci fără bani nu pot face nimic. (aplauze prelungite).

D-l Radian, primarul orașului Moinești. Domnule Președinte, Onor. Congres. Imi veți permite să fac câte va observațiuni asupra discuțiunei ce s'a urmat la raportul atât de documentat al d-lui Niculescu Rietz, răspunsul atât de competent al d-lui Văraru și opiniunile ce ați auzit. Mai întâi, sunt o serie de deziderate pe cari le apreciem cu toți că sunt necesare și folositoare unei bune îndrumări a vieți comunale. Și în al doilea rând că aceste deziderate în cea mai mare parte sunt realizate, întrucât avem descentralizarea administrativă, și nu a mai rămas decât descentralizarea financiară.

Concluzia este, că am sjuns la un punct mort, căci a venit o propunere a d-lui Toma, care tindea la amânarea chestiunei, întrucât se cerea numirea unei comisiuni care să studieze cestiunea în vederea viitoarelor impozite indirecte.

Domnilor, eu cred că rostul Uniunei, este ca fiecare să fim ecoul intereselor locale ce le reprezentăm, deaceea găsesc că n'ați discutat atât de mult ca din ecoul părerilor fiecărei localități să tragem concluzii generale cari să facă obiectul unei propuneri. Din acest punct de vedere, îmi voi permite să vă aduc la cunoștință câte-va întâmplări, cari sunt sigur că mulți dintre Dv. ați dat peste ele.

Se spune că statul ne-a luat fondul comunal, cu care ne este dator. De sigur că dăm cu toți credit statului fiindcă n'avem putința să-l executăm dar ar trebui ca și noi să-i cerem, când suntem datori față de el, să țină seama de datoria lui față de noi, sau dacă statul nu poate să renunțe la datoria lui, cel puțin să ne facă credit până la bugetul nou, când să înscriem această sumă, iar nu să ne poprească sumele ce ni se datoresc din cotele adiționale, fiindcă atunci numai putem face nici o lucrare edilitară.

Deaceea, aș ruga pe onoratul nostru președinte ca atunci când comunele se găsesc într'o astfel de situațiune, Uniunea să ne dea concursul, fiindcă sunt sigur, că oricâte rapoarte am face noi, alta este intervenția directă a reprezentantului autorizat al Uniunei.

Dar Domnilor, mai avem ceva în Comune, sunt acolo pantahuze cari nu se mai isprăvesc, cărămizi peste cărămizi, fel de fel de cruci și cruciulițe, bilete de teatre, ceeace este în detrimentul unei gospodării comunale. Deaceea aș cere ca statul și județele să nu mai pompeze dela comune aceste oboluri, cari au devenit aproape obligatorii. (aplauze).

Domnilor, un punct final este, izgonirea politicei din gospodăria comunală și asupra acestui punct și d-l Văraru era de perfect acord. Dar prin

www.dacoromanica.ro

faptul că suntem numiţi de guvern care are o culoare politică, s'ar părea că aceste veleităţi de independenţă politică, n'ar fi sincere, presupunând însă că ar fi sineer acest sentiment, nu de noi depinde ca să se excludă politica din gospodăria comunală, ci de guvern, căci d-lor vă închipuiţi, că oricât am voi noi să ne desbrăcăm de acest obicei al politicei, ce s'ar întâmpla ţinând seamă de faptul că dacă astăzi când avem o culoare bine definită şi totuşi obţinem astfel de rezultate, dar când am fi incolori? Am fi anihilaţi în toate actele noastre de gospodărie comunală. De aceea zicem, că acest lucru nu depinde de noi, ci de guvern.

Acestea am avut de zis. (aplauze).

D-l Consilier financiar al oraşului Cluj: Domnilor, după cum ştiţi, veniturile noastre comunale sunt veniturile din proprietăţi agricole, din întreprinderi, din taxele comunale şi din cotele adiţionale. Naşte întrebarea, dacă aceste venituri sunt sau nu suficiente pentru acoperirea cheltuelilor comunelor? Şi dacă nu sunt suficiente de unde se acoperă?

Eu aşi propune, de oarece legea asupra impozitelor indirecte nu s'a făcut, să se intervină la Ministerul de Finanţe, ca deficitele, cari le au unele comune, să fie acoperite prin impozite indirecte. Fiindcă d-l Văraru, spunea că nu se poate reveni la situaţiunea veche, de sub unguri, când în Ardeal comunele aveau anumite procente cu care se acopereau toate cheltuelile, însă am fi fericiţi dacă s'ar putea reveni, fiindcă numai atunci n'am mai şicana publicul cu sute de taxe. Avem astăzi 47 de taxe în legea maximului, pe lângă acestea sunt diferite prestaţiuni pentru servicii ce Comuna le face cetăţeanului şi s'au întâmplat cazuri, când cetăţenii s'au plâns de atâtea taxe cari le plătesc.

Deaceea spuneam, dacă s'ar putea reveni la vechiul sistem când era un procent asupra impozitelor directe şi din suma aceasta se acoperea toate cheltuelile Comunei. Dacă nu se poate reveni, atunci deficitele bugetare ale comunelor să fie acoperite de stat.

Deasemenea, aşi mai ruga ca în ce priveşte cotele adiţionale să nu se mai verse pe măsură ce se încasează, ci să ne dea trimestrial sau semestrial, astfel suntem în imposibilitate de a face aţă nevoilor comunei.

Acestea aveam de zis. (Aplauze).

D-l Virgil Mironescu, Primarul oraşului Tecuci: Domnilor, am început ca fiecare dintre noi să arătăm ceeace întâmpinăm în diferitele cestiuni şi cred că este de datoria Uniunei să ia cunoştinţă ca să facă intervenţiunile necesare.

D-voastră ştiţi că legea agrară, impune darea de islazuri comunale şi atunci Ministerul de domenii sau Casa Centrală, ne impune preţuri îndoite decât preţurile ce ni se dau când suntem expropriaţi. Ceva mai mult, comunele sunt obligate să plătească bani gata, pe când terenurile cu care sunt expropiate, primesc obligaţiuni cari valorează 40%. Deaceea aşi ruga să se intervină ca Statul pentru pământul ce se ia comunelor, să plătească acelaş preţ cu care i se plăteşte lui islazurile şi să facă compensaţie, altfel chiar statul care trebue să proteagă Comunele, le frustează.

D l Doctor Costinescu, Preşedinte: Domnilor, s'au discutat două feluri de cestiuni: unele de pură intervenţie pe lângă autoritatea centrală şi din Darea de seamă ce vi s'a citit, aţi văzut că Uniunea a înfiinţat o secţie specială pentru asemenea reclamaţiuni care priveşte organizarea Uniunei şi vom lua măsuri cât de energice în acest scop. Şi apoi este cestiunea finanţelor comunale.

Domnilor, vreau însă să relevez observaţiunea d-lui Primar de Moineşti care spunea: dacă acum când suntem de aceaşi culoare cu guvernul, ne lovim de urechi cari nu aud şi ochi cari nu văd, ce va fi mâine, când va fi un alt guvern. Ei bine, tocmai aci este rolul Uniunei care reprezintă toate oraşele din ţară, ea va avea mai multă autoritate să vorbească în numele Dv. decât atunci când oraşele ar vorbi în mod izolat. (Aplauze).

Vin acum la cestiunea financiară.

D-l Niculescu Rietz, a înşirat un număr de cinci cestiuni dar nu toate fac parte din cestiunea organizării financiare.

Taxele de plus valută aparţin Comunei şi noi luptăm acum a face o deosebire între ceeace aparţine statului şi ceeace aparţine Comunei.

Chestiunea plus valutei se leagă de cestiunea cadastrării pe care am pus-o în legea Bucureştiului ca un semn de aplicare şi am arătat că în momentul când fac cadastrarea trebue să fac şi un impozit de plus valută, fiindcă este nedrept ca cineva să se îmbogăţească fără şă aibă vreun drept,

www.dacoromanica.ro

când nu din înțelepciunea și munca lui s'a îmbogățit și prin urmare n'are dreptul la această plus valută decât în mod parțial. Dar aceasta va face obiectul unei legi speciale. In această privință cred că este bine să numim o comisiune, care împreună cu d-l Ministru de Finanțe să elaboreze legea asupra impozitelor indirecte.

Dar d-l Ministru de Finanțe merge mai departe D sa este dispus să modifice legea impozitelor directe, fiindcă nu ajungem să îndestulăm comunele numai din impozitele indirecte. Prin urmare, părerea mea este ca să facem un deziderat, având în vedere și ce poate plăti un contribuabil, căci nu trebue să facem și noi ceeace au făcut englezi, cari punând impozite prea mari, lumea nu le-a putut plăti, așa că a trebuit să revină asupra lor Trebue apoi să mai vedem, care este partea de repartizat pentru interesele generale, statului și care este partea ce trebue să dea comunelor.

Iată domnilor *moțiunea:*

«Primarii Comunelor Urbane adunați astăzi la Chișinău în al 4-lea congres al Uniunei Oraselor, au luat în discuțiune situațiunea financiară a Comunelor și din desbaterile urmate în jurul acestei importante și vitale chestiuni, s'a conchis eă toate orașele, pentru a și putea asigura viața și bună gospodărie a lor, cum și a face progresele necesare pe tărâmul edilitar, au absolută nevoie de un sprijin cât mai puternic al guvernului și al parlamentului, care să le asigure și să le mărească sursele de venituri.

«Deaceea Primarii roagă călduros pe Onoratul Guvern, ca cu prilejul întocmirei sau modificărei tuturor legiuirilor financiare, să caute a asigura comunelor cel puțin 33 % din toate încasările ce se fac dela contribuabili, fie directe fie indirecte.

«Totodată supune la cunoștință că Uniunea Orașelor a ales din sânul ei o comisiune financiară, care stă la dispoziția guvernului penfru toate studiile în legătură cu finanțele comunelor».

Domnilor, cota aceasta pe care am fixat-o, nu este o cifră fantastică luată din capul nostru, ci am luat toate orașele mari și n'am luat orașele unde statului i se dă o picătură, dar am luat orașe din Germania, Suedia, Norvegia, Englitera, unde cota ce se dă comunelor din impozite este de 30—50% și dacă am cerut o treime, nu este mult.

Fiindcă domnilor, să nu se confunde impozitele cu taxele. Adineauri un primar spunea că trebue să ni se dea putința să ne aducem venituri din proprietățile noastre, dar să nu încărcăm pe cetățean, să nu facem apa și lumina scumpă, fiindcă orașele n'au să trăiască din venitul proprietăților rurale, ci din cotizațiunile cetățenilor, căci pentru serviciile prestate, trebue să plătească costul real al acestor servicii. Aceasta este o formulă comercială din cari comunele nu trebue să iasă și este o greșeală de a se face pomană cu lumina, apa sau curățenia orașului. Acela care vrea să trăiască în comunitate, trebue să contribue, dacă nu, să trăiască la țară sau la pădure.

Dar mai rămâne partea cealaltă a dărilor, care este pentru partea edilitară, a curățirei orașului, a canalizărei, a culturei, este partea artistică a orașului. Ei bine pentru toate acestea, Comuna n'are alte resurse cu cari să le acopere și trebue ca statul să dea cel puțin o treime și în acest sens este concepută moțiunea ce vă propun să o prezentăm guvernului. In acelaș timp să instituim comisiunea care să studieze, cum se pot mulțumi mai bine interesele statului și ale comunelor ca să nu avem o surprindere de a fi găsiți nepregătiți.

Sper domnilor, că după cum în legea administrativă am realizat un mare progres tot astfel sunt convins că vom isbuti și în cestiunea financiară mai cu seamă că d-l ministru de finanțe, în mai mu'te rânduri ne-a declarat, că înțelege ca comuna să dea statului pentru interesele lui generale, care vin formate din interesele tuturor comunelor (aplauze). Dar s'a zis: că statul ne întârzie. Este, adevărat, dar trebue să recunoaștem, că greutățile pentru stat sunt așa de mari, că din partea lui nu este rea voință D-lor, sunt lucruri trecătoare, și după cum neamul nostru a știut să învingă lucruri mai grele va ști ca prin munca și energia lui, să aducă orașele la acea stare de civilizație pe care cu toți o dorim. (aplauze prelungite).

Domnilor, un cuvânt încă și am terminat. Se zice că comunele să-și încaseze singure fondul comunal. Or, aceasta este o imposibilitate, fiindcă această taxă, se percepe la locul de producțiune, așa că este o imposibilitate ca fiecare comună să se ducă la Kitila sau la Roman să-și încaseze taxele pe zahăr. Rămâne dar ca aceste taxe să fie percepute așa cum a conceput autorul legi, însă ceeace trebue să avem în vedere este, că fondurile

www.dacoromanica.ro

ce ni se dau astăzi, să fie egale cu ceeace s'ar încasa din taxa de intrare în oraş, adică să fie proporţionale cu valoarea mărfurilor ce intră în oraş.

D-l Obreja: Nu credeţi că ar fi nemerit ca pentru o mai echitabilă soluţiune a legiferărei cu caracter financiar, să se ţină seama de avizul comisiunei financiare a Uniunei la acea legiferare?

D-l Preşedinte: Nu se poate ca prin moţiune să spui statului ca să ţină seama de părerile comisiunei. Cred însă că putem zice că Uniunea a numit o comisiune financiară, care stă la dispoziţia statului pentru studierea cestiunilor financiare în legătură cu interesele comunelor.

Se pune la vot moţiunea şi se primeşte cu această adăogire.

«Uniunea a numit o comisiune care stă la dispoziţia statului pentru studierea cestiunilor financiare în legătură cu interesele comunelor».

Şedinţa se ridică la ora 19 30.

ŞEDINŢA DELA 14 SEPT. 1925.

Şedinţa se deschide la ora 9.30 sub prezidenţia d-lui Dr. I. Costinescu. Preşedinte.

— Se intră în ordinea zilei.

— D-l Mironescu, Primar de Tecuci dă citire următorului raport: (asupra verificărei socotelilor).

Potrivit delegaţiunei ce aţi binevoit a ne da în şedinţa precedentă dela 13/IX/925 avem onoare a vă supune la cunoştinţă, că verificând al treilea cont de gestiune, ce vi s'a prezentat de către Biuroul Central al Uniunei Oraşelor în numele comitetului, pe intervalul dela 24 Septembrie 1924 la 10 Septembrie 1925, l'am găsit încheiat strict în conformitate cu încasările şi cheltuelile reale făcut până la acea dată.

Precum s'a amintit şi în darea de seamă, încasările făcute de Biuroul Uniunei în cursul perioadei sus arătate au fost următoarele:

a) Soldul numerar al anului 1923/924	lei 107.894 —
b) Incasaţi din taxele de membru	» 300.338.—
c) Idem din abonamente la Monitorul Uniunei	» 13.650.—
Total la încasări . . .	lei 421.882.—

Din această sumă scăzându-se cheltuelile efectuate conform prevederilor bugetare . . . . . lei 148.144.50

Rezultă un sold numerar în casă de . . . . . lei 273.737.50 aflaţi în casa Uniunei.

De asemenea ni s'a prezentat aparte şi contul Băncei generale a Ţărei Româneşti asupra depositului de 100.000 lei depuşi de Biuroul Central după prima adunare generală sumă care cu procentele de 6% se ridicase până la 9 Septembrie 112.380 lei.

Din operaţiunile făcute de Bancă conform cererei biuroului central se vede că din ea s'a plătit pe de o parte cotizaţia Uniunei ca afiliată la Uniunea Internaţională a oraşelor cum şi taxa de participare la Congresul dela Paris, iar pentru rest s'a cumpărat 10800 fr. francezi, destinaţi pentru preîntâmpinarea a parte din cheltuelile de voiaj ale d-lui Preşedinte al Uniunei, care ne va reprezenta la Congresul Internaţional al oraşelor dela Paris.

Socotelile fiind deci găsite în perfectă ordine şi toate actele justificative prezentate nouă, în deplină regulă, vă rugăm să binevoiţi a da cuvenita descărcare comitetului, căruia trebue să-i aducem şi cu această ocaziune cele mai calde mulţumiri, că cu toate mijloacele reştrânse de care dispunem a ştiut să facă faţă cu cea mai desăvârşită chibzuială tuturor nevoilor impuse de viabilitatea şi afirmarea Uniunei noastre, realizând până la 10 Septembrie şi un sold numerar de 273.737,50 lei.

Membrii Comisiunei de verificare aleşi de Adunarea Generală,

(ss). *Dr. Coriolan Bucico,* Primarul oraş. Oradia Mare.

Dr. Wilhelm Goritz, Primarul oraş. Sibiu.

Virgil Mironescu, Primarul oraş Tecuci.

D. D. Hangan, Primarul oraş. Botoşani.

Se pune la vot concluziunile raportului şi se primeşte.

— D-l Mironescu, Primar de Tecuci, dă citire următorului proect de buget pe 1926:

www.dacoromanica.ro

BUGETUL UNIUNEI ORAŞELOR DIN ROMÂNIA PE 1925 1926.

VENITURI

1. Din cotizaţia de membre dela 100 oraşe, în medie, a câte 3500 lei . . . . . 350.000,—

2. Din abonamente la Monitorul Uniunei şi din venituri întâmplătoare lei . . . . . 50.000,—

Total lei . . . 400.000,—

CHELTUELI

1. Salarii.

a) Secretar g-ral a 3000 lei lunar . . . 36.000,—
b) Secretar a 2000 lei lunar . . . . . 24.000,—
c) Casier corespondent a 1500 lei lunar . 18.000,—
d) Registr. dactilogr. a 1000 lei lunar . . 12.000,—
e) Fond pt. plata unui contabil şi pentru serviciul de urmărirea rezolvării cererilor oraşelor, pe lângă autorităţile din Capitală, inculsiv speze de deplasare în oraş şi în ţară, lei 60.000,—

150.000,—

2. Imprimate, inculsiv Monitorul Uniunei ce va apere lunar, lei . . . . . 80.000,—

3. Abonamente, reviste . . . . . 20.000,—

4. Cheltueli diverse, inculsiv reprezentarea Uniunei la diverse congrese edilitare, lei . . 50 000,—

Total lei . . . 300.000,—

BILANŢ

Venituri . . . . . lei 400.000,—
Cheltueli . . . . . lei 300.000,—
Excedent . . . . . lei 100.000,—

— Se pune la vot proectul de buget pe 1926 şi se aprobă.

D-l Mironescu, primar de Tecuci dă citire următoarei liste a Comitetului Uniunei pe următorii trei ani:

Preşedinte al Uniunei: Dr. I. Constinescu, primarul Capitalei.

a. *6 Vice-Preşedinţi*:
- Primarul oraşului Iaşi.
- » » Chişinău
- » » Cernăuţi
- » » Timişoara
- » » Cluj
- » » Craiova

Secretar general: D-l Ioan Roban, Secretar General al Primăriei capitalei.

2 Secretari:
- Dr. Em. Damdea, Primarul oraşului Tg.-Mureş.
- Prof. Ing. Cincinat Sfinţescu, Director G-ral al Cadastrului Primăriei Capitalei.

b. *15 Membri în comitet* şi anume câte cinci din: Oraşele care au sub 20.000 locuitori, Oraşele dela 20.000 la 50.000 locuitori, Oraşele cu peste 50000 locuitori.
- Primarul oraşului Zalău
- » » Arad
- » » Braşov
- » » Făgăraş
- » » Constanţa
- » » Galaţi
- » » Botoşani
- » » Lugoj
- » » Oradea-M.
- » » Ploeşti
- » » Sibiu
- » » Tg.-Mureş
- Primarul oraşului Tecuci
- » › Văl. de Mun.
- » » Rădăuţi.

c. Rămase vacante 5 locuri rezervate pentru specialişti care se interesează de afacerile oraşelor.

d. *6 Membri supl.*
- Primarul oraşului Buzău
- » » Ismail
- » » Moineşti
- » » Râm.-Sărat
- › » Satu-Mare
- » Tg.-Jiu

Se pune la vot şi aprobă lista Comitetului Uniunei din nou ales.

D-l C. Toma, Primarul Iaşului. Domnilor, în legătură cu problema financiară care trebue să se studieze de aproape utilizându-se şi specialişti, propun următoarea comisiune de primari:

Bucureşti
Chişinău
Cernăuţi
Iaşi
Sibiu şi
Tg.-Mureş.

Se pune la vot şi congresul aprobă.

D-l Preşedinte: La ordinea zilei avem alegerea delegaţiunei care să reprezinte Uniunea la Congresul Internaţional dela Paris. Vă fac cunoscut că la acest congres a fost invitată nu numai Uniunea Oraşelor, dar şi fiecare oraş în parte ca să trimită delegaţii lor proprii.

D-l M. Berceanu: Domnule Preşedinte, domnilor, ţara noastră trebue să facă o manifestaţie serioasă la Paris trimeţind un număr cât mai mare de delegaţi. Cestiunea cea grea este, de unde bani. Desigur că statul nu poate da. Ca să se

www.dacoromanica.ro

ceară o deschidere de credite expunem pe primari la critice. Eu aşi propune ca să se subvenţioneze pe cei cari se vor duce cu jumătate din spese, ce vor fi acoperite de Uniune. In acest scop să se ceară pentru anul acesta, cotizaţia dublă.

— *D l C. Toma, Primarul Iaşului:* Domnilor este o necesitate ca să ne prezintăm la Paris în cele mai bune condiţiuni. D-l Preşedinte spunea că Ungurii vor trimite, ca manifestaţiune, o numeroasă delegaţiune şi atunci suntem şi noi obligaţi să răspundem, trimiţând o delegaţiune cât mai numeroasă.

S'a ridicat însă cestiunea mijloacelor materiale' Mie mi se pare că faţă de motivul naţional, cestiunea banilor este prea mică, deacea v'aşi ruga să desemnaţi pe primari rămânând ca ei să-şi dea seama, dacă comunele lor pot suporta cheltuelile

Congresul alege următoarea delegaţiune:

Dr. I. Costinescu D-l Barbu Dumitrescu D-l N. Alexandrescu D-l C. Sfinţescu	ca reprezentanţi ai oraşului	Bucureşti
D-l Flondor	ca reprezentant al oraşului	Cernăuţi
D-l Ing. Micloş	»	» Timişoara
D-l C. Toma	»	» Iaşi
D-l V. Mironescu	»	» Tecuci
D-l Obreja	»	Chişinău
D-l Em. Dandea	»	» Tg.-Mureş
D-l Negrescu	»	» Craiova
D-l Bucico C.	»	» Oradea Mare
D-l Utalea	»	» Cluj
D-l D. D. Hangan	»	» Botoşani

D-l Mironescu, Primarul Oraşului Tecuci: Domnule Preşedinte, dintre persoanele cari au lucrat la legea administrativă este una care putem zice că a fost sufletul ei, este d-l Ion Brătianu, preşedintele consiliului (apl. prelungite). De aceea vă propun să fie proclamat ca preşedinte de onoare al Uniunei Oraşelor din România. (aclamaţiuni).

D-l Preşedinte: Domnilor, aclamaţiunile D-v. mă dispensează de a mai pune la vot propunerea, de aceea proclam pe d-l Ion Brătianu Preşedinte de onoare al Uniunei. (Vii aclamaţiuni).

In acelaş timp d-l Dandea ne reprezintă următoarea propunere pentru proclamarea d-lui Const. Dimitriu ca membru de onoare al Uniunei.

«Cunoaştem şi apreciem cu toţii munca gigantică depusă în jurul legii de unificare ad tivă şi a aplicării ei de către d-l raportor profesorul univ. şi senator C. D. Dimitriu şi d-l secretar general al Ministerul de Interne Alex. Crăsnaru.

Cum activitatea din trecut şi din prezent a acestor bărbaţi de ştiinţă şi practică administrativă constitue un merit neperitor pentru interesul general al consolidării ţării.

Am onoare a propune: drept recunoştinţă şi ca semn exterior al aprecierii şi admiraţiei care o are Uniunea faţă de activitatea acestor bărbaţi excelenţi ai ştiinţei şi practicei ad-tive, comitetul în baza art. 5 a statutelor Uniunei să binevoiască a propune adunării generale proclamarea de membri onorifici ai Uniunei Oraşelor Române pe d-l Senator prof. univ. C. D. Dimitriu şi d-l Secretar G-ral al Ministerului de Interne Alex. Crăsnaru»

Domnilor, este adevărat că d-l Dimitriu, care este un cunoscător remarcabil în chestiunile administrative, a luat parte activă la elaborarea acestei legi

D-sa ar fi voit să ia parte la congresul nostru dacă ar fi fost în ţară.

Vă propun şi eu să-l proclamăm membru de onoare al Uniunei Oraşelor din România. (aplauze prelungite).

Mai este apoi d-l Crăsnaru, care de curând a fost numit preşedinte al Consiliului Superior Ad-tiv şi care o viaţă întreagă a muncit pe acest tărâm. Cred că acei dintre D-v. cari aţi venit în contact cu dânsul la ministerul de interne, aţi simţit severitatea ce o pune pentru respectul legei, numai cu scopul de a ridica administraţia noastră la nivelul ce trebue să-l aibă astăzi. Cred dar, că sunt în asentimentul D-v. proclamându-l ca membru de onoare al Uniunei Oraşelor din România. (aplauze prelungite).

Intrăm în ordinea zilei.

La ordinea zilei avem cestiunea poliţiei comunale.

D-l Preşedinte: D-lor, fiindcă nu s'a anunţat nici un raport în chestiunea poliţiei comunale, să-mi daţi voe ca cu obicinuita mea bonomie să discut această chestiune.

D-lor, partea cea mai slabă din administraţia noastră, este conlucrarea aceasta a poliţiei cu comuna.

Nu zic poliţie comunală, fiindcă nu este poliţie comunală, ci este o poliţie de stat care în mod accidental, ne serveşte şi la nevoile noastre.

Cum am spus şi altă dată, o administraţie comunală fără poliţie, este inexistentă până când nu

www.dacoromanica.ro

vom avea educațiunea cetățenilor adică până când fiecare cetățean nu va fi mai conștient de datoriile lui. Idealul ar fi, ca orice cetățean, care ar vedea pe un vecin al lui că face ceva în contra legei, sau în contra regulamentelor, el să fie cel dintâi care să-l oprească. Am avut fericirea sufletească să citesc într'o grădină publică din Elveția că grădina este dată în îngrijirea publicului, și n'am văzut nici un agent; pe când, noi am fost nevoiți să creem o armată întreagă de gardieni pentru paza grădinilor noastre publice și Dv. știți bine cât ne costă.

Prin urmare atât timp cât suntem în situația de astăzi, trebue să avem o poliție a noastră. Afară de aceasta avem îndatoriri de ordin sanitar, comercial și d-l Niculescu Rietz știe cât luptăm ca negustorii să nu-și mai pună mărfurile, lăzile și toate gunoaiele pe stradă. Ne trebue o armată întreagă de polițiști și cu toate amenzile mari, n'am putut ajunge să facem această educațiune. Sunt cestiuni edilitare, ca îngrijirea stradelor și trotuarelor. La noi în București, camioanele nu umblă pe partea căruțabilă ci pe trotuare, din care cauză trotuarele se strică. Pe strada Academiei am făcut de curând trotuare cu lespezi de piatră, vă rog să veniți să vedeți în ce hal se află azi aceste trotuare.

Prin urmare ne trebue poliție și anume ne trebue o poliție comunală.

Această cestiune s'a mai pus odată la București, când orașul își organizase o poliție comunală ce se făcea prin guarzi comunali, dar după câtva timp a început lupta dintre poliția de stat și poliția comunală și nu numai că nu-și dădeau concursul, dar continuu erau conflicte între ele, și atunci guvernul a fost nevoit să suprime una din polițiі și bine înțeles a suprimat pe cea comunală.

Domnilor, legea actuală este categorică căci spune: «primarul este capul poliției comunale. Este frumos exprimat ca frază, dar ce însemnează capul poliției comunale? Insemnează că este capul unei polițiі care nu mai este, a rămas numai capul, iar trupul a rămas la altcineva.

Dar să nu aducem numai critici și să vedem ce este de făcut.

Trebue să organizăm poliția pe baze moderne.

D-lor, ceeace m'a impresionat acum un an jumătate din tot ceeace văzusem la Paris, a fost poliția. Cunoscusem poliția engleză care era admirabilă, poliția franceză era urâtă de public, era o ură vecinică între public și poliție. Și ce schimbare s'a produs? Astăzi publicul iubește poliția și aceasta din cauză că a foat complet reorganizată. S'a făcut polițiștilor o educațiune specială, sunt bine plătiți, căci un sergent primește 1000 franci pe lună și sunt recrutați dintr'o regiune specială din Franța, unde sunt oameni cu un temperament calm, foarte credincioși și cu o moralitate aleasă. Americanii și Englezii și-au reorganizat poliția după modelul francez; iar grecii cari până acum câtva timp au avut o poliție detestabilă, astăzi au una din cele mai bune polițiі, fiindcă au adus un număr de agenți englezi, cari le-au organizat poliția.

Și nouă trebue să ne intre în cap că trebue să învățăm acest meșteșug al organizărei poliției comunale.

In București, avem comisari de poliție cu 6 ofițeri de poliție și 4 sergenți de stradă și cunosc un oraș din județul Neamțu, Buhuși care are 4 ofițeri de poliție și un singur sergent: Prin urmare la noi, lucrurile sunt pe dos, se cheltuește mult cu ofițeri de poliție, dar nu avem agenți

Noi în bugetul orașului București, am adăogat 3 milioane lei ca să se mărească numărul agenților și rezultatul a fost:

Aproape toți nu pot primi postul de agent fiindcă statul nu dă voe să fie plătiți mai mult de 1250 lei lunar, dar cu această sumă nu se pot găsi agenți buni. Rezultatul este că mahalale sunt lipsite de sergenți și se construesc sute de case fără autorizare. Am găsit într'o zi cinci case, din cari 3 erau gata, am trimis să se oprească lucrările, poliția a oprit o zi, două, dar casa tot s'a terminat, din cauză că ofițerul de poliție fiind prost plătit, a fost ajutat de proprietar și omul și-a terminat casa.

Avem trei strade în București făcute complet fără nicio autorizațiune, pe cari sunt 200 de case: Str. Corbescu, Str, G-ral Nicoleanu și Str. Bercovici, după numele proprietarului care a făcut parcelarea.

Aceasta este situațiunea cea mai nenorocită pentru salubritatea, higiena și estetica orașului. Și un lucru este care mă revoltă mai mult și aci este reforma importantă ce trebue făcută. Ca să ai o bună poliție trebue să recrutez un personal pe o

www.dacoromanica.ro

bază morală, să fie bine plătit ca să nu fie ispitit la completarea lefii lui și să-i faci agenți competenți făcându-le o școală specială de poliție. In Franța nu veți găsi niciun agent pe stradă, fără să fi făcut școală specială.

Prin urmare, trebue ca comunele să înțeleagă această necesitate și să nu se mai ascundă îndărătul acelei subvenții pe care o pune în socoteala Ministerului de Interne.

Bucureștii plătește 750.000 lei subvenție, mai adăogasem 3 milioane pe 9 luni, pentrucă apreciasem că nu se poate face poliție comunală numai cu 750 00 lei.

Bucureștiul are o situațiune specială, avem Parlamentul, Casa Regală, toți miniștrii străini, ministerele, prin urmare este nevoe de o supraveghere mai mare, din care cauză statul contribue cu o parte mai mare, dar nu ne dăm înlături să contribuim cu toată suma, ca să avem pe lângă poliția specială de stat și o poliție comunală.

In legea specială a Bucureștiului, am adăogat ca prefectul poliției, face parte de drept din Consiliul Comunal, fiindcă am socotit că prezența lui este necesară, ca să ia de guler pe cel care contravine la legile și regulamentele comunale, dar nu să fie un organ, care să n'aibă nicio atingere cu noi, deaceea eu cerusem în lege ca șeful poliție să fie alături de Primar, cu care să aibă contact în orice moment pentru nevoile comunale.

După aceste scurte explicațiuni, vă rog ca fiecare să vă dați părerea. ca să vedem ce concluziuni practice vom putea pune pentru rezolvarea acestei cestiuni. (Aplauze prelungite).

D-l M. Văraru, Inspector General Administrativ: Domnule Președinte, Domnilor, sarcina mea este ușoară și sunt fericit că reprezentantul Ministerului de Interne este de acord cu reprezentantul Uniunei orașelor, concluziunile sunt aceleași, iar procedura va fi ceva mai diferită. Și fac apel la Dv. ca reprezentanți ai vieței comunale de astăzi, ca reprezentanți ai vieței de mâine, ca să schimbați cu desăvârșire competința, atitudinea și cunoștințele profesionale dela situațiunea de azi, la situațiunea de mâine. Statul v'a pus la îndemână o lege care, nu cred că în timp de 10 ani o va distruge cineva. Legea noastră de reorganizare administrativă, în principiile ei fundamentale, este o lege constituțională, administrativă pentru stat care se găsește în situațiunea noastră și care va dura în principiile ei mult mai mult decât 10 ani. Deaceea vă recomand cu stăruință ca fiecare din Dv să o citiți, pentrucă cu înțelepciunea cu care v'a dotat D-zeu și cu cunoștințele speciale juridice ce aveți, s'o interpretați în așa mod, încât totdeauna autonomia comunală, independența comunală, să reiasă din combinarea textelor din această lege. Și când veți fi stăpâni pe competința Dv. technică de primari și când actele Dv. de fiecare zi de autoritate și gestiune nu vor fi făcute în mod mecanic sau biurocratic, ci în fiecare moment veți fi consultat textele legi; atunci această țară pentru prima oară va face primul pas către descentralizarea administrativă, Ministerul de Interne va fi în gardă față de Dv. iar acel consiliu superior administrativ care este organul de legalitate, va fi încurajat să țină taurul de coarne în ceeace privește descentralizarea administrativă.

Când în toată activitatea Dv. veți avea această lege ca ghid — nu în bibliotecă — ci ca ghid, în buzunarul Dv. pe care s'o citiți și s'o interpretați și ca un consiliu suprem, cu un creer latin, veți face aceasta, numai atunci veți vedea ce nectar administrativ găsiți în această lege.

Domnilor, în cestiunea poliției comunale, eu nu sunt așa de sceptic ca în cestiunea financiară.

In cestiunea financiară, după cum v'am declarat, fără să angajez centrul, nu avem descentralizare administrativă, în materie de poliție, lucrul stă cu totul altfel și dacă veți citi textul legei, veți vedea că este maximul ce putea să se dea în materie de poliție comunală, în schimb însă, trebue să ne ridicăm la înălțimea unei concepțiuni noui în materie de administrație.

Domnilor, ca să degajez cestiunea poliției comunale de o altă cestiune, vă voi face o mică schemă.

Statul în concepția lui de astăzi, statul centralist se bazează pe o forță materială, pe o forță publică formată din forța armată și forța de poliție civilă.

Statul în trecut ca și în viitor, păstrează această forță publică în mâna sa. Prin această lege, statul român n'a dat forța materială brutală nici în mâna județelor, nici în mâna comunelor. Convingerea mea ca român si magistrat este că bine a făcut că ține această forță materială în mână, fiindcă numai statul este capabil să o recruteze, s'o co-

www.dacoromanica.ro

mande şi să-şi impună autoritatea şi în afară şi înăuntru.

In ceeace priveşte forţa brutală de poliţie şi de armată, este un atribut general al statului, care nu poate fi cerut de nici o altă celulă din organismul său, mai cu seamă astăzi când statul nostru trebue să aibă supravegherea tuturor centrelor. Dar prin tăria aceasta, statul vrea să distrugă oraşele şi judeţele? Nu, şi cestiunea se rezolvă printr'o deosebire fundamentală. pe care vă rog pe D-v. magistraţi comunali să o sezisaţi, fiindcă din această distincţiune ajunge ca competinţa D-v. să fie întreagă.

Domnilor, sunt două feluri de funcţionari în administraţia comunală judeţeană şi de stat. Sunt funcţionari de autoritate şi funcţionari de execuţie. Funcţionar de autoritate este acela care are competinţa prin lege şi este chemat să dea ordine, să facă acte de guvernământ, acte de autoritate nearbitrare, discreţionare, să ia deciziuni, dar nu execută, ci ordonă.

Mai este şi o altă categorie mai numeroasă de funcţionari, forţa brahială a fraţilor nostri ardeleni, cari nu iau deciziuni, cari nu fac acte de autoritate, nici discreţionare, nici guvernamentale, cari numai execută şi se găsesc la dispoziţia celor cari ordonă.

Odată stăpâni pe această mare separaţiune, să vedem, legea descentralizărei administrative, ce a dat comunelor, ce a dat primarilor şi ce a reţinut statului.

Poliţia comunală a dat-o consiliului comunal poliţia judeţeană a dat-o consiliului judeţean şi mărturisesc că sunt texte cari nu s'au pus în aplicare, cari vă recomand să le citiţi, să le combinaţi şi din combinaţia lor, să scoateţi nu descentralizarea financiară ci autonomia comunală. In adevăr, iată ce zice art. 31: «Primarul va fi ales de consiliu în toate comunele». Nu se poate o concepţie mai simplă şi mai completă; marele corp electoral după ce şi-a ales pe exponentul lui, acesta alege şi el pe exponentul lui care este Primarul. Mai departe art. 50: ‹ Consiliile comunale au iniţiativa şi decid în toate cestiunile de interes local, în conformitate cu legea de faţă şi cu legile speciale». Prin urmare Consiliile comunale pot avea orice iniţiativă si pot decide în orice cestiuni de interes local, dar trebue să se conformeze nu numai acestei legi, dar şi legilor speciale pe cari nu le pot desfiinţa în activitatea lor». In toate acestea Statul îşi păstrează directivele generale conform legilor şi controlul› Este vorba aci de acea colaborare a statului.

Mai departe art. 51 arată cari sunt cestiunile de interes local şi anume, cestiuni privitoare la învăţământ, la sănătatea publică, la creşterea vitelor la construirea şi întreţinerea stradelor, cestiuni de edilitate, măsuri pentru protecţia peisagelor şi apărarea monumentelor, măsuri de aprovizionare, să facă bugetul etc. şi mai departe să facă regulamente etc. etc.

Dacă luăm această competinţă şi o combinăm cu celelalte competinţe ale consiliului comunal, vedem că este o competinţă dusă la maximum. Dacă luăm procedura, cum se va urma cu facerea acestor regulamente, vom vedea că procedura este foarte simplă: după cum Parlamentul care legiferează în materie de legi, este subordonat Constituţiunei, căci Parlamentul nu poate să depăşească spiritul Constituţiunei, fiindcă altfel merge la Contencios, tot asemenea Comunele şi Judeţele, nu pot atinge legile ordinare ale statului şi regulamentele de administraţie publică. Pentru aceasta, s'a introdus controlul ierarhic, ministerul de interne va examina dacă nu cumva, aceste organe prin dispoziţiunile lor, ating interesele statului, sau interesele lor cristalizate prin legi sau regulamente. Şi procedura este prevăzută de art. 270 care spune că aceste regulamente se trimit ministerului de interne ca să le aprobe.

Domnilor, sediul materiei în lege este Cap. 5, intitulată: Regulamente, unde se arată ce fel de regulamente au dreptul Consiliile comunale ca să facă: pentru determinarea vetrelor, şcoli, grădini de copii, biserici şi pentru orice fel de clădiri publice; pentru alinierea străzilor şi a pieţelor. Apoi regulamente cu privire la higiena şi salubritatea publică, regulamente privitoare la aprovizionarea oraşelor, la veniturile comunale. Mai sunt apoi regulamente de poliţie comunală şi înşiră o mulţime de măsuri de luat, în materie de poliţie comunală, ca să atragă atenţiunea magistraţilor comunali asupra a tot ceeace poate să le cadă zilnic sub competinţa şi nevoia de a legifera, astfel este: controlul vânzărei alimentelor, asigurarea şi înlesnirea circulaţiunei, asigurarea mijloacelor de transport, fixarea tarifelor hotelurilor, măturat, luminat etc. prin urmare; tot ce se poate închipui ca po-

www.dacoromanica.ro

liţie le-a dat comunelor, care trebue să fie la înălţimea cerinţelor, fiindcă altfel mor de inaniţie Consiliile comunale se întrunesc de câte-va ori pe an, ele sunt adevărate parlamente cari să pronunţe în materie de poliţie comunală şi acum vine un al doilea organ, primarul care ordonă şi aplică măsurile de poliţie comunală, însă conform legilor şi regulamentelor. Ceva mai mult, în caz de urgenţă chiar dacă n'are regulamente, el dă un ordin, o zi, o noapte şi îl aplică a doua zi dimineaţă, căci iată ce zice art. 65: «Primarul în caz de urgenţă este obligat a lua măsurile necesitate de împiejurări, când ordinea publică şi siguranţa statului ar fi ameninţată». Prin urmare vedem că din punctul de vedere al competinţei consiliilor comunale, din punctul de vedere al obiectului poliţiei comunale, legiuitorul este atât de perfect în cât crede, că a ajuns la măsuri, de ce poate să arate într'o lege ordinară, dece poate să determine cadrul competinţei consiliului comunal şi primar. Sancţiunea acestor regulamente şi ordonanţe este prevăzută de art. 68 care arată cum pot fi aduse la îndeplinire. Pentru aceasta are nevoie: de servicii cari se înfiinţează prin acele regulamente şi de un personal zis de poliţie comunală.

In acest personal de poliţie comunală, trebue să facem distincţiunea, între personal de autoritate şi personal de execuţiune; între personal dotat cu dreptul de a da ordine, care să poată să dreseze acte, ca ofiţeri de poliţie şi să trimită pe făptuitor direct înaintea judecăţei şi între acei agenţi mărunţi, de toate zilele, cari sunt la ordinele primarului, cari nu fac lucrări de autoritate ci de execuţiune.

Să facem acum socoteală, să vedem cari sunt funcţionari de autoritate, cari sunt ofiţeri de poliţie şi de câtă autoritate se poate bucura un consiliu comunal în actuala lege.

Domnilor, înainte de toate este primarul, el este şeful poliţiei comunale şi este o cinste. Din acest punct de vedere, nu mă deosebesc de d l Dr. Costinescu, însă mă deosebesc printr'o distincţiune ce o voi face. Primarul este şeful poliţiei comunale fiindcă nu se poate concepe să fie altul. Poliţia comunală este un serviciu comunal, face parte integrantă, nu poate fi decât a primarului. Ce zice art. 65? «Primarul în calitate de şef al poliţiei comunale, poate delega parte sau totalitatea din aceste atribuţiuni membrilor din delegaţiunea permanentă».

«El exercită atribuţiunile ce decurg din această calitate, fie personal, fie prin agenţi şi ofiţeri din poliţia ad-tivă».

Va se zică, primarul este un ofiţer de poliţie şi este cel mai activ factor al acestui organism, căci el dresează procese verbale, trimite pe făptuitor înaintea justiţiei, afară numai dacă legile nu vor da în competinţa lui să aplice şi pedeapsa amenda care se încasează imediat.

Dar primarul mai are la dispoziţiune un personal admirabil, un personal de autoritate foarte conştient, care face parte din însăşi instituţiunea comunală, căci iată ce zice art. 65: «Primarul în calitate de şef al poliţiei comunale, poate delega parte sau totalitatea din aceste atribuţiuni, membrilor din delegaţiunea permanentă comunală». Iată dar, o altă serie de funcţionari de poliţie şi funcţionari comunali, cari execută regulamentele, execută ordinele, face pe ofiţerul de poliţie judiciară în orice moment şi cari sunt destul de numeroşi. Prin urmare, în comunele urbane, avem un primar şi 9 delegaţi, deci 10 ofiţeri de poliţie, cei mai calificaţi, cei mai competenţi şi cu tragere de inimă, cari în orice moment sunt ofiţeri de poliţie judiciară, numai să le dea D-zeu curajul să scrie procese verbale, fiindcă de aci înainte trebue să le scrie să le trimită la judecată, fiindcă el formează corpul poliţenesc de autoritate la dispoziţia primarului. Dar mai are art. 68: «Primarul şi membrii delegaţiunei permanente, precum şi funcţionari technici şi sanitari competinţi....» Ce însemnează persoane technice? Legea nu defineşte, dar de sigur ca persoană technică este aceia care are o specialitate, cum sunt ingineri, arhitecţi, apoi mai sunt funcţionari sanitari, veterinari şi umani, asemenea persoane technice desemnate de primar.

Şi mai sunt şi alţi funcţionari la dispoziţia poliţiei comunale. Art. 272: «Prin agenţi competinţi se înţelege în comunele rurale: prefectul, pretorul, medici şi ingineri judeţului, iar la comunele urbane: primarul, membri delegaţiei permanente comunale, medicii şi arhitecţii comunei precum şi *şefii de poliţie*». Iată d-lor, atingerea cu şeful poliţiei al statului, s'a pus comuna în materie de poliţie comunală în contact cu poliţia administrativă a statului. Ceeace aţi văzut până acum este ceeace s'a câştigat, fiindcă se dă calitatea de poliţie comunală la o adevărată falangă de funcţionari.

Domnilor, pentru apărarea intereselor generale

www.dacoromanica.ro

ale statului, statul are în comună un corp de poliție administrativă. Și cari sunt interesele generale ale statului? Apărarea legilor și regulamentelor de administrație publică, apărarea ordinei și apărarea persoanei, a proprietății individuale în limitele codului penal și al procedurei. Pentru aceasta statul are și el un de corp poliție administrativă, un corp select de autoritate, ofițeri de poliție judiciară, un corp inferior de agenți de poliție judiciară, care nu dresează acte, dar semnalează că s'au petrecut fapte, aduce un ofițer care dresează actul. Această poliție de stat, mai are forța brahială a fraților ardeleni, reprezentată prin agenți mulți, cari formează unități, companii, plutoane de jandarmi, apoi plutoane, companii sau batalioane de sergenți, cari toți sunt destinați a fi puși la dispoziția organelor de autoritate, atunci când exercițiul functiunei al acestei activități extraordinare, a întâmpinat rezistență, individul care este cercetat s'a opus și în loc să fie convins că se găsește ca un șoarec în ghiarele pisicei, face acte de rezistență, și atunci apare această forță care arestează pe individ și face ceeace n'a putut să facă ofițerul de poliție judiciară. Aceasta este rolul forței publice materiale, forța publică brahială care a ridicat-o statul.

Și această forță publică, înarmată, brahială, comandată care are să restabilească ordinea publică atinsă de individ, o are statul și nu o poate da fiindcă nu poate, deoarece atunci 300 de comune ar avea 300 forțe publice, cari unite la un loc, vor distruge forța publică a statului.

Dar ce dă statul la dispoziția comunei?

Mai întâi dă tot corpul ofițerilor de poliție și legea actuală îl pune la dispoziția primarului și mai spune că va fi dat în judecată ofițerul de poliție căruia primarul dându-i ordin să execute un lucru, nu l'a făcut. Nici un primar din țara noastră, fie că n'a avut curagiul, fie că n'a știut să aplice această sancțiune, n'a aplicat această dispoziție.

Ce mai dă statul la dispoziție primarului? Este forța armată. Atunci când agenții corpului de poliție judiciară întâmpină dificultăți în exercitarea funcțiunei, individuală sau colectivă, ea trebue să dispară înaintea acestei forțe cari îi stau la dispoziție.

Domnilor, s'a zis că nu avem sergenți de stradă. Da, este adevărat că nu avem un corp select de sergenți și este o nenorocire și pentru stat Dar atunci, ce posibilități dă statul comunelor ca comunele să aibă o pază?

Le dă un corp foarte solid de poliție judiciară, care dacă s'ar ocupa numai o oră pe zi și de afacerile Comunei, ar putea da în judecată pe toți cetățenii. Mai mult de cât atât, acum cu ocazia descentralizărei, eu stat v'am dat tot ceeace ați voit, vă pun la dispoziție ofițerii mei din poliție, vă dau la cererea formală forța mea brutală, vă mai dau și a dat — și aci mă unesc cu părerea d-lui Președinte, v'a dat foarte mult, dar trebue să știe omul ce are, ca să știe ce să aprecieze,— al. 3 din art 65: «Când aceștia n'ar fi suficienți Ministerul de Interne la cererea Comunelor, va putea desemna pentru însărcinări speciale de poliție comunală și alți agenți și ofițeri, cari în acest caz, vor fi retribuiți din bugetul Comunei».

Să vă explic ce se poate înțelege prin acest aliniat.

Și dacă o Comună știe să mânuiască spiritul lui, își face poliție comunală, complet separată Nu va face forțe de poliție comandată, nu o va plimba cu plutonul pe stradă cu sergenți majori, ci va avea o poliție civilă, guarzi grădinari, gărzi de circulațiune, și orice agenți și ofițeri speciali. Ce spune Statul? Eu nu-i pot plăti, vino și prin organul instituit, Primarul, să-mi ceară și aprob, ca să nu generalizez lucrurile.

Și atunci cu aceasta revin la ceeace spunea d-l Președinte: Comunele de astăzi, găsesc ele însăși, ca să se sesizeze de serviciile lor și prin această ușe deschisă să-și formeze ele singure corpul ofițeresc de poliție și agenți cari v'ar trebui sub diferite numiri; dar astăzi nu sunt agenți comunali când vin și cercetează apa, lumina și salubritatea, aceștia sunt agenți, fac un serviciu special, câteodată au calitatea chiar de ofițeri de poliție judecătorească sunt forțe comunale de tipicul căruia pot face forțe de poliție comunală. Prin urmare eu leg descentralizarea, articolul citat din lege, care sper că-l veți citi, cu această mare îndatorire a Comunelor de a și organiza o poliție comunală format din 3 mari grupe bine distincte: un corp select de ofițeri de poliție în care intră reprezentanții comunali; un corp de agenți speciali, cum sunt agenți grădinari din București, cari

www.dacoromanica.ro

semnalează anumite contravenţii şi în urmă o altă serie de agenţi cari pot fi creaţi în baza art. 65 al. 3.

Prin urmare, Dv. Comunele, organizaţi-vă serviciile de poliţie cu şcoli speciale, cu agenţi competenţi, nu cu instrucţie şi comandă militară, dar cu competinţa necesară pentru fiecare, din serviciile comunei. Nu văd că legea vă opreşte, ba din contră, din toate dispoziţiunile ce v'a dat legea vă încurajează pe Dv. să păşiţi la reorganizarea poliţiei comunale şi această reorganizare să aibă loc şi din punct de vedere moral şi technic. In acest scop, Uniunea să facă o şcoală care să-i dea, din punct de vedere competent şi moral corpul poliţienesc superior şi inferior, dela care Statul se ia model pentru organizarea poliţiei lui administrative.

Domnilor, nu vreau să vă obosesc prea mult Intr'adins am făcut oarecari repetiri ca să se observe spiritul legei. Credinţa mea este că din punct de vedere al poliţiei comunale, stă anume în competinţa Dv. ca să vă reorganizaţi poliţia comunală, şi din acest punct de vedere, cred că descentralizarea administrativă s'a făcut în modul cel mai larg posibil. (Aplauze prelungite).

D-l Const. G. Toma: Domnule Preşedinte, D-lor Congresişti, regretam adineaori, că voi fi silit să contrazic ceeace stimatul nostru coleg de congres, reprezentant al Ministerului de Interne, ne-a afirmat dela înălţimea acestei tribune. Această credinţă o aveam până aproape de concluziile pe cari D-sa le-a pus, căci între ceeace spusese d l Preşedinte şi ceeace d-l Văraru venise să spună, se părea a fi o contrazicere. Sunt însă fericit să constat, că în partea ultimă, unde a fost vorba de agenţi de execuţiune, despre cari s'a ocupat şi d-l Preşedinte al Uniunei, sunt fericit să constat că şi d-l Văraru, are aceleaşi păreri şi a căzut de acord asupra concluziunilor puse de d-l Preşedinte.

Domnilor, D-l Văraru ne-a făcut o frumoasă expunere, dar nu voi discuta astăzi cu D-sa, dacă legea organizărei administrative a acordat Comunelor acea descentralizare pe care cu toţi am dorit-o. In Cameră am arătat pe larg că art. 50 şi 203 care acordă Comunelor libertate a iniţiativei, a deciziunei şi a execuţiunei, adaogă însă: cu restricţiunile arătate de legea de faţă şi de legile speciale, restricţiuni cari tocmai constituesc tutela autorităţei superioare şi a puterei executive, tutelă, care a stânjenit viaţa locală. Prin urmare tutela a fost menţinută atât asupra administraţiunei cât si asupra persoanelor.

Noi ne-am ridicat în potriva acestor articole şi astăzi nu din acest punct de vedere, vreau să discut. Pe noi ne interesează o cestiune: nu avem poliţie comunală.

Inainte de războiu, comunele aveau o poliţie proprie şi cineva şi-a închipuit, că dacă statul are o poliţie şi comunele alta, aceste două forţe pot duce statul la o distrugere, şi atunci toate atribuţiunile poliţiei comunale au trecut asupra poliţiei de stat. Dar întreb: de când poliţia este numai de stat, şi mai cu seamă dela războiu, mai execută vre-o ordonanţă comunală? D-l Preşedinte v'a spus adineaori cum în Bucureşti, a apărut deodată un cartier întreg. Şi acest lucru vi-l poate spune orice primar, prin urmare, este sigur că poliţia comunală nu există şi nu există, pentru că această poliţie nu este, nu în subordine ci pentru că nu aparţine comunelor; prin urmare Comuna are toate organele să ia măsuri, dar n'are organe să le execute.

Dar d-l Văraru spunea; cum? aveţi şi organe de execuţie, aveţi pe primar, delegaţia permanentă, pe ingineri pe doctori!

Ca să vedeţi însă cât de puţine organe de execuţiune are o comună, să iau de exemplu Iaşul şi să vedem câte organe de cari aţi vorbit Dv. are la dispoziţie.

Iaşul are 205 km. de drumuri, şi are un primar, trei ajutoare, cinci doctori, cinci agenţi sanitari în total 14 persoane, la care dacă mai adaug şi 10 agenţi de specialitate, fac 14.

Impărţiţi aceşti 24 de inşi pe 205 km. ca să supravegheze ca legile şi regulamentele să se execute, şi vă întreb dacă lucrul este posibil? Fără îndoială că nu. Ceeace a stat la baza supravegherei a fost poliţia, în totdeauna în comunele noastre, poliţia care prin numărul ei este răspândit în întreg oraş, pentruca controlul şi supravegherea să fie de fiecare clipă de zi şi de noapte, şi ca noi să o putem exercita astăzi prin câţi-va funcţionari, este imposibil. Prin urmare, este adevărat că după legea nouă adminstrativă, consiliile comunale sunt împuternicite a lua toate măsurile ce

www.dacoromanica.ro

vor crede de cuviinţă, evident, ţinând seamă de legile şi regulamentele generale, însă după legea actuală nu s'a soluţionat problema poliţiei comunale şi atunci rămâne o cestiune: această poliţie care o avem este a ministerului de interne şi nimeni n'a înţeles a tăgădui statului nici unul din drepturile ce le are. Poliţia administrativă, trebue să apere ordinea publică şi siguranţa statului, dar pentru lucrările de ordin sanitar, de ordin edilitar nu pot comunele să-şi creeze o poliţie? D-l Văraru în expunerea sa, spunea că nu vede pentru ce n'ar putea. Dar eu spun altceva: exact este ceeace spunea D-l Văraru? Cum putem noi creia o poliţie fără să avem o dispoziţie legală precisă că comunele au dreptul, atunci când poliţia administrativă nu-şi îndeplineşte îndatoririle şi când această poliţie este plătită din bugetul comunal, atunci comunele au dreptul să zică, că subvenţia aceasta să o dăm poliţiei care voim noi să o facem.

Prin urmare, aci este o deosebire dintre mine şi d-l Văraru.

D-sa ca reprezentant al Ministerului de Interne, nu poate să aibă alt punct de vedere. D-sa este dator să apere poliţia administrativă, dar cu tot talentul său nu poate să acopere un fapt, că noi plătim poliţia, dar ea nu-şi face datoria faţă de noi

Iată pentru ce cred că dezideratul nostru se poate exprima astfel: Să se creeze o poliţie muncipală, să fim dispensaţi de plata poliţiei administrative care are de scop să apere ordinea şi siguranţa statului, pe care statul să o plătească dar poliţia muncipală să avem noi dreptul de a o creia şi a o plăti. (aplauze).

Dl Fotescu. Aceleaşi concluziuni voiam şi eu să le pun, de aceea renunţ la cuvânt.

D-l M. Berceanu: Domnilor, continu a vorbi pe terenul pe care d-l Văraru a pus discuţiunea, rămânând însă textele şi dispoziţiunile legale, cât mai complete şi mai precise.

Inainte de a discuta propunerea d-lui Văraru, să-mi daţi voe să citesc un text pe care d-sa l'a omis. Este bine să-l cunoaştem cu toţi, fiindcă este nevoie de precizare, căci trebue să se aplice odată. Iată ce zice art. 4 din legea pentru organizarea poliţiei comunale·

«Primarul şi ajutoarele sale sunt în drept a cere poliţiei administrative a executa măsurile ce i se vor indica pentru aplicarea legilor, ordonanţelor şi regulamentelor».

«In caz de neîndeplinire a ordinelor date de primar sau ajutoaeele sale, pentru aplicarea legilor, regulamentelor şi ordonanţelor comunale de către agenţi poliţieneşti, Primarul îi va putea da în judecată directă înaintea Curţei de Apel care îi va judeca în termen de cel mult 15 zile, aplicând pedepsele prevăzute de art. 190 Cod. Penal».

«Curtea de Apel va putea suspenda chiar înainte de judecată pe agentul vinovat».

Aceste dispoziţiuni nu sunt aplicabile prefecţilor de poliţie».

Prin urmare, primarul, ajutoarele sale şi ceilalţi agenţi technici, adaug eu, sunt în drept să ceară Poliţiei administrative să execute măsurile pentru aplicarea legilor, ordonanţelor şi regulamentelor Dacă ei refuză, atunci singur primarul îi poate da direct în judecată Curţi de Apel, care îi va judeca în termen de cel mult 15 zile aplicându-le dispoziţiunile art. 190 din Cod. Penal.

D-l Preşedinte: Atât timp cât poliţia nu va fi legată de Comună, nu vom face nimic. O Curte de Apel a condamnat la 500 lei amendă pentru refuz de serviciu şi rezultatul a fost că a doua zi am avut o grevă pasivă.

D l M. Bereeanu: Domnilor, să nu uităm că toate funcţiunile sunt în funcţie de evoluţiune. Să nu uităm că în Bucureşti avem ca Primar un om de seamă, că avem în ţară primari oameni liniştiţi cari au o filozofie de viaţă constructivă, dar vă aduceţi aminte, cu pasiunile noastre politice, la câte nedreptăţi şi la câte lucruri ridicole se ajunge. Vă gândiţi, că încă nu suntem consolidaţi moralmente şi sufleteste şi cine ştie ce se poate întâmpla din cauza acestor jocuri de oscilaţiuni politice! Şi atunci viu să desvolt tema, cum se poate asigura evoluţiunea liniştită a ţărei? Necontestat că legea are o unitate de concepţie şi această unitate, tot statul trebue să o poseadă. Dacă legea n'a dat în mâna primarului completa autonomie financiară, iar mijloacele de execuţiune le-a lăsat în mâna agenţilor statului, este probabil, că n'a văzut destul de clar puterea morală şi înaltă a conducătorilor oraşelor. Este un stadiu tranzitoriu şi atunci este bine ca D-v să vă puneţi la punct: daţi în judecată pe agentul care vă refuză serviciul, să-l condamne curtea la 15 zile închisoare şi atunci veţi vedea cum a doua zi ordinele D-v sunt executate.

www.dacoromanica.ro

D-l C. Toma: Este o dispoziţiune regulamentară că nimeni nu poate arunca gunoaie în stradă şi comisarul sau agentul poliţienesc nu vede sau se face că nu vede. Cum faci dovada că a văzut?

D-l M. Berceanu: Domnilor, să citim încă odată textul (reciteşte). Prin urmare nu este vorba de bună sau rea credinţă, toată cestiunea este că nu ne cunoaştem atribuţiunile, sau nu îndrăsnim să aplicăm acest articol.

In rezumat, avem mijloace suficiente, însă ne trebue ceva, ne trebue ceeace spuneam ieri, ne trebue acea solidaritate completă a tuturor oamenilor de bine, ca pe iubirea completă a cea ce este neamul nostru, să ne facem datoria cu orice sacrificiu. (aplauze prelungite).

D-l Radian, primar de Moineşti: Domnilor, găsesc în modesta mea părere, că este peste putinţă să concepem astăzi o separare a acestor două poliţii şi să zicem poliţie comunală cu totul independentă de cea de stat. Este uşor să înţelegem, dependenţa politicei comunale de cea de stat şi viitorul ne va arăta că astăzi nu putem păşi la o astfel de realizare, căci ar fi să punem în pericol însăşi formaţiunea statului nostru. Şi atunci cestiunea se simplifică din punctul de vedere al modului cum s'ar putea realiza această cerinţă a comunelor.

De ce ne plângem noi astăzi? Ne plângem de lipsa de oameni, cari să execute ordinele noastre şi principala cauză, este lipsa de salarizare suficientă.

Cum voiţi să avem funcţionari conştiincioşi când ei n'au ce mânca? Sau atunci eşti nevoit să ai oameni cu o educaţiune sufletească mai puţin formată. Şi din momentul ce rămânem la sistemul existent, adică al folosinţei de către Comună ca organ de execuţiune a poliţiei statului, atunci problema se simplifică în rezolvarea ei practică. Contribuţia de astăzi a comunelor sub formă de subvenţie către Ministerul de Interne, cum spunea şi D-l Preşedinte, este ridicolă, trebue ca pe viitor comunele să facă sacrificii băneşti mai mari, ca aceşti funcţionari să fie mai bine salariaţi, căci numai astfel vom avea calitatea şi numărul.

Părintele Dr. Puiu, ajutor de primar de Rădăuţi: Domnule Preşedinte, Domnilor Congresişti, fiind la biserică, n'am fost de faţă când Dv. aţi făcut cinstea primarului de Rădăuţi, de a face parte din Comitetul Uniunei. Ţin de datoria mea să vă mulţumesc pentru distinsa onoare, ce aţi făcut oraşului meu, onoare ce nu o atribui însemnătăţei oraşului, fiind un oraş mic, cât ca un prinos de recunoştinţă adus lui Bogdan cel bătrân, prinos adus mai mult trecutului istoric, care excelează prin credinţa voevozilor în D-zeu şi sentimentele lor naţionale. (aplauze).

In această direcţiune vom căuta şi noi oraşul Rădăuţi, ca în realizarea scopului Uniunei Oraşelor să o sprijinim prin credinţă şi sentimente naţionale. (aplauze prelungite).

D-l M. Văraru, Inspector Administrativ: Domnilor, suferim de ceva congenital, nu avem încredere în noi, nu avem încredere în Centru, nu avem încredere în legile ce ni se dau. Să încetăm cu aceste infirmităţi, şi să avem încredere în noi, să avem încredere în centrul care lucrează legile şi în legile ce ni se dau. Fără aceste postulate de ordin moral, nu putem face nimic.

Domnilor, legiuitorul, cum v'am mai spus, a dat tot ce a putut să dea în concepţia Statului, a dat poliţia comunală însă să o deosebim de poliţia de stat, care face faţă rebeliunilor, sediţiunei, comploturilor, această poliţie aparţine statului şi o exercită prin comisari, sergenţi de stradă, agenţi şi când aceşti nu ajung se recurge la jandarmi şi dacă nici aceştia nu ajung, se chiamă armata. Aceste forţe aparţin statului, el le recrutează el le manevrează.

Poliţia comunală este o poliţie de specialitate, o poliţie technică, care trebue executată, nu de sergenţi de stradă, ci se execută într'o concepţie superioară, de agenţi technici competenţi, de oameni cari îşi cunosc meseria. Ea nu este un element de forţă publică, ci un element de execuţiune technică, pus la dispoziţia oraşelor. Or, am dovedit că legea permite oraşelor ca să-şi organizeze poliţia comunală cu toate elementele de execuţiune, dovadă este că v'aţi făcut guarzi, păzitori speciali cari nu fac parte din sergenţi de oraş, cari rămân la dispoziţia poliţiei administrative.

Dacă Dv. porniţi dela această idee, că poliţia comunală, este formată dintr'o serie de agenţi technici speciali, veţi ajunge la necesitatea de a vă înfiinţa poliţiile Dv. speciale, comunale, fără galoane şi fără uniformă, căci nu fac paza ordinei publice, ci sunt numai ochiul, de ceeace este specialitate technică. D-l Toma spunea: legea nu ne-a dat poliţie comunală. V'a dat-o, căci art. 65 spune,

www.dacoromanica.ro

că atunci când agenţi ce-i are nu sunt suficienţi, Comuna poate să înfiinţeze şi alţi agenţi şi ofiţeri.

Aceasta nu însemnează că Ministerul de Interne nu are agenţi, ci te întreabă: ai găsit agenţi, sunt oameni de specialitate, ai cu ce să-i plăteşti? Fiindcă eu cred că, niciodată statul, nu va lua iniţiativa de a face o pepinieră de agenţi speciali la Bucureşti, de unde să-i repartizeze tuturor oraşelor.

Iată dar, că alături de poliţia de stat, oraşele pot să-şi facă o poliţie technică, care spre deosebire de poliţia administrativă, nu are competinţa penală pentru delicte, căci având un domeniu separat şi o activitate separată, n'au să se întâlnească nici odată ca să se distrugă, ci să-şi dea concursul în caz de atingere a ordinei publice.

D-l C. G. Toma: Domnilor, D-l Văraru spunea, că avem dreptul să facem o poliţie comunală, eu zic că nu avem acest drept. Eu spuneam că trebue să avem pentru aceasta o dispoziţie de lege, D-l Văraru spunea: este dispoziţiunea, dar trebue să o interpretăm. Este adevărat că avem principiul pus în art. 65 al 1 că Primarul este şeful poliţiei comunale, da, dar cap fără trup, care nu poate să vadă, nu poate să execute.

Prin cine execută Primarul măsurile de ordin poliţienesc comunal?

Al. 2: «El exercită atribuţiunile ce decurg din această calitate fie personal, fie prin agenţi şi ofiţeri de poliţie admininistrativă». Prin urmare el exercită aceste atribuţiuni prin poliţia administrativă, dispoziţiune care este luată din legea de organizare a Poliţiei Administrative. Da, dar această poliţie se întreţine de Comună, căci eu nu pot să fac o regulă generală, dintr'un caz special, fiindcă Primăria Bucureşti nu plăteşte decât 700.000 lei, pe când Iaşul plăteşte mai mult de un milion; prin urmare *această poliţie este plătită de Comună.* Dar îşi facea ea datoria faţă de Comună? Nu, noi de aceasta ne plângem, nu ne plângem că nu ne ajunge, ci că nu face treabă

Spunea însă d-l Berceanu, de ce nu-i daţi în judecată?

Vă întreb însă: în măsurile de ordin general, cari sunt cele mai importante în Comună, dacă agentul de execuţiune nu vede, care este situaţiunea Comunelor şi cum vor face dovada când agentul n'a avut ochi?

Iată de ce este novoie de o poliţie comunală, care să se ocupe de cestiunile de interes comunal, aceasta o cerem şi are dreptate Uniunea Oraşelor când a pus-o printre dezideratele sale. (aplauze).

— Şedinţa se ridică la ora 13.15.

ŞEDINŢA DELA 14 SEPTEMBRIE d. a.

Şedinţa se deschide la ora 15.30 sub preziedenţia d-lui Dr. I. Costinescu, Preşedinte.

D-l Preşedinte: Domnilor, înainte de a intra în ordinea zilei, să-mi daţi voie să vă citesc o telegramă a d-lui Const. Dimitriu, pe care astă dimineaţă, l'aţi proclamat membru de onoare al congresului.

«Sosit numai astăzi Luni din străinătate, am luat cunoştinţă prea târziu de amabila Dv. invitaţiune la a III-a Adunare Generală a Uniunei Oraşelor. Regret că sunt astfel împiedicat să particip la importantele Dv. lucrări. Părerea mea de rău că nu pot fi între Dv. este cu atât mai mare, cu cât îmi dau seama de frumoasa misiune ce aveţi, de a fi îndrumătorii organizaţiunei muncipale, menită a asigura desvoltarea vieţei locale şi propăşirea oraşelor noastre în cadrul legei de unificare la îmbunătăţirea căreia aţi contribuit cu inimoasele Dv. cunoştinţi.

Vă rog a transmite colegilor expresiunea sentimentelor amicale şi a urărilor pe care le fac ca Uniunea Dv. să fie încununată de isbândă.

(ss). *Constantin Dimitriu.*

Iată şi cuprinsul telegramei ce trimitem d-lui Prim-Ministru:

Domnului Ioan I. C. Brătianu,

Ca prinos de recunoştinţă pentru marele interes cetăţenesc cu care aţi înfăptuit reforma unificărei administrative, Primarii Comunelor Urbane adunaţi în congres, v'au aclamat astăzi Preşedinte de onoare al Uniunei Oraşelor.

Vă aducem cu fericire aceasta la cunoştinţă urându-vă deplină sănătate.

Preşedintele Uniunei Oraşelor,
Dr. I. Costinescu.

Totdeodată s'au mai expediat următoarele telegrame:

www.dacoromanica.ro

D-lui C. Dimitriu
Preşedintele Comisiunei A-tive.

Mulţumind călduros pentru urările transmise telegrafic, am plăcerea a anunţa ca primarii comunelor urbane v'a proclamat astăzi membru de onoare al Uniunei Oraşelor.

Preşed. Uniunei Oraşelor,
(ss). *Dr. I. Costinescu*

şi *D-lui Alexandru Crăsnaru*
Preşedintele Consiliului Administrativ Permanent.

«Cu bucurie vă anunţ, că Primarii comunelor urbane, adunaţi în congres la Chişinău. v'a proclamat astăzi membru de onoare al Uniunei Oraşelor».

Preşed. Uniunei Oraşelor,
(ss). *Dr. I. Costinescu*

Domnul Preşedinte: Domnilor, intrăm în ordinea zilei. Nu ştiu dacă mai are cineva de făcut vre-o propunere în chestia poliţiei comunale, având în vedere proectul de lege ce trebue înfăptuit.

O cestiune de discutat este, dacă trebue să fie o singură poliţie, vorbesc de cea administrativă, nu vorbesc de poliţia de stat care există în toată lumea. Dar în ceeace priveşte poliţia administrativă, dacă într'o comună trebue să fie două poliţii: una care să aparţină statului şi alta Comunei. S'a emis părerea ca comunele să aibă poliţia lor, cu o organizare proprie, având pe primar în cap.

Eu ştiu că în Ardeal era o poliţie comunală cu funcţionari numiţi de stat, pe cari putea să-i revoace oricând, dar cari erau puşi la dispoziţia comunelor. Eu am cerut acelaş lucru ca şeful poliţiei să aibă biuroul alături de mine, să lucreze cu mine, iar în ceeace priveşte personalul subaltern, şeful poliţiei să fie răspunzător.

D-l Berceanu şi D-l Văraru spuneau: să aplic legea, să dăm în judecata Curţei de Apel pe agentul care n'a executat ordinul. Dar cu aceasta nu ajung la nici un rezultat, fiindcă pe mine, mă mulţumeşte ca interesele comunei să nu fie prejudiciate, iar nu pedepsirea agentului, fiindcă eu nu discut cu funcţionarul, ci cu şeful lui, pe el îl fac răspunzător.

In concepţia mea şi după cum am văzut şi în străinătate, trebue să avem o singură poliţie comunală, cestiunea este, cum să fie acea poliţie. Mai întâi să arătăm Statului că această poliţie să fie civilă, că comunele nu se vor da la oparte să contribue cu partea ce priveşte. O cestiune foarte interesantă este recrutarea, iar acei cari vor să devină agenţi de poliţie comunali, să treacă printr'o şcoală, unde să capete cunoştinţe de edilitate, de regulamente comunale. Ca ultim deziderat este că şeful poliţiei să aibă legătură directă cu Primarul dela care să ia ordine, ca astfel zilnic să fie în contact.

Dacă Dv. aveţi un alt sistem mai practic pentru a ajunge la aplicarea regulamentelor comunale, vă rog să-l spuneţi.

D l Dobrescu, Primarul Câmpinei: Nu ştiu dacă n'ar fi mai bine ca personalul poliţienesc să fie plătit direct de Comună, fiindcă viaţa diferă dela rgeiune la regiune şi nu se poate fixa aceaşi leafă funcţionarului dela Dorohoi ca acelui din Prahova. Afară de aceasta, comuna plătind direct pe poliţişti, ar avea un drept de control asupra personalului, fiindcă se fac abuzuri, se trec în state persoane fictive. Cred dar, că dacă Poliţia ar fi plătită direct de Comună, poate că s'ar armoniza interesele Comunei cu ale Statului.

D l Preşedinte: In starea actuală de lucruri este imposibil. Dv. ştiţi că Statul contribue cu o parte şi comunele cu alta, aşa că este greu ca funcţionarul să-şi ia o parte de salariu dela Stat si cealaltă parte dela comună. Găsesc însă că ideia de salarizare pe regiuni este foarte bună.

D-l Stănescu, Primar de Buzău: Sunt de părere ca Statul să aibă dreptul de a recruta aparatul poliţienesc, dar acest aparat să fie dependent de autoritatea comunală, care să aibă dreptul de a da note personalului poliţienesc. Ceva mai mult, să aibă chiar dreptul de a pedepsi, fiindcă numai astfel se poate stabili legătura dintre Primar şi Poliţia administrativă.

D-l Preşedinte: Domnilor, rămâne să redactăm un deziderat ca la întocmirea proectului de lege pentru organizarea poliţiei, să se aibă în vedere greutăţile pe cari le întâmpină administraţia comunală, faţă de concursul ce trebue să-l dea poliţia. Apoi ca poliţia să fie recrutată din elemente capabile. Funcţionarii să fie bine plătiţi, iar legătura dintre Comună şi poliţie să fie cât mai strânsă. (Aplauze prelungite).

Domnilor la ordinea zilei avem acum intensificarea activităţei oraşelor. D-l Dandea are cuvântul.

www.dacoromanica.ro

D-l Dandea, dă citire următorului raport: Domnule Președinte, Domnilor, ne adunăm din nou — de astă dată în Capitala Bassarabiei românești — pentru a cerceta posibilitățile prin cari am putea asigura o administrație mai bună cetățenilor orașelor a căror administrațiune ne este încredințată.

Fiecare ne străduim individual acasă la noi, să aflăm această cale metodică, rațională-științifică, prin care să conducem pe cei administrați de noi la tot mai multă mulțumire. Dar numai așa putem servi bine scopul, dacă avem o organizație profesională bine închegată, capabilă și activă, deci cu autoritate. Această necesitate se simte mai ales acum când suntem în toiul aplicării reformei administrative, a refacerii și consolidării generale a iubitei noastre patrii întregite.

Sigur, a fost un pas important înainte, când în Cluj la 11 Iunie 1922 ne a reușit gruparea unei părți considerabile a orașelor în Uniunea noastră. In cei trei ani de viață Uniunea însă a avut greutăți din lipsă de mijloace și fiindcă nu toți cei chemați au înțeles că ea este o adevărată necesitate. Greutățile începutului abia au permis altă activitate, decât acea din aceste adunări generale, activitatea neobosită a iubitului nostru președinte, desvoltată în jurul reformei administrative și activitatea biroului Uniunei.

Ocaziunile de a ne întâlni barem odată în fiecare an pentru a schimba idei, au și ele rostul și foloasele lor. E bine dacă și numai câțiva membri se interesează deaproape de mersul afacerilor Uniunei, dar aceasta nu e deajuns.

Organizația noastră este chemată să promoveze nu numai interesele sociale, economice și culturale a cetățenilor din orașe, ci a întregei țări. In împrejurările de astăzi este incontestabil că orașele — fie mici, fie mari — au în lucrările lor nevoie de informațiuni, îndrumări, sfaturi dela Uniune. Se cruță cheltueli și oboseală dacă înțelegem importanța lucrărilor în comun, a studiilor cari să stea la dispoziția tuturor. Experiențele câștigate prin soluțiunea unei probleme într'un oraș trebue să fie cunoscute de toate comunele pe care le preocupă aceeaș chestiune, pentru a trage învățăminte, a înconjura greutățile, *a se inspira dela fapte.* Doar necesitățile fundamentale sunt aceleași pentru toate orașele, fie ele mari sau mici. Să dăm numai două exemple: 1. Multe orașe n'au abatoare corespunzătoare. Mai mult, orașe din Ardeal au reușit să-și construiască sau amplifice abatoarele încasând o taxă de 1 leu pentru kilogramul de carne tăiată la abator. Aceasta a fost ușor posibil. Cum Primăriile fixează prețul cărnii, la calcul s'au adaus la preț și această taxă; 2. Orașul Târgul-Mureș plătea pentru întreținerea asfaltului în anul trecut 70 lei pe m^2, unui antreprenor. In anul curent luându-se în regie comunală, pentru executarea aceleiași lucrări a plătit Comuna numai 40 lei.

Aceste și alte multe exemple arată, că cunoscându-ne reciproc și ținându-ne în curent cu toate experiențele — bune — rele, făcute de fiecare ne vom putea apropia de scopul precizat în art. 1 al statutelor noastre: «*apărarea, sprijinirea și reprezentarea intereselor ad-tive, materiale și morale ale orașelor, mutualitatea în operile de gospodărie, cultură și asistență socială, ridicarea nivelului administrației, desvoltarea științei și utilizarea experiențelor practice în folosul orașelor*». Azi «administrația este o știință în complexul elementelor ei», a spus-o dela constituirea Uniunei distinsul delegat al Capitalei, D-l Alex. Crăsnaru, azi secretar general al Ministerului de Interne.

Pentru a repurta succese vizibile în aplicarea care o facem acestei științe trebue să ne ajute Uniunea noastră prin indrumări, informațiuni, prin arătarea drumului cel mai potrivit întru atingerea scopului. De aceea trebue să organizăm și intensificăm activitatea. Pentru acest scop am onoare a propune:

Alegerea unei comisiuni care să facă Presidiului de urgență propuneri pentru organizarea și intensificarea activității Uniunei în general și în special:

1. Cum să se asigure Uniunei mijloacele materiale necesare, fără care este imposibilă orice activitate sistematică și folositoare, din lipsă de personal și colaboratori activi.

Spre acest scop să se facă o intervenție bine motivată pe lângă orașele cari încă nu fac parte din Uniune invitându-le a intra ca membru al ei, iar dela membrii în restanță să se încaseze taxele.

Ambele cestiuni să fie rezolvate prin prezentare personală a alesului Uniunei la primarii orașelor vizate. Astfel cred că se vor putea face să înțeleagă toți colegii importanța Uniunii și li se va putea trezi interesul față de ea și celor puțini totdeauna

www.dacoromanica.ro

absenţi dela şedinţele noastre. In fiecare astfel de oraş să se ţină câte o conferinţă de propagandă pentru Uniune.

2. Cum să se organizeze secretariatul Uniunei — eventual în conţelegere cu institutul pentru studii ad-tive — aşa, ca să poată servi în mod satisfăcător membrilor orice documentaţiune îndrumare, informaţiune.

Să se dea periodic şi ocazional circulare către membrii în cari să se atragă atenţiunea asupra cestiunilor importante la ordinea zilei — posibilităţi de a contracta împrumuţuri, de aprovizionare cu făină, combustibil etc. etc.)

Să-şi organizeze o bibliotecă specială cu colecţie de reviste pe lângă serviciul de documentaţiune. Să se asigure Monitorului Uniunei nivelul şi interesul recerut prin colaboratori pricepuţi, apariţie regulată şi conţinut variat de specialitate şi informăţiuni despre realizările edilitare din toate administraţiile oraşelor. Să cuprindă explicate şi comentate deciziile justiţiei şi forurile ad-tive superioare referitoare la chestiuni administrative, ca şi bibliografia ad-tivă.

Să se organizeze un serviciu, care să poată interveni la forurile din capitală chiar şi în cazuri concrete în interesul comunelor, reducând astfel prea desele călătorii la Bucureşti ale membrilor.

3. Să se organizeze un cămin al Uniunei pentru membrii cari vin în Capitală, cum au alte asociaţiuni profesionale.

4. Orice alte propuneri concrete şi practice.

D-l Preşedinte: Domnilor, cred că sunt interpretetul D-v. aducând mulţumiri d-lui Dandea pentru raportul ce ne-a prezintat. (aplauze).

La ordinea zilei avem acum: a) Regimul Municipal în România. în raport cu noua lege pentru unificarea administrativă. b) Politica financiară a comunelor şi influenţa sa asupra problemei locuinţelor. c) Marile aglomeraţiuni (probleme juridice şi administrative rezultând din extensiunea comunelor vecine şi din încorporarea lor la centrele mari urbane.

Aceste trei cestiuni formează obiectul a trei rapoarte, cari au fost trimise la Paris pentru a fi puse la dispoziţiunea raportorului. Rapoartele vi s'au trimis, cred că le-aţi citit. Dacă cineva are vre-o observaţie de făcut, vă rugăm să ne-o spuneţi pentru a fi adăogat la raportul trimis.

Ne cerând nimenî cuvântul, se pune la vot raportul astfel cum a fost redactat şi se primeşte.

D-l Preşedinte: Domnilor, înainte de a termina lucrările aşi avea o propunere de făcut.

Ştiţi că d-l Văraru, a fost totdeauna unul dintre colaboratorii noştri ceî mai asiduî, luând parte cu mintea şi cu sufletul la toate congresele noastre. N'a fost cestiune la care d-sa ca om de specialitate, ca unul dintre cei mai buni cunoscători în cestiunile de ordin administrativ, să nu ne aducă luminile sale, contribuind astfel la deslegarea tuturor problemelor dela ordinea zilei. Pentru această faptă românească, pentru dragostea ce ne-a arătat-o întotdeauna, propun să-l alegem în comitetul nostru (aplauze prelungite şi îndelung repetate).

Avem în comitet locuri pentru specialisti, cred că D-sa este cel mai indicat şi sunt sigur că atunci când vom avea de discutat cestiuni de interes general, va fi şi de aci înainte colaboratorul nostru cel mai cu inimă şi cel mai priceput. (aplauze frenetice).

D-l Preşedinte. Domnilor, vă rog să luaţi act că Congresul anului viitor, va avea loc la Bucureşti, când va avea loc şi o Expoziţie de edilitate a oraşelor

Vă rog, ca ajungând acasă, să vă puneţi în relaţiune cu industriile ce au legătură cu oraşele mai apropiate sau mai depărtate, ca să se pregătească din vreme, ca astfel să avem o expoziţie demnă de oraşele noastre.

Inainte de a ne despărţi, ţiu să vă mulţumesc pentru modul demn şi civilizat cu care v'aţi comportat în discuţiuni, ceeace a făcut ca sarcina mea să fie uşoară.

In numele Dv. şi al Uniunei întregi, mulţumesc d-lui Primar şi Consiliului Comunal al oraşului Chişinău, pentru frumoasa primire ce ne-au făcut. (Aplauze prelungite).

Urez oraşului Chişinău, ca şi pe viitor să aibă o administraţie tot aşa de frumoasă ca cea de astăzi, reprezentată prin d-l Bivol, care a făcut dovadă, că nu este numai un om de ştinţă, şi industriaş, dar şi unul din cei mai buni gospodari ai ţărei. (Aplauze prelungite şi îndelung repetate).

D-l Flondor: Domnilor, aşi vrea să vă fac nu o propunere, ci do sugestiune. Forma în care existăm noi astăzi, Uniunea Oraşelor, mi se pare că n'are o bază legală şi ca Uniunea, care a adus atâtea

www.dacoromanica.ro

foloase, să nu fie desfiinţată de succesorii noştri, cred că ar fi bine, ca secţia noastră administrativă, să se ocupe ca uniunea să capete forma legală.

D-l Peşedinte: Avem personalitate juridică.

D-l Fotescu, Primar de Ploeşti: Domnule Preşedinte, anul trecut era vorba ca oraşele să se asocieze între ele, pentru a lua în exploatare o carieră de piatră din Transilvania, de unde oraşele să se alimenteze, vă rog să ne comunicaţi în ce stadiu se află cestiunea.

D-l Preşedinte: Domnilor, oraşul Bucureşti are 50 Km. de stradă nepavate şi după socotelile făcute ne-ar trebui un miliard şi jumătate. Am pus să se studieze chestiunea pavajului şi anul trecut şi acum, în toate ţările şi mai ales în Ceho-Slovacia cu care ne asemănăm în climă.

Până acum, mi-am făcut convingerea, că tot pavajul cu piatră este cel mai bun, dar nu o piatră care să se lustruiască. Din cercetările făcute, s'a găsit că la Poeni în Ardeal, este o piatră numită andezit de patru ori mai dură decât granitul. Am găsit cariere, am destinat fondurile necesare, dar din nenorocire, când am voit să o transportăm căile ferate au urcat tariful cu 130 %, ceeace face ca transportul să fie oprit.

Domnilor, piatra este un material ce nu-l găsim ori unde, Franţa si Englitera o aduce din Norvegia. Pentru moment noi o aducem din Dobrogea pe Dunăre, astfel că pe cale ferată, avem numa 60 Km., ceeace face ca transportul să fie mai eftin, dar atunci devine un monopol al carierei din Dobrogea şi deaceea vreau să am şi alte localităţi de furnizare. Am obţinut dela Căile Ferate, cu mare luptă 200 vagoane pe an. La întocmirea noului tarif al Căilor Ferate, am cerut să fiu invitat şi fiţi siguri, că oraşele mă vor avea cel ma bun apărător în această cestiune. (Aplauze).

D-l Stănescu-Buzău: Domnilor, cred că sunt în asentimentul Dv. aducând mulţumiri d-lui Preşedinte, pentru modul demn şi înţelept cu care a condus desbaterile Congresului. (Aplauze îndelung repetate). Ii mai mulţumim pentru faptul că graţie personalităţei sale, Uniunea a căpătat autoritatea necesară şi a reuşit ca glasul ei să fie ascultat în toate ocaziunile. (Aplauze furtunoase).

Când avem un astfel de preşedinte, dorinţa noastră cea mai vie este, ca cel puţin în opt ani de azi înainte, să se găsească tot în capul acestei Uniuni. (Aplauze furtunoase, ovaţiuni).

D-l Preşedinte: Domnilor, mulţumesc congresului pentru frumoasele sentimente ce are pentru mine. La rândul meu vă încredinţez, că am pentru fiecare din Dv. în parte, aceleaşi calde sentimente de iubire frăţească, căci cu toţi suntem fii ai aceluiaş neam. (Ovaţiuni prelungite).

D-l M. Văraru, membru al Cons. Sup. Administrativ: Domnilor, vă rog să mă scuzaţi că vorbesc după d-l preşedinte. Insă fiincă mă găsesc într'o situaţiune nouă, dobândită de cinci minute, să-mi daţi voe să-mi exprim bucuria, că mă găsesc la această masă în trei calităţi: în calitate de reprezentant oficial al Ministerului de Interne, în calitate de membru al Consiliului Superior Administrativ, care reprezintă legalitatea de materie de descentralizare administraţivă, dar mă găsesc mai mult în mijlocul Dv. ca un membru în comitetul executiv al Uniunei (aplauze), calitate la care nu mă aşteptam. Sunt prea tânăr, ca să am pretenţiunea la calităţi prea mari, cu toate acestea, munca asiduă perseverenţa cu care Uniunea Oraşelor, a ştiut să înfăptuiască în aceşti patru ani, sub bogata influenţă şi putere de muncă a Preşedintelui, mă face să sper, că viitorul acestei Uniuni va fi strălucit şi că oraşele prin Uniunea lor, vor dobândi în adevăr, si de fapt, ceeace a dobândit de drept, descentralizarea cea mai avansată independenţa individuală a gospodăriei şi a administraţiunei. Dar nu numai atât, în calitate de membru al Consiliului Superior Ad-tiv şi ca cel mai tânăr dintre membri, voi fi colaborator la necesităţile şi trebuinţele oraşelor, fiindcă oraşele ca unităţi descentralizate administrative, după legea în posesia căreia vă găsiţi trebue să se adreseze pentru multiplele lor trebuinţe la avizul conform al Consiliului Superior Ad-tiv, or, acest Consiliu Superior Ad-tiv este întocmit de legiuitor, tocmai ca un fel de paravan, ca un fel de pavăză, ca o stâncă da granit peste care să nu treacă puterea guvernamentală, unde să se oprească abuzul şi arbitrarul guvernamental, şi cum la unul din cele patru unghiuri ale acestei stânci de granit, mă găsesc şi eu, voi fi onorat dacă în această calitate, voi putea servi Uniunea Oraşelor şi pe fiecare membru al ei în parte. (aplauze).

Domnilor, trăim într'o stare de legalitate. Cons-

www.dacoromanica.ro

tituţia din 1923 fără să impresioneze prea mult publicul, este o constituţie care a făcut un pas enorm, pe care constituţia dela 1866, n'a îndrăsnit să-l facă, un pas glorios pentru administraţiune şi în special însemnat pentru viaţa comunală şi viaţa judeţeană, fiindcă a introdus un al cincilea caracter al statului, acel de legalitate.

Statul român nu se mai poate învârti în cercul atribuţiunilor luî în mod arbitrar, nici în mod abuziv, el trebue să-şi modereze acţiunile lui în limitele legalităţei. Şi aceasta o spune Constituţia în două articole din care repet că statul român a dobândit al cincilea caracter, caracterul legalităţei. Or, caracterul acesta îl cere statul român dela cetăţeni; cetăţenii să fie în legalitate, comuna să fie în legalitate, judeţul să fie în legalitate. Constituţia dela 1866, n'a îndrăsnit să ceară ea însăşi ca statul să fie în legalitate. Prin Constituţia dela 1923, statul trebue să fie un stat legal, un stat ale cărui acţiuni, şi ale cărui organe trebue să lucreze în aşa fel încât, să fie în orice moment în litera şi spiritul legi, altminteri reprezentanţi organelor statului şi statul însăşi este tras la răspundere la bara justiţiei ca orice particular.

Iată ce am dobândit noi prin Constituţia dela 1923.

Domnilor, a proclama un principiu este foarte uşor. Noi românii suntem extraordinar de bine dotaţi de a proclama principii, după cum s'a pus principiul descentralizărei, dar aceasta nu însemnează nimic, dacă în practică nu s'ar fi realizat aceasta în toată legalitatea.

Domnilor, un mare om de stat, cel mai mare pe care D-zeu ni l'a hărăzit, care trăeşte în mijlocul nostru şi pentru care ne rugăm să fie totdeauna în mijlocul nostru, a găsit, că acest principiu constituţional să nu rămână ca o idee mistică. Principiile constituţionale mistice, nu însemnează nimic, nici chiar pentru literatură, deaceea acest om de stat încă dela 1908 a prevăzut şi a prevăzut foarte bine şi evoluţiunea a fost cu el, că statul trebue să trăească în legalitate. Când noi stat, acordăm comunelor şi oraşelor descentralizarea administrativă, prin lege, trebue să punem la spatele organelor care execută această lege, un paravan, o stâncă de granit, peste care să nu treacă nimeni, nicio influenţă posibilă guvernamentală.

Şi a găsit un consiliu şi acest consiliu este consiliul superior administrativ înfiinţat în 1908, care a dat roade extraordinare cu atât mai mult cu cât, era înfiinţat foarte timid şi avea un număr foarte restrâns, trei membri Şi acest consiliu superior administrativ a reprezintat legalitatea cu demnitate până la 1923 şi până în 1925, Iunie 14, când s'a pus în aplicare această lege şi acest consiliu superior administrativ. Legiuitorul a zis: nu se poate dizolva orice Consiliu Comunal sau orice Consiliu Judeţean, chiar pe baza legei, până nu se va avea avizul conform al acestui consiliu Suntem sub regimul votului universal, care poate să arunce ca ministru, ultima incompetenţă administrativă, dar care poate fi mare competinţă politică mare competinţă electorală, poate fi o somitate ca om dar o incompetinţă în materie de administraţie şi atunci, trebue să iau garanţii, ca nu cumva dacă dau legea în mâna acestui om nepregătit, să-mi distrugă legea şi atunci alături de el a pus această condiţiune: Domnule Ministru, în ceeace priveşte actele cari garantează independenţa şi descentralizarea administrativă, d-ta eşti dator să iei avizul acestui consiliu administrativ. Şi în actul cel mai important sub legea veche, trebuia să se ia avizul conform al Consiliului Superior Administrativ, când era vorba de dizolvări de Consilii Comunale ei bine cum s'a achitat acest consiliu? Vă mărturisesc de şi sunt în mijlocul lui, s'au publicat statistici, din cari rezultă că s'a achitat admirabil de misiunea lui. A fost un adevărat consiliu superior administrativ care a reprezentat legalitatea. Şi ori de câte ori a fost vorba de dizolvări nu a vre unui Consiliu Judeţean sau Consiliu Comunal, oraşe mari sau oraşe mici, ci chiar a vre unui sat, până când nu s'a respectat legea acel sfat sătesc nu s'a dizolvat. A fost cazul când un ministru foarte tăios, într'o noapte a ordonat Consiliului să dizolve 75 de consilii comunale, ca să-şi pună oamenii săi, Consiliul foarte respectuos a spus: să ni se aducă rapoarte. S'a adus rapoarte cari nu erau decât demisiuni forţate luate de prefecţi. Consiliul însă a respins a doua zi toate demisiunile (aplauze), fiindcă demisiunile nu reprezintau voinţa liberă a demisionaţilor şi noi Consiliul care păzeam legalitatea, n'am dat avizul conform. Ministerul ne-a ameninţat că în 24 de ore, vom fi desfiinţaţi, dar au trecut cele 24 de ore, Consiliul n'a fost desfiinţat, iar cele 75 de Consilii

www.dacoromanica.ro

Comunale au rămas nedisolvate, iar Consiliul permanent administrativ, trăește și astăzi. Iată ce va se zică conștiința de misiunea ce poate să o aibă un funcționar în țara noastră. (aplauze).

Acest consiliu administrativ a fos ales de legiuitor ca să reprezinte mai departe legalitatea și această legalitate se întemeează, fiindcă principiul descentralizării, în legea veche era prin excepție; legalitatea prevăzută prin această lege se mărește și poate că ați citit legea cu deamănuntul și ați văzut că fiecare act ce vine la ministerul de interne, trebue să se ia cu avizul conform al Consiliului Superior, marele om de stat a zis: nu știu ce va veni după mine, trebue să înființez acest Consiliu, ca să pună în aplicare și să vegheze la aplicarea acestei legi de descentralizare administrativă. Căci dacă nu înființez acest consiliu și voi lăsa aplicarea legi în seama ministerului, poate că nu se va ține seama de legalitate, se va găsi vre un ministru care poate va face ca ministrul care v'am spus și atunci a înființat acest Consiliu permanent pe care îl vedeți. Dar a mai înființat o instituțiune delegația permanentă județeană, care reprezintă legalitatea pentru viața județelor.

Legea reorganizării consiliului permanent administrativ, a fost votată de Senat, timpul n'a permis să fie votată și de Cameră, dar legiuitorul s'a gândit, nu știu ce se va întâmpla cu această lege se va vedea sau nu, să iau eu o garanție și atunci prin art. 373 al. 2 a zis: «pânăla votarea și promulgarea legii pentru reorganizarea Consiliului Superior Administrativ, toate atribuțiunile ce-i sunt conferite prin prezenta lege, vor fi îndeplinite de Consiliul Ad-tiv permanent» iar al. 1 spune: «Toate hotărîrile ce urmează a se lua cu avizul delegației permanente comunale și județene, sau cu acelea al Consiliului Ad-tiv Superior, vor fi întotdeauna conforme cu acest aviz, afară de cazul numai când legea a dispus în mod expres în alt mod, sau când aceste delegațiuni, ori Consilul Superior, vor fi ascultați numai cu titlul consultativ. Aviz conform însemnează că Ministrul să-l ceară și când face Decretul Regal trebue să spună: având în vedere și avizul conform al Consiliului permanent administrativ; iar dacă Ministrul face un Decret sau dă o deciziune, în care nu se conformează acestui aviz, atunci actul este nul și rămâne în picioare legalitatea.

Iată domnilor, Consiliul permanent administrativ, transformat grație încrederei ce a inspirat guvernanților în țăria și conștiințiozitatea lui, că el reprezintă legalitatea în această epocă de tranziție, că el este apărătorul descentralizărei administrative și acum depinde de Dv. să sezisați și să interpretați legea, în așa fel încât, când veți veni în rapoartele Dv. de serviciu de administrație publică, înaintea Ministerului și când acest minister va trebui să se adreseze nouă, noi să găsim în dosarele Dv. în actele Dv. administrative, ultima competință a magistratului care a consultat legea, a înțeles-o, s'a însuflețit dela ea, și el însuși se găsește în legalitate ca să ne dea nouă cura să o comentăm. (Aplauze prelungite).

Iată Domnilor ce aveam de spus și vă mulțumesc pentru atențiunea cu care m'ați ascultat. (Aplauze prelungite).

D-l Președinte: Mulțumim d-lui Văraru, pentru frumoasa sa conferință Ea ne-a întărit și mai mult încrederea în instituțiunea consiliului permanent administrativ, care este cea mai bună garanție, că de azi înainte Comunele vor fi libere în administrarea gospodăriei lor. (Aplauze).

Cu aceasta lucrările noastre fiind terminate declar Congresul închis.

Incă odată aduc mulțumiri orașului Chișinău și administrației sale comunale, pentru sprijinul ce ni l'a dat. (Aplauze prelungite).

D-l Bivol, Primarul Chișinăului: Stimate Domnule Președinte, stimați colegi, în numele orașulu Chișinău și al Comisiunei Interimare, vă mulțumim pentru atențiunea frățească și pentru cinstea ce ne-ați făcut venind la Chișinău.

Din partea noastră, socotim că ne-am făcut numai datoria, și ne-am făcut o cu cea mai mare dragoste și bucurie, fiindcă mare este bucuria moldovanului pentru or ce participare la bunul mers al neamului nostru. (Aplauze prelungite).

Ședința se ridică la ora 18 30.

www.dacoromanica.ro

AVIZE ȘI COMUNICARI

I. Domnii primari ai orașelor și mai cu deosebire acei cari n'au luat parte la congresul dela Chișinău, sunt cu INSISTENȚĂ rugați a citi cu atențiune «Darea de seamă a desbaterilor ce au avut loc la acel congres» unde s'au discutat chestiuni vitale pentru desvoltarea orașelor.

Părerile noui ce ar avea asupra chestiunilor desbătute, rugăm a ni se comunica sub formă de articole ce vor fi publicate în Monitorul Uniunei.

* * *

II. In vederea apropiatei încheieri a anului bugetar 1925, se reamintește tuturor domnilor primari a căror orașe, membre în Uniunea Orașelor din România, sunt în restanță cu plata cotizațiunilor de membru și cu abonamentele la monitor, să binevoiască a da dispozițiuni de achitarea sumelor datorate instituțiunei noastre, sumele trimețându-se prin mandat postal pe adresa D-lui Ioan Roban, Secretar General al Primăriei Capitalei.

* * *

III. Toate administrațiile orașelor sunt cu insistență rugate a dispune întocmirea și comunicarea listelor serviciilor comunale, caselor și industriilor edilitare ce vor lua parte la Expoziția Uniunei Orașelor din 1926, spre a li se rezerva din timp locuri în pavilioanele din Parcul Carol.

Programul de organizare al expoziției rămâne pe de-a-întregul acel stabilit și comunicat prin circulările și instrucțiunile ce s'au trimis la timp.

www.dacoromanica.ro